

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

Θ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

Σ Υ Ν Ο Δ Ο Σ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΛΗ'

Πέμπτη 29 Μαΐου 1997

Αθήνα, σήμερα στις 29 Μαΐου 1997, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.29' συνήλθε στην Αίθουσα συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή, σε Ολομέλεια, για να συνεδριάσει υπό την Προεδρία του Προέδρου κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Παρακαλείται η κυρία Γραμματέας να ανακοινώσει τις αναφορές προς το Σώμα.

(Ανακοινώνονται προς το Σώμα από την Βουλευτή Α' Αθηνών κα Ελένη Ανουσάκη, τ' ακόλουθα:

ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

1) Ο Βουλευτής Καρδίτσας κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Ανάβρας Καρδίτσας ζητεί τη δημιουργία Δήμου με έδρα την Κοινότητα Ανάβρας.

2) Ο Βουλευτής Καρδίτσας κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Υπαλλήλων Οργανισμού Βάμβακος ζητεί τη λήψη μέτρων για τη διατήρηση του πιο πάνω Οργανισμού.

3) Ο Βουλευτής Καρδίτσας κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία Κάτοικοι της Κοινότητας Νέου Ικονίου Καρδίτσας ζητούν τη μη ένταξή τους στο Δήμο Λεονταρίου - Ανάβρας Καρδίτσας.

4) Ο Βουλευτής Λάρισας κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Γιάννουλης Λάρισας ζητεί τη λήψη μέτρων για την καλύτερη αστυνόμευση της περιοχής της.

5) Ο Βουλευτής Καβάλας κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία το Σωματείο Υπαλλήλων και Εργατοτεχνιτών Βιομηχανικών Λιπασμάτων Νέας Καρβάλης Καβάλας ζητεί τη μη συνένωση της πιο πάνω βιομηχανίας με την "Χημική Βιομηχανία" Βόρειας Ελλάδας.

6) Ο Βουλευτής Καβάλας κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Ελαφοχωρίου Καβάλας ζητεί τη μη συνένωσή της με άλλες κοινότητες.

7) Ο Βουλευτής Καβάλας κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του 14ου Δημοτικού Σχολείου Προφήτη Ηλία Καβάλας ζητεί τη μη συγχώνευση ή μεταστέγαση του πιο

πάνω σχολείου με άλλα σχολεία της περιοχής κ.λπ.

8) Ο Βουλευτής Λάρισας κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία Κατοικοί Κοινότητας Ερέτρειας Φαρσάλων διαμαρτύρονται για την αλλαγή της 3ης γεωγραφικής ενότητας.

9) Ο Βουλευτής Λάρισας κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία η Αθλητική Ένωση Λάρισας ζητεί τη ρύθμιση φορολογικών υποχρεώσεων της.

10) Ο Βουλευτής Λάρισας κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Γιαννούλης Λάρισας ζητεί τη λήψη μέτρων για τη σωστή αστυνόμευση της περιοχής του.

11) Ο Βουλευτής Λάρισας κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία η Ομοσπονδία Επαγγελματιοβιοτεχνών - Ζαχαροπλαστών Ελλάδος ζητεί την ανάκληση του μέτρου για επιβολή δημοτικού φόρου 2% στα προϊόντα ζαχαροπλαστέϊων κ.λπ.

12) Ο Βουλευτής Λάρισας κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Εξωραϊστικός Σύλλογος Καστρί - Λουτρό Αιγάνης Λάρισας ζητεί την αλλαγή του Ν. 1337/83 που αφορά στα πρόστιμα αυθαίρετων κτισμάτων.

13) Ο Βουλευτής Λάρισας κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Αθλητικός Όμιλος Λουτρού Ελασσόνας ζητεί την κατασκευή έργων υποδομής στο γήπεδό του.

14) Ο Βουλευτής Λάρισας κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία Κοινότητες Λάρισας ζητούν την παρουσία και άλλων πυροσβεστικών δυνάμεων στην πόλη της Λάρισας και γενικότερα του Νομού.

15) Ο Βουλευτής Λάρισας κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία οι Κοινότητες Αμυγδαλέας, Κουτσόχερου, Μάνδρας και Ραχούλας Λάρισας ζητούν να συνενωθούν σε Δήμο με ονομασία Πηνεϊός και έδρα τη Μάνδρα Λάρισας.

16) Ο Βουλευτής Αχαΐας κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Ψωφίδας Αχαΐας ζητεί τη λήψη μέτρων για τη συνέχιση της λειτουργίας της ΔΟΥ Κλειτορίας.

17) Ο Βουλευτής Αχαΐας κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Κάτω Ζαχλωρούς Αχαΐας ζητεί την επίλυση συγκοινωνιακού προβλήματος των

κατοίκων της.

18) Ο Βουλευτής Φθιώτιδας κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΛΑΜΠΑΝΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Νεφροπαθών υπό αιμοκάθαρση ή μεταμόσχευση Νομού Φθιώτιδας ζητεί τη χορήγηση του ειδικού επιδόματος σε συνεχή βάση και στους μεταμοσχευμένους νεφροπαθείς χωρίς διακοπή.

19) Ο Βουλευτής Φθιώτιδας κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΛΑΜΠΑΝΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία οι Αλιευτικοί Σύλλογοι Νομού Φθιώτιδας και ο Αλιευτικός Συνεταιρισμός Στυλίδας ζητούν τη μη τήρηση βιβλίων εσόδων - εξόδων.

20) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΙΠΕΡΓΙΑΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Επιτροπή των Κατοίκων των Νέων Στύρων Εύβοιας διαμαρτύρεται για την εκτέλεση του έργου του αλιευτικού καταφυγίου Ν.Στύρων.

21) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΙΠΕΡΓΙΑΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Συνδικάτο ΙΓΜΕ ζητεί τη λήψη μέτρων για την κάλυψη του ελλείμματος στον προϋπολογισμό του.

22) Ο Βουλευτής Κοζάνης κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΙΑΡΤΣΙΩΝΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το ΚΤΕΛ Πολεμιάδας ζητεί τη δρομολόγηση αστικών λεωφορείων στα εργοστάσια της ΔΕΗ με ολική μίσθωση.

23) Οι Βουλευτές κύριοι ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΙΠΕΡΓΙΑΣ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Εύβοιας ζητεί χρηματοδότηση της συντήρησης του οδικού δικτύου του Νομού Εύβοιας.

24) Οι Βουλευτές κύριοι ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΡΧΙΜΑΚΗΣ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Ιερά Μητρόπολη Πέτρας ζητεί οικονομική ενίσχυση για τη δημιουργία δύο Εκκλησιαστικών Πνευματικών Κέντρων στο Νομό Λασιθίου.

25) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΑΡΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας Τμήμα Ανατολικής Κρήτης ζητεί την έκδοση υπουργικής απόφασης για την παραμονή της κυρίας Λαμπριανίδου στην ΤΥΔΚΥ.

26) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΑΡΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Μοιρών του Νομού Ηρακλείου διαμαρτύρεται για τη λειτουργία εκτροφείων οικόσιτων ζώων δίπλα σε σχολικές μονάδες στο Νομό Ηρακλείου.

27) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΑΡΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Μοιρών του Νομού Ηρακλείου ζητεί την πλήρη επάνδρωση του Α.Τ. Μοιρών για τη βελτίωση της αστυνόμευσης της περιοχής του.

28) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΑΡΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Μοιρών του Νομού Ηρακλείου ζητεί την αναστολή της λειτουργίας των δημοτικών σφαγείων της περιοχής του μέχρι να βρεθούν λύσεις για την ομαλή τους λειτουργία.

29) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΑΡΡΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Εργαζομένων στην Περιφέρεια Κρήτης του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών ζητεί την καταβολή της αποζημίωσης στα μέλη του για το έργο της πρακτικής εξέτασης υποψηφίων οδηγών.

30) Ο Βουλευτής Λάρισας κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Γυμναστικός Σύλλογος Τυρνάβου ζητεί οικονομική ενίσχυση για τη συνέχιση της

αθλητικής δραστηριότητάς του.

31) Ο Βουλευτής Λασιθίου κ. ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΡΧΙΜΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Παγκρήτιος Σύλλογος Γονέων και Φίλων Παιδιών με Νεοπλασία "Η Ηλιαχτίδα" ζητεί οικονομική ενίσχυση για την ίδρυση μονάδας ΜΜΟ στο ΠΕΠΑΓΝΗ.

32) Ο Βουλευτής Λασιθίου κ. ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΡΧΙΜΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Εκπολιτιστικός Λαογραφικός Σύλλογος Οροπεδίου Λασιθίου ζητεί οικονομική ενίσχυση για τη λειτουργία του Μουσείου Ενθυμημάτων του Ελ. Βενιζέλου στο Νομό Λασιθίου.

33) Οι Βουλευτές κύριοι ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ και ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Σεισμοπλήκτων Νομού Αχαΐας ζητεί την παράταση υποβολής αιτήσεων, την επέκταση της σεισμόπληκτης ζώνης, την αύξηση του ποσού των δανείων ανά τ.μ. κ.λπ.

34) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ και ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΣΚΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Πρόεδρος του ΤΕΙ Σερρών ζητεί τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση της λειτουργίας του ΤΕΙ Σερρών.

35) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ και ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΣΚΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Παράρτημα Κεντρικής Μακεδονίας της Ένωσης Μηχανικών Δημοσίων Υπαλλήλων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών ζητεί την κατασκευή της Εξωτερικής Περιφερειακής Οδού Θεσπιάκης.

36) Οι Βουλευτές κύριοι ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ και ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Πανελλήνια Ομοσπονδία Συνεταιρισμών Ηλεκτρολόγων Εγκαταστατών ζητεί την επίλυση θεσμικών, φορολογικών και οικονομικών προβλημάτων των μελών της.

37) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ και ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΣΚΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Ορεστιάδας Έβρου ζητεί τη λήψη μέτρων κατά της ανεργίας, τη βελτίωση του ΕΣΥ κ.λπ.

38) Οι Βουλευτές κύριοι ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΟΥΤΑΣ και ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Δήμαρχος Μουζακίου Νομού Καρδίτσας ζητεί τη στελέχωση του Πυροσβεστικού Σταθμού Μουζακίου.

39) Οι Βουλευτές κύριοι ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΟΥΤΑΣ και ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Παράρτημα Νομού Καρδίτσας της Πανελληνίας Ένωσης Επαναπατρισθέντων Πολιτικών Προσφύγων ζητεί τη συνταξοδότηση των πολιτικών προσφύγων από Ρουμανία, την αναγνώριση των χρόνων απασχόλησης στο εξωτερικό κ.λπ.

40) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ και ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΣΚΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Δικαστικών Υπαλλήλων Νομού Καβάλας διαμαρτύρεται για τα προβλήματα που επικρατούν στον εργασιακό τους χώρο.

41) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ και ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Οργάνωση Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης Καναδά, ζητεί την κατάργηση του άρθρου 7 του Ν. 23/20/1995 κ.λπ.

42) Οι Βουλευτές κύριοι ΛΕΩΝ ΑΥΔΗΣ και ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Σωματείο Εργατοϋπαλληλικού Προσωπικού Ιδιωτικού Δικαίου Τομέως Αποχέτευσης ΕΥΔΑΠ ζητεί τη συνταξοδότηση των εργαζομένων στον Τομέα Αποχέτευσης ΕΥΔΑΠ.

43) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ και ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΣΚΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία τα

Σωματεία Ιδιοκτητών Ταξί Μακεδονίας - Θράκης ζητούν την επίλυση φορολογικών ασφαλιστικών και λοιπών προβλημάτων των μελών τους.

44) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ και ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΣΚΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Ομοσπονδία Αγροτών - Θεριζοαλωνιστών Μακεδονίας - Θράκης ζητεί την επίλυση προβλημάτων που απασχολούν τους θεριζοαλωνιστές.

45) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ και ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΣΚΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Πρόεδρος της Νομαρχιακής Επιτροπής Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής Σερρών ζητεί την ταχύτερη εκτέλεση του αρδευτικού έργου στο Νομό Σερρών.

46) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΤΡΑΤΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Μοιρών του Νομού Ηρακλείου διαμαρτύρεται για τη λειτουργία εκτροφείων οικόσιτων ζώων δίπλα σε σχολεία της περιοχής του.

47) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΤΡΑΤΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Πολυτέκνων Γονέων του Νομού Ηρακλείου ζητεί το δεύτερο παιδί στις πολύτεκνες οικογένειες να υπηρετεί με μειωμένη θητεία.

48) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΤΡΑΤΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Πολιτιστικός Σύλλογος Σνοικισμού Αγίας Αικατερίνης Ηρακλείου Κρήτης υποβάλλει προτάσεις για προβλεπόμενες ρυθμίσεις του νέου οικιστικού νόμου.

49) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΤΡΑΤΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Πανελλαδικός Σύλλογος Αναπήρων Πολιτών Παράρτημα Κρήτης - Ηράκλειο ζητεί οικονομική ενίσχυση για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του.

50) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΤΡΑΤΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Παγκρήτιος Σύλλογος Γονέων και Φίλων Παιδιών με Νεοπλασία "Η Ηλιαχτίδα" ζητεί την ίδρυση Μονάδας Μεταμόσχευσης Μυελού των Οστών στο ΠΕΠΑΓΝΗ.

51) Η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος και η Ανώτατη Διοικούσα Επιτροπή Δημοσίων Υπαλλήλων με ψήφισμά τους το οποίο επέδωσαν στον κύριο Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων διεκδικούν την αλλαγή του προγράμματος σύγκλισης και απαιτούν να σταματήσουν τα προγράμματα λιτότητας και περικοπής των κοινωνικών δαπανών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, πριν εισέλθουμε στην ημερήσια διάταξη, θα προβούμε στην ορκωμοσία των νέων συναδέλφων κυρίων, Λεωνίδα Κουρή σε αντικατάσταση του αποβιώσαντος συναδέλφου κυρίου Χρήστου Κατσιγιάννη και Χαράλαμπος Αγγουράκη σε αντικατάσταση του παραιτηθέντος συναδέλφου Λεωνίδα-Λέοντος Αυδή.

Καλούνται οι Βουλευτές κύριοι Λεωνίδα Κουρή και Χαράλαμπος Αγγουράκης να προσέλθουν και να δώσουν το νενομισμένο όρκο ενώπιον του εκπροσώπου της Εκκλησίας.

(Στο σημείο αυτό προσέρχονται οι Βουλευτές κύριοι Λεωνίδα Κουρή και Χαράλαμπος Αγγουράκης και δίνουν τον παρακάτω όρκο:)

"Ορκίζομαι στο όνομα της Αγίας και Ομοούσιας και Αδιαίρετης Τριάδος να είμαι πιστός στην Πατρίδα και το δημοκρατικό πολίτευμα, να υπακούω στο Σύνταγμα και τους νόμους και να εκπληρώνω ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου".

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις Πτέρυγες)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Άξιοι, άξιοι.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Άξιοι, άξιοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Συγχαρητήρια και καλή θητεία σας ευχόμεθα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή ν'ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο επικαιρών ερωτήσεων της Παρασκευής 30ής Μαΐου 1997 και ώρα 10.00πμ.

A. Επικαιρες Ερωτήσεις Πρώτου Κύκλου.

1. Η με αριθμό 1285/27.5.97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ.Θεόδωρου Γεωργιάδη προς τον Υπουργό Γεωργίας, σχετικά με τις προθέσεις της Κυβέρνησης για αλλαγή του τρόπου κατανομής των ποσοτήτων των καλλιεργούμενων καπνών κ.λπ.

2. Η με αριθμό 1279/26.5.97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ.Γεωργίου Καλού προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, σχετικά με τις επικείμενες αλλαγές στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, τη λειτουργία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου κ.λπ.

3. Η με αριθμό 1306/28.5.97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ.Δημητρίου Κωστόπουλου προς τον Υπουργό Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, σχετικά με τις προθέσεις της Ελληνικής Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης (ΕΡΤ) για διακοπή της έκδοσης του περιοδικού "ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗ" κ.λπ.

4. Η με αριθμό 1301/28.5.97 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτή του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κας Ανδριανής Λουλέ προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σχετικά με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη λειτουργία της Μονάδας Παραγωγής Φίλτρων Τεχνητού Νεφρού στη Λάρισα.

5. Η με αριθμό 1280/26.5.97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Ιωάννη Καρακώστα προς τον Υπουργό Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, σχετικά με τη μετάδοση από τα Κρατικά κανάλια των συνεδριάσεων της Βουλής, κ.λπ..

B. Επικαιρες Ερωτήσεις Δευτέρου Κύκλου.

1. Η με αριθμό 1287/27.5.97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Αλέξανδρου Χρυσανθακόπουλου προς τον Υπουργό Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, σχετικά με τη διαφημιστική δραστηριότητα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, τη συμμετοχή των περιφερειακών μέσων κ.λπ.

2. Η με αριθμό 1300/28.5.97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Θεοδωρου Πασσαλιδη προς τον Υπουργό Γεωργίας, σχετικά με τις προθέσεις της Κυβέρνησης να καταργήσει τον Οργανισμό Βάμβακος.

3. Η με αριθμό 1307/28.5.97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Σταύρου Παναγιώτου προς τους Υπουργούς Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εθνικής Άμυνας, σχετικά με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την αντιμετώπιση λειτουργικών προβλημάτων του Ιονίου Πανεπιστημίου κ.λπ.

4. Η με αριθμό 1291/27.5.97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Σπυριδωνος Δανέλλη προς τους Υπουργούς Περιβάλλοντος-Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Πολιτισμού, σχετικά με τα μέτρα ανάπτυξης της Μακρονήσου, την απομάκρυνση των αυθαιρέτων κτισμάτων κ.λπ.

5. Η με αριθμό 1295/27.5.97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Ιωάννη Αράπη προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης, σχετικά με τις προθέσεις της Κυβέρνησης για απομάκρυνση των φυλακών Κορυδαλλού κ.λπ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμεθα στην ημερήσια διάταξη

ΤΩΝ ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Επίκαιρες Ερωτήσεις Πρώτου Κύκλου.

Πρώτη είναι η με αριθμό 1250/22.5.97 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κας Ελένης Ανουσάκη προς τον Υπουργό Γεωργίας, σχετικά με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων καταστολής του φαινομένου κακοποίησης των ζώων κ.λπ.

Η επίκαιρη ερώτηση της κας Ανουσάκη έχει ως εξής:

"Αναγκάζομαι για μία ακόμη φορά να καταθέσω επίκαιρη ερώτηση σχετικά με την προστασία των ζώων. Πρόκειται για ένα τεράστιο κοινωνικό πρόβλημα. Καθημερινά λαμβάνω πολλά διαφόρων περιοχών της Ελλάδας, όπως ο Σύλλογος Προστασίας Ζώων Σύρου, Παλαιού Φαλήρου, Κρήτης, Κερκύρας κ.λπ. μου καταγγέλλουν τραυματισμούς, θανατώσεις, κακοποίησης ζώων χωρίς αιτία και δικαιολογία.

Ο ισχύων ν. 1197/81 είναι ελλιπής, απηρχαιωμένος, αναχρονιστικός και αναποτελεσματικός. Καθημερινά λαμβάνω πολλά γράμματα και από φιλοζωικές οργανώσεις του εξωτερικού, μεταξύ των οποίων και το Ίδρυμα Brigitte Bar dot, με παράπονα και προσβλητικές εκφράσεις για τη συμπεριφορά μας απέναντι στα ζώα. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε, ότι η ευαισθησία απέναντι στα ζώα αποτελεί πρόκριμα και για τη στάση μας απέναντι στο συνάνθρωπό μας.

Ερωτάται ο κύριος Υπουργός Γεωργίας:

Τι μέτρα θα λάβει η Πολιτεία για την καταστολή του φαινομένου της κακοποίησης των ζώων.

Πότε θα συμπληρωθεί και θα τροποποιηθεί ο ν. 1197/81 περί προστασίας των ζώων, έτσι ώστε να αρθούν τα μειονεκτήματα και να θεραπευθούν οι αδυναμίες του."

Ο Υφυπουργός Γεωργίας έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΡΑΝΙΔΗΣ (Υφυπ. Γεωργίας): Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, αυτό το θέμα μας έχει ξαναπασχολήσει στην Εθνική Αντιπροσωπεία με αφορμή εκείνα τα τραγικά γεγονότα των κυνομαχιών. Ως αποτέλεσμα και της μεγάλης ευαισθητοποίησης της Εθνικής Αντιπροσωπείας και ιδιαίτερα της συναδέλφου κας Ελένης Ανουσάκη, το Υπουργείο Γεωργίας σε συνέχεια εκείνης της συζήτησης προχώρησε σε μία μεγάλη σύσκεψη με το σύνολο των εμπλεκόμενων φορέων, των φιλοζωικών σωματείων, της ΚΕΔΚΕ, της ΕΝΑΕ και των κτηνιατρικών υπηρεσιών.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ**)

Αυτή η σύσκεψη κατέδειξε το μέγεθος του προβλήματος και ότι, πράγματι, ενώ υπάρχει νομοθεσία, ενώ η Ελλάδα έχει εναρμονισθεί και με το Ευρωπαϊκό και με το Διεθνές Δίκαιο, υπάρχουν ακόμα κάποια κενά στη νομοθεσία της και ότι γι' αυτόν το λόγο θα ήταν πολύ χρήσιμο να συσταθεί μία επιτροπή απ' όλους τους εμπλεκόμενους, ώστε να μελετήσει το σύνολο αυτών των κενών και να έλθει με συγκεκριμένες προτάσεις, οπότε εκεί η Κυβέρνηση να πάρει τις ανάλογες νομοθετικές πρωτοβουλίες.

Είναι σαφές ότι για όλο αυτό το διάστημα, όσον αφορά το Υπουργείο Γεωργίας, οι κτηνιατρικές του υπηρεσίες έχουν σαφέστατη εντολή να είναι υπερευαίσθητοποιημένες σε αυτόν τον τομέα, να είναι ιδιαίτερα αυστηρές στους κτηνιατρικούς ελέγχους και να εξασφαλίζουν την τήρηση των διατάξεων περί προστασίας των ζώων και αφ' ετέρου, να επιβάλλονται οι ανάλογες κυρώσεις στους παραβάτες.

Επίσης, ταυτόχρονα, γίνεται μια μεγάλη προσπάθεια από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες, για να γίνει συνειδητοποίηση στους κατόχους ζώων, με συνεχή ενημέρωση και προς τους πολίτες για τις υποχρεώσεις τους, για τη συμπεριφορά τους απέναντι στα ζώα.

Υπάρχουν, πράγματι, καταγγελίες, που μας έρχονται πολύ συχνά, αλλά θεωρούμε ότι αποτελούν μεμονωμένα περιστατικά. Πιστεύουμε, ότι η συντριπτική πλειοψηφία του Ελληνικού Λαού έχει φίλα αισθήματα προς τα ζώα και δε

νομίζω ότι τα μεμονωμένα περιστατικά αλλοιώνουν τον κανόνα αυτής της συμπεριφοράς των Ελλήνων.

Σε κάθε περίπτωση, επειδή και εγώ προσωπικά διαπιστώνω, ότι υπάρχουν κενά, έχουμε προχωρήσει σε σύσταση επιτροπής, που είναι αποτέλεσμα της μεγάλης αυτής σύσκεψης, με την 283178/9.5.97 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, η οποία συνεδριάζει την επόμενη Τρίτη για πρώτη φορά. Η ίδια έχει προθεσμία ένα μήνα για να μας φέρει ένα πόρισμα.

Το έργο αυτής της επιτροπής συνίσταται στο να μελετήσει το σύνολο των προτάσεων, για να κατοχυρώσει ακόμα καλύτερα την προστασία των ζώων και τη λήψη των μέτρων για το σκοπό αυτό. Και πιθανόν, να μας προτείνει και ανάλογες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις που χρειάζονται για να εξοπλιστεί καλύτερα το θεσμικό μας πλαίσιο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Η κυρία Ανουσάκη, με τις ιδιαίτερες ευαισθησίες της, έχει το λόγο.

ΕΛΕΝΗ ΑΝΟΥΣΑΚΗ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, άκουσα με πολλή προσοχή και μάλιστα συμμετείχα σ' αυτήν τη συνεδρίαση και θέλω να συγχαρώ σε αυτό το σκέλος τον κύριο Υπουργό. Μαζεύτηκαν όλοι οι Σύλλογοι, είναι αλήθεια, όλοι οι ενδιαφερόμενοι, αλλά τελικά τι έγινε; Μια σύσκεψη ακόμα, κύριε Υπουργέ; Διαφωνώ με τον τρόπο που προωθούνται τα θέματα.

Πρώτα από όλα, κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι δυνατόν ακόμα να μην έχει γίνει αλλαγή της νομοθεσίας. Να βρούμε τη λύση, κύριε Γερανίδη. Είστε κτηνίατρος, είστε φίλος μου και πραγματικά ενδιαφέρεσθε, κύριε Υπουργέ. Σαν Υπουργός θέλετε να πετύχετε. Αλλά εσείς τουλάχιστον, σαν νέος πολιτικός, δεν πρέπει να εμπλακείτε στα γρανάζια της γραφειοκρατίας.

Η Οικολογική Φιλοζωική Εταιρεία έχει κάνει προτάσεις για το συγκεκριμένο θέμα για την αλλαγή του νόμου. Τι θα γίνει λοιπόν; "Τιμωρία και πρόληψη". Δεν μπορούμε να ξαναλέμε τα ίδια και τα ίδια. Δυστυχώς, κύριε Υπουργέ, δεν είναι μεμονωμένα τα περιστατικά. Συνεχίζονται οι θανατώσεις, οι τραυματισμοί, οι κακοποιήσεις, χωρίς καμία δικαιολογία. Έχω εδώ φωτογραφίες. Έχω κάνει μηνύσεις παντού. Και ο Δήμαρχος Σύρου έχει κάνει μηνύσεις κατά παντός υπευθύνου. Τώρα το καλοκαίρι οι πολίτες δεν είναι σωστοί απέναντι στα ζώα. Δεν είναι υποχρεωτικό να έχεις ζώα. Όταν έχεις, όμως, πρέπει να τα φροντίζεις, δεν πρέπει να τα εγκαταλείπεις. Γνώμασε διεθνώς ρεζίλι, κύριε Πρόεδρε.

Θέλετε να σας διαβάσω την αλληλογραφία που έχω με την Αυστρία, και με τον εκπρόσωπο της Μπριζίτ Μπαρντ; Δεν το κάνω για να σας εντυπωσιάσω, ούτε είμαι η μόνη "φιλόζωη". Είμαι πολιτισμένος άνθρωπος και προσπαθώ να αλλάξω τη νομοθεσία και τη νοοτροπία.

Εδώ λοιπόν, δεν θέλω να μου λέτε εμένα, της φίλης σας της Ελένης, "κάναμε τη σύσκεψη". Ναι, την κάναμε τη σύσκεψη, αλλά έχουμε μήνα Ιούνιο όμως. Τι γίνεται στις νομαρχίες; Θα καταγγείλω όλους τους δημάρχους, οι οποίοι θανατώνουν ζώα, που στέλνουν τον μπόγια. Ακόμα ο ίδιος ο Δήμαρχος της Σύρου έκανε μήνυση και σε υπαλλήλους και σε πολίτες. Θέλω τη βοήθειά σας. Δεν θέλω να σας κάνω κακό, ούτε θέλω ναβάλω τη φωνή για να εντυπωσιάσω. Πιστέψτε με! Έμαθα από την εποχή που γεννήθηκα, με μια μάνα πολύ πολιτισμένη, με μια κουλτούρα, που αγωνίζομαι -δεν ξέρω τι έχω κάνει ακόμα στη ζωή μου- και προσπαθώ εδώ στο Κοινοβούλιο να υπερασπισθώ την ανθρωπιά. Υπάρχουν άνθρωποι που ενδιαφέρονται, μια Κυρία από τη Φιλοζωική Εταιρεία είναι πάνω και παρακολουθεί. Κάνουμε σεμινάρια. Θέλουμε επιδοτήσεις. Πρέπει όμως να αλλάξει ο νόμος.

Κύριε Γερανίδη, δεν θέλουμε να εμπλακείτε σε γραφειοκρατία. Τι έγιναν αυτοί οι καταπληκτικοί κύριοι με τις κυνομαχίες; Τι έγινε, κύριε Γερανίδη; Γιατί δεν άλλαξε ο νόμος; Ποιος τους προστατεύει;

Ζητώ, κύριε Πρόεδρε, τη βοήθειά σας, ζητώ τη βοήθεια όλων των πλευρών. Δεν είναι η έκρηξη μιας φιλόζωης. Δεν είμαι φιλόζωη, δεν είμαι απάνθρωπη. Έχει διαφροση. Άλλο φιλόζωη, άλλο απάνθρωπη. Στην Κω έχουμε διασυρθεί δη-

μοσίως. Να παρέμβει ο κύριος Υπουργός Γεωργίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ολοκληρώστε, παρακαλώ.

ΕΛΕΝΗ ΑΝΟΥΣΑΚΗ: Έχουμε είκοσι μέρες. Να φέρετε τροπολογία για αλλαγή του νομικού καθεστώτος. Αλλιώς, λυπάμαι, η Ελλάδα θα διασυρθεί διεθνώς. Από μένα ήδη έχει αρχίσει αντιπροπαγάνδα για τον τουρισμό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ορίστε, κύριε Υφυπουργέ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΡΑΝΙΔΗΣ (Υφυπ. Γεωργίας): Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, νομίζω ότι όλοι είμαστε στο ίδιο στρατόπεδο, στο στρατόπεδο των πολιτισμένων και, έτσι, με χαμηλότερους τόνους, χρειάζεται να βρούμε εκείνους τους δεσμούς μιας συνεννόησης. Νομίζω ότι αυτό το έχουμε πετύχει σ'έναν πολύ μεγάλο βαθμό. Και εγώ θα ενώσω τη φωνή μου μαζί με τη διαμαρτυρία της αγαπητής συναδέλφου κας Ελένης Ανουσάκη, αλλά στις διαδικασίες εμπλέκονται πολύ περισσότεροι από τον ένα φορέα. Ξέρετε πολύ καλά, ότι στην επιτροπή αυτή που ξεκινάει τη δουλειά της και που στόχο έχει ακριβώς να μας φέρει το νέο πλαίσιο, συμμετέχουν και φιλοζωικά σωματεία και η ΚΕΔΚΕ και η ΕΑΝΕ, φορείς τους οποίους θέλουμε να είναι μέσα στο παιχνίδι άσκησης μιας τέτοιας σοβαρής πολιτικής.

Ήρα, λοιπόν, κινούμαστε στη σωστή κατεύθυνση και νομίζω, ότι αυτή η ευαισθητοποίηση όλων μας θα δώσει πολύ σύντομα αποτελέσματα. Αλλά εκείνο που θέλω να πω είναι, ότι το ζήτημα της συμπεριφοράς είναι καθαρά πολιτισμικό, του πολιτισμού, που μας χαρακτηρίζει και με την έννοια αυτή είναι ένα πολύ μεγαλύτερο θέμα από την ύπαρξη ή συμπλήρωση νομοθεσίας, είναι ένα θέμα παιδείας. Πρέπει να γίνει μια πλατιά καμπάνια, που να ξεκινάει από το ίδιο το σχολείο, από τα Μέσα Επικοινωνίας, από τα Μέσα Ενημέρωσης, ώστε πράγματι να ευαισθητοποιηθεί στο σύνολό της η κοινωνία, ώστε η ίδια να λειτουργήσει ως μία μεγάλη ομπρέλα, που θα αποκλείει εκείνους τους ασυνείδητους, που μ'αυτήν την ασυνείδητη και απολίπιση συμπεριφορά εκθέτουν και τον πολιτισμό μας και την κουλτούρα μας και τη Χώρα μας διεθνώς. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Δεύτερη στην ημερήσια διάταξη είναι η με αριθμό 1242/21.5.97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Αντωνίου Φούσα προς τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης, σχετικά με το θάνατο του Υπαστυνόμου Νικολάου Μαρκάκη στο Ελληνικό Προξενείο Αργυροκάστρου κ.λπ..

Η ερώτηση εν περιλήψει έχει ως εξής:

"Δυστυχώς η Ελληνική Αστυνομία θρηνεί από χτες ένα νέο θύμα και μάλιστα κατά την ώρα της εκτέλεσης του καθήκοντός του. Πρόκειται για τον Υποστυνόμο Νικόλαο Μαρκάκη της Αστυνομικής Διεύθυνσης Ιωαννίνων, ο οποίος βρέθηκε νεκρός από σφαίρα πυροβόλου όπλου την ώρα που εκτελούσε υπηρεσία ως επικεφαλής των δυνάμεών μας ασφαλείας στο Ελληνικό Προξενείο του Αργυροκάστρου και ο οποίος, πράγματι, ήταν ένας από τους καλύτερους και ικανότερους αστυνομικούς μας και που αφήνει πίσω του μία αξία οικογένεια (γονείς, σύζυγο, ανήλικο παιδί).

Το περίεργο όμως είναι, ότι μέχρι σήμερα το πρωί κανένας αρμόδιος δεν είναι σε θέση να ενημερώσει υπεύθυνα την οικογένεια του θύματος και τον Ελληνικό Λαό για τις συνθήκες θανάτωσής του, ή μάλλον το χειρότερο είναι, ότι υπήρξαν απαράδεκτες, βεβιασμένες, πρόχειρες και περιέργες κυβερνητικές δηλώσεις ή υπαινιγμοί, περί δήθεν αυτοκτονίας ή ατυχήματος κ.λπ. και αυτό προτού καν αποφανθούν οι αρμόδιοι ιατροδικαστές.

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτάται ο κύριος Υπουργός Δημόσιας Τάξης:

α) Γιατί επέτρεψε να γίνουν τέτοιες και τόσες ανεύθυνες και αντιφατικές ανακοινώσεις για τις συνθήκες θανάτωσής του άτυχου Υπαστυνόμου Ν. Μαρκάκη και:

β) Ποια άμεσα μέτρα προτίθεται να πάρει για την καλύτερη, ασφαλέστερη και αποτελεσματικότερη φύλαξη του Ελληνικού

Προξενείου Αργυροκάστρου και των εκεί εργαζομένων".

Ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης κ. Γεώργιος Ρωμαίος έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ (Υπ. Δημόσιας Τάξης): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Το γεγονός, στο οποίο αναφέρεται η ερώτηση του συναδέλφου, συνέβη το πρωί γύρω στις 11 η ώρα της Τρίτης 20.5.97. Αυτό συνέβη, όπως είναι γνωστό, στο Ελληνικό Προξενείο Αργυροκάστρου. Ήρα το Υπουργείο, το μόνο τρόπο διερεύνησης που είχε του γεγονότος, ήταν το προσωπικό του Προξενείου, πολιτικό και αστυνομικό.

Επικοινωνήσαμε αμέσως και οι πρώτες πληροφορίες, που μας δόθηκαν, ήταν, ότι ο άτυχος, ο αξιόλογος πράγματι αξιωματικός Μαρκάκης βρέθηκε νεκρός σε ένα γραφείο του Β' ορόφου, όταν οι περισσότεροι βρίσκονταν, όπως είναι γνωστό και κατατεθειμένο και στην προανάκριση, στο ισόγειο.

Μπήκαν δύο εκδοχές. Η μία εκδοχή, η δημοσιογραφική, ήταν, ότι ο πυροβολισμός προήλθε απ'έξω, από Αλβανό. Η δεύτερη εκδοχή, από όλο το προσωπικό, ήταν, ότι ο θάνατος προήλθε από όπλο του ίδιου του Μαρκάκη. Γι' αυτό και η πρώτη εκδοχή ήταν ή ατύχημα κατά τη χρήση του όπλου ή αυτοκτονία.

Δεν υπήρχε άλλη δυνατότητα το Υπουργείο και το Αρχηγείο - τουλάχιστον τις πρώτες ώρες - να έχουν άλλες πληροφορίες.

Στείλαμε αμέσως στο Αργυρόκαστρο τον Επιθεωρητή Ιωαννίνων τον κ. Κροκίδη με μία ομάδα αξιωματικών της Ασφάλειας. Έφθασαν εκεί στις τρεις η ώρα. Τις πρώτες απογευματινές ώρες -πολύ σύντομα- διευκρινίσθηκαν τα εξής: Ότι δεν υπήρξε αυτοκτονία, ότι δεν υπήρξε πυροβολισμός απ'έξω και ότι δεν επήλθε ο θάνατος από τον ίδιο το Μαρκάκη από ατύχημα.

Αυτές οι πρώτες διαπιστώσεις -επαναλαμβάνω τις πρώτες απογευματινές ώρες- ανακοινώθηκαν. Δηλαδή αυτή η σύγχυση, για την οποία μιλάει ο κ. Φούσας, δεν κράτησε παρά ελάχιστες ώρες, όσο δηλαδή χρειαζόνταν οι αστυνομικοί από τα Γιάννενα να πάνε στο Αργυρόκαστρο, να κάνουν την προανάκριση και να διαπιστώσουν πώς συνέβη το γεγονός.

Αυτές οι πληροφορίες επιβεβαιώθηκαν -οι πρώτες τουλάχιστον ενδείξεις- και από την πρώτη νεκροψία που έγινε στα Γιάννενα το ίδιο βράδυ και την Τετάρτη όταν πια είχε μεταφερθεί ο κάλυκας, που βρέθηκε στο γραφείο, στην εγκληματολογική υπηρεσία της Αθήνας, διότι δεν υπήρχε η δυνατότητα εκεί να γίνει η διερεύνηση, είχαμε πλέον και το πιστόλι από το οποίο προήλθε ο θάνατος και που ανήκε στον αστυφύλακα Τζαβέλα. Δηλαδή ούτε σε είκοσι τέσσερις ώρες υπήρξε πλήρης διελεύκανση και ήταν ακριβώς αυτό που επεζητήσε και επεδίωξε από την πρώτη στιγμή το Υπουργείο. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Φούσας έχει το λόγο.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Είναι αυτονόητο, κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ και κύριοι συνάδελφοι, ότι με τον προσήκοντα σεβασμό προς το θύμα, στην οικογένειά του και στους αστυνομικούς, συνετάγη η επίκαιρη αυτή ερώτηση, αλλά θα τοποθετηθώ και σήμερα. Το επιβάλλει αυτό το χρέος όλων μας προς το νεκρό αξιωματικό, αλλά και προς την Αστυνομία και ιδίως το επιβάλλει το γεγονός, ότι έχει επιληφθεί ήδη η Δικαιοσύνη.

Αλλά, παρά την οξυδερκεία σας, παρά την εκτίμησή μου, τη δεδομένη, στο πρόσωπό σας, πρέπει να σας πω, πως δεν απαντήσατε σήμερα στην επίκαιρη ερώτησή μου. Το ερώτημά μου δεν είναι τι κάνατε εσείς και μπορώ να πω, ότι και ο κ. Κροκίδης και πολλοί άλλοι καλώς επελήφθησαν και πήγαν στο Αργυρόκαστρο. Άλλο είναι το κείμενο της ερώτησής μου και παρακαλώ ξαναμελετήστε την, για να μου απαντήσετε στη δευτερολογία σας.

Το ερώτημά μου είναι συγκεκριμένο: Γιατί ο Κυβερνητικός σας Εκπρόσωπος απετόλμησε, την ώρα που εσείς και η Αστυνομία ερευνούσατε την υπόθεση, είπε δύο απαράδεκτα πράγματα. Πρώτον, ότι πρόκειται για αυτοκτονία ή ότι δεύτερο πρόκειται για αυτοπυροβολισμό, ότι δηλαδή αυτοτραυματίστηκε. Αυτό όπως καταλαβαίνετε, κύριε Υπουργέ, δημιουργεί τα εξής ερωτήματα: Πρώτον, από πού πήρε τις πληροφορίες

του ο κύριος Κυβερνητικός Εκπρόσωπός σας –αντιλαμβάνομαι τη δύσκολη θέση σας, αλλά είσθε ενιαία Κυβέρνηση και δεύτερον, γιατί να βιασθεί και να πει αυτά που είπε και να κάνει μάλιστα και χειρονομίες από την τηλεόραση, ότι δήθεν η σφαίρα πήγε από πάνω προς τα κάτω, ενώ η σφαίρα ήταν από κάτω προς τα πάνω, δηλαδή τελείως διαφορετικά και ανυπόστατα πράγματα. Από πού πήρε τις πληροφορίες;

Πρέπει να σας πω δε, ότι έχω εδώ μία σειρά από εφημερίδες, όπου η μεν μία λέει, ότι αυτές οι πληροφορίες τάχα –δεν ξέρω– ήρθαν από την Πρεσβεία των Τιράνων και είπαν περί αυτοκτονίας, άλλη δε εφημερίδα Αθηνών μιλάει για απίστευτες γκάφες της ΕΛΑΣ στην υπόθεση του Μαρκάκη. Και ασφαλώς δεν έκανε απίστευτες γκάφες η ΕΛΑΣ και πρέπει να το πω αυτό.

Δημιούργησε, όμως, την εντύπωση ο κ. Ρέππας, ότι πράγματι εδώ έγιναν απίστευτες γκάφες της ΕΛΑΣ και ασφαλώς αυτό μειώνει την αξιοπιστία, το κύρος και το έργο της Αστυνομίας, για το οποίο όλοι μας έχουμε υποχρέωση να ενδιαφερόμεθα, καθώς πλήγωσε και το δυστυχή πατέρα, τους γονείς και την οικογένειά του. Δεν μπορεί να βγαίνει ο Εκπρόσωπος της Κυβέρνησης να λέει για αυτοκτονία και να αποδεικνύεται σε λίγες ώρες, ότι δεν είναι αυτοκτονία και να έρχεται μετά ο πατέρας να λέει: "Ευτυχώς δικαιώθηκα από τις ιατροδικαστικές εκθέσεις".

Σας παρακαλώ πολύ να μου απαντήσετε σε αυτό: Από πού πήρε τις πληροφορίες ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος και γιατί έσπευσε. Επιτόλαιος υπήρξε; Ανεύθυνος υπήρξε; Έχετε χρέος να απαντήσετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κύριος Υπουργός έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ (Υπ. Δημόσιας Τάξης): Κύριε Πρόεδρε, θα επαναλάβω από πού προήλθαν οι πληροφορίες. Προήλθαν από το προσωπικό, που βρισκόταν εκείνη την ώρα στο Γενικό Προξενείο και επιβεβαιώθηκαν και από τον πρέσβη. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Για την αυτοκτονία...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ (Υπ. Δημόσιας Τάξης): Σας παρακαλώ, κύριε Φούσα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ (Υπ. Δημόσιας Τάξης): Η πληροφορία ήταν, ότι προήλθε από αυτοπυροβολισμό. Και όταν έχεις την πληροφορία ότι είναι αυτοπυροβολισμός, υπάρχουν δύο εκδοχές: 'Η ατύχημα ή αυτοκτονία. Είναι σαφές. Αυτό θα το λέγατε και σεις.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Εγώ ποτέ δεν θα το έλεγα...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ (Υπ. Δημόσιας Τάξης): Σας παρακαλώ, κύριε Φούσα. Θέσατε την ερώτηση, αφήστε με να σας απαντήσω.

Δεύτερον, ξέρετε πολύ καλά, ότι η πρώτη πληροφορία η οποία διαδόθηκε και μεταδόθηκε, κακώς, από πρακτορεία και δημοσιογράφους ήταν, ότι ο θάνατος προήλθε από πυροβολισμό έξω, από Αλβανό. Και ξέρετε πολύ καλά, διότι είσθε στη γειτονική περιοχή και γνωρίζετε πολύ καλά τα πράγματα εκεί, τι θα συνέβαινε εάν αφήτο να κυκλοφορεί για ώρα η φήμη ή η πληροφορία, ότι ένας αξιωματικός της Ελληνικής Αστυνομίας δολοφονήθηκε από Αλβανούς στο Αργυρόκαστρο.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Τα ρίχνουμε στην οικογένεια. Θεός φυλάξει.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ (Υπ. Δημόσιας Τάξης): Σας παρακαλώ.

'Όταν λοιπόν η Κυβέρνηση έχει την πληροφορία απ' όλο το προξενικό και αστυνομικό προσωπικό, ότι ο θάνατος προήλθε από το όπλο του ίδιου του αστυφύλακα, ήταν αυτονόητο να δοθεί στην πρώτη φάση αυτή η εκδοχή. Αλλά όταν σε λίγες ώρες η ίδια η Αστυνομία, το ίδιο το Υπουργείο, απέδωσε την πραγματικότητα, δεν αντιλαμβάνομαι ειλικρινά τι μπορεί να υποκρύπτεται σε μια τέτοια κριτική, η οποία ασκείται.

Δεν υπήρξε καμία πρόθεση ούτε αποπροσανατολισμού της ανάκρισης...

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Επιπολαιότητα;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ (Υπ. Δημόσιας Τάξης): Είναι σαφές, κύριε Φούσα, ότι μόνο κακοπιστία μπορεί να οδηγήσει σε τέτοιο συμπέρασμα, όταν –επαναλαμβάνω– σε τέσσερις ώρες, με τους αστυνομικούς που πήγαν πάνω –διότι δεν είναι στη γειτονιά μας, δεν είναι στην Ελλάδα, που έχουμε τα εργαστήριά μας, είναι στο Αργυρόκαστρο– διαλευκάνθηκε πλήρως η αλήθεια και η πραγματικότητα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Η τρίτη με αριθμό 1272/26.5.97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Σταύρου Παναγιώτου προς τους Υπουργούς Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σχετικά με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων επίλυσης προβλημάτων των εκπαιδευτικών ελληνικών σχολείων του εξωτερικού, διαγράφεται με σύμφωνη γνώμη του ερωτώντος και του Υπουργού.

Τέταρτη είναι η με αριθμό 1276/26.5.97 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κας Μαρίας Δαμανάκη προς τους Υπουργούς Περιβάλλοντος-Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σχετικά με τις προθέσεις της Κυβέρνησης να επιβάλει φορολογικά μέτρα στις επιχειρήσεις που τα προϊόντα τους δημιουργούν περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις κ.λπ., η οποία έχει ως εξής:

"Σύμφωνα με πρόσφατα δημοσιεύματα άρχισε να ισχύει στο Βέλγιο ο φόρος οικολογίας, ύστερα μάλιστα από ευνοϊκή σχετική απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (τέλος Μαρτίου 1997).

Ο φόρος αυτός επιβάλλεται σε προϊόντα, που η χρήση τους ή τα υλικά τους είναι βλαπτικά για το περιβάλλον και βαρύνει αποκλειστικά τις επιχειρήσεις που τα παράγουν. Αποσκοπεί αφ' ενός στη συγκέντρωση πρόσθετων κεφαλαίων για την αποκατάσταση και προστασία του περιβάλλοντος και αφ' ετέρου στην ενημέρωση των καταναλωτών μέσω ειδικής σήμανσης, ότι το συγκεκριμένο προϊόν είναι βλαπτικό για το περιβάλλον, καθώς και στην άσκηση πίεσης στις επιχειρήσεις ώστε να χρησιμοποιούν στα προϊόντα που παράγουν, υλικά φιλικά προς το περιβάλλον.

Ερωτώνται οι Υπουργοί Περιβάλλοντος-Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Αν προτίθενται να υιοθετήσουν παρόμοια φορολογικά μέτρα για τις επιχειρήσεις που τα προϊόντα τους δημιουργούν περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις".

Ο Υφυπουργός κ. Κολιοπάνος έχει το λόγο. Υπόψιν, κύριε Υφυπουργέ, ότι αυτό, που αναφέρει η κα Δαμανάκη εδώ, είναι οι λεγόμενοι πράσινοι φόροι και λόγω του χρώματος θα πρέπει να έχετε και ιδιαίτερες ευαισθησίες.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΙΟΠΑΝΟΣ (Υφυπ. Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.): Θα πρέπει να είμαι ιδιαίτερα προσεκτικός.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ακριβώς.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΙΟΠΑΝΟΣ (Υφυπ. Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.): Κύριε Πρόεδρε, κυρία και κύριοι συνάδελφοι, η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου τον περασμένο Μάρτιο, το Μάρτιο του 1997, είχε σχέση όχι τόσο με τους οικολογικούς φόρους, αλλά περισσότερο με την εφαρμογή της οδηγίας για τις συσκευασίες. Δηλαδή είχε κατηγορηθεί το Βέλγιο, ότι δεν τηρούσε το άρθρο για ειδοποίηση περί των μέτρων. Τελικά απηλλάγησαν και προωθούν την εθνική τους νομοθεσία. Αυτό το ξεκίνησαν το 1993. Στη διάρκεια των τεσσάρων χρόνων που μεσολάβησαν, η κατάσταση άλλαξε ριζικά. Οι ίδιοι οι Βέλγοι δεν θεωρούν ότι η όλη επιχείρηση εξελίχθηκε ευνοϊκά.

Σύμφωνα μ' αυτήν την πρόταση, που ουσιαστικά έχει ισχύ νόμου, προβλεπόταν φόρος ανά μονάδα προϊόντος, διαφορετικός ανά κλάδο, εκτός αν τηρούσαν κάποιες προδιαγραφές φιλικές για το περιβάλλον, ως προς τη σύνθεση του προϊόντος, τις παραγωγικές διαδικασίες, τα μέτρα αντιρρύπανσης, τη συσκευασία κ.λπ. Όλοι, όμως, οι κλάδοι προστάθηκαν και κατόρθωσαν να αποδείξουν, ότι τηρούν αυτές τις προϋποθέσεις και έτσι απηλλάγησαν από αυτόν τον φόρο, πλην ενός κλάδου, που απ' ό,τι λέγεται και αυτός θα απαλλαγεί.

Μάλιστα στο Βέλγιο, η Κεντρική Κυβέρνηση, επειδή έχει

ισχυρές περιφέρειες, είχε αποκεντρώσει αυτόν το φόρο και είχε δώσει και προκαταβολές έναντι αυτού του φόρου στις περιφέρειες. Το τελικό της αποτέλεσμα ήταν αρνητικό. Δηλαδή το κόστος ήταν μεγαλύτερο από τα έσοδα, άρα και το όφελος για περιβαλλοντική υποστήριξη ήταν μηδενικό έως αρνητικό. Δεν έγινε καμία ενέργεια βελτίωσης του περιβάλλοντος, διότι δεν υπήρξε κανένα έσοδο.

Βέβαια, παρά τις αρνητικές αυτές συνέπειες, υπάρχουν κάποιες χρήσιμες εμπειρίες από αυτήν την προσπάθεια του Βελγίου, που είναι χρήσιμες και για τα άλλα κράτη-μέλη, διότι και πολιτικά είναι θετικές και θεωρητικά χρήσιμες, παρά το ότι σ' αυτό το στάδιο και μ' αυτήν τη μορφή απέτυχαν.

Τέλος θα πρέπει να πω, πως ανεξάρτητα από το ό,τι έγινε στο Βέλγιο, απαντώντας ευθέως στο ερώτημά σας, δεν υπάρχει σκέψη αυτήν τη στιγμή στην Κυβέρνηση και στο Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. επιβολής κάποιου φόρου αυτής της μορφής, όπως θέτετε στην ερώτησή σας. Το μόνο που πρέπει να πω, είναι, ότι θα πρέπει να θυμίσω, πως πριν τρία χρόνια, το 1994, είχε επιβληθεί ο γνωστός φόρος, το πεντάδραχμο ανά λίτρο στη βενζίνη, που πηγαίνει στο ΕΤΕΡΠΣ, από το οποίο χρηματοδοτούνται μελέτες και έργα για το περιβάλλον.

Τελειώνοντας θα πρέπει να πω, ότι σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στο Συμβούλιο Υπουργών, γίνονται πρόσφατα συζητήσεις για τέτοιου είδους φόρους. Για παράδειγμα η Αυστρία έχει βάλει στο τραπέζι των συζητήσεων το φόρο της κηροζίνης των αεροπλάνων και το φόρο ενέργειας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Η κα Δαμανάκη έχει το λόγο.

ΜΑΡΙΑ ΔΑΜΑΝΑΚΗ: Κύριε Πρόεδρε, η απάντηση του κυρίου Υπουργού για το ενδεχόμενο υποβολής οικολογικών φόρων στη Χώρα μας είναι αρνητική. Σ' αυτό θα ήθελα λίγο να επιμείνω.

Πρώτα πρώτα πρέπει να πω, ότι ακόμα και στο Βέλγιο, που αναφέρθηκε, η εμπειρία δεν είναι κατά τη γνώμη μας τελικά αρνητική, με την έννοια ότι αν επιβάλλεται ένας φόρος και οι επιχειρήσεις παίρνουν μέτρα, ώστε να καλύπτουν τις συνέπειες στο περιβάλλον, ακόμη και αν δεν εισπράττει το ταμείο, η υπόθεση είναι θετική, είναι προς όφελος του περιβάλλοντος.

Αλλά πέρα από το Βέλγιο, σε πάρα πολλές άλλες χώρες - αναφέρω ενδεικτικά την Ολλανδία, τη Φιλανδία, τη Σουηδία και Δανία, στην οποία ισχύουν δεκαπέντε τέτοιοι φόροι, σαν αυτούς που προτείνω εγώ- υπάρχει αυτή η λογική. Και η λογική είναι διπλή. Δεν είναι μόνο η λογική η εισπρακτική, δεν είναι δηλαδή μόνο ότι μαζεύει το Δημόσιο, είναι ότι αναγκάζονται και οι επιχειρήσεις να παίρνουν μέτρα, ώστε στις συσκευασίες τους να μη χρησιμοποιούν υλικά επιβαρυντικά για το περιβάλλον.

Και επειδή αναφερθήκατε στο πεντάδραχμο για τη βενζίνη, θα ήθελα να πω, ότι η δική μας λογική είναι εντελώς διαφορετική. Εγώ μιλώ για φόρους, που βαρύνουν τις επιχειρήσεις, οι οποίες είναι υποχρεωμένες με ειδική σήμανση να γράφουν στα προϊόντα τους ότι αυτές οι συσκευασίες και αυτά τα προϊόντα επιβαρύνουν το περιβάλλον και είναι υποχρεωμένες να πληρώνουν αντίστοιχο φόρο.

Το μέτρο λοιπόν έχει ευρέως εφαρμοστεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συζητείται πράγματι στο Συμβούλιο Υπουργών και ιδιαίτερα το πιο επίκαιρο κεφάλαιο, θα έλεγα, ότι είναι η φορολογία στο θέμα της ενέργειας, όπου πραγματικά υπάρχουν τεράστια περιθώρια και όπου υπάρχουν και θετικά.

Δηλαδή ορισμένες επιχειρήσεις παίρνουν πίσω χρήματα, εάν παίρνουν μέτρα, τα οποία εξοικονομούν ενέργεια.

Επομένως, κύριε Πρόεδρε, νομίζω, ότι χρειάζεται μια σοβαρότερη μελέτη από την πλευρά των αρμόδιων Υπουργείων. Δεν είναι δυνατόν συνεχώς να μιλούμε για την Ευρωπαϊκή Ένωση και για τα όσα θα προκύψουν και να αναφερόμαστε μόνο στα όσα έχουν σχέση με τους εργαζόμενους και να μη βλέπουμε κι αυτήν την πλευρά.

Η επιβολή φόρων στις επιχειρήσεις, που ρυπαίνουν το

περιβάλλον, μπορεί πολλαπλά να αξιοποιηθεί και προς όφελος των εσόδων του Δημοσίου, αλλά κυρίως και για την ίδια την προστασία του περιβάλλοντος. Και δεν είναι δυνατόν η Ελλάδα να παρουσιάζει στον τομέα αυτόν ένα τεράστιο μηδενικό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κύριος Υφυπουργός έχει το λόγο.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΙΟΠΑΝΟΣ (Υφυπ. ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.): Θέλω να προσθέσω, κυρία Δαμανάκη, ότι εκείνο που ήδη επεξεργαζόμαστε σε σχέδιο νόμου, που βρίσκεται σ' ένα -θα έλεγα- μάλλον τελικό στάδιο, έχει να κάνει με την εναλλακτική διαχείριση των απορριμμάτων. Μέσα από αυτό θα προσπαθήσουμε να επιβάλουμε κάποιο αντίτιμο εφάπαξ ή ετήσιο, χωρίς αυτό να είναι ακόμα οριστικό για επιχειρήσεις, που κατασκευάζουν ή προμηθεύουν υλικά συσκευασίας, σε σχέση πάντα με την εναλλακτική τους διαχείριση και την αξιοποίηση αυτής της συσκευασίας.

Και αυτό βέβαια με πολλή προσοχή, ώστε να μη μεταकुλιστεί κάποιο κόστος και κάποιος φόρος στο τελικό προϊόν.

Αυτό, το οποίο είπατε και εσείς, είναι πράγματι σωστό και είναι κάτι που μας απασχολεί. Αλλά όχι κάποιος φόρος, με την έννοια ότι θα επιβαρύνει κάποια προϊόντα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Πέμπτη είναι η με αριθμό 1248/21.5.1997 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Ιωάννη Αράπη προς τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας, σχετικά με την παραχώρηση από τον Οργανισμό Λιμένος Πειραιώς (Ο.Λ.Π) έκτασης στην περιοχή "Αρμός" του Δήμου Περάματος για αξιοποίηση κ.λπ.

Η επίκαιρη ερώτηση του κυρίου συναδέλφου σε περιληψη έχει ως εξής:

"Εδώ και πάνω από είκοσι πέντε χρόνια έχει παραχωρηθεί στον Ο.Λ.Π. ολόκληρη η παραλία του Περάματος μήκους 4,5 χιλιομέτρων για χρήσεις συναφείς με το αντικείμενό του. Η παραχώρηση αυτή τότε που έγινε και με τους όρους που έγινε, άφησε ανεξέλεγκτους τους εκάστοτε τεχνοκράτες του Ο.Λ.Π. να υλοποιούν αναπτυξιακές πολιτικές κατά το δοκούν, αγνοώντας εντελώς ανθρωπίνες ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.

Την άναρχη και -όπως αποδεικνύεται σήμερα- ατελέφορη πολιτική ανάπτυξης της Ναυπηγοεπισκευαστικής Ζώνης (τι ειρωνία για τη ναυτικότερη χώρα του κόσμου) διαδέχτηκε η πολιτική μετατροπής της παραλίας σε εμποροαποθηκευτικό τμήμα του Λιμένος Πειραιώς. Και δεν είναι μόνο η κατασκευή αποθηκευτικών εγκαταστάσεων, χωρίς περιβαλλοντική μελέτη και χωρίς ούτε καν έγκριση της Πολεοδομίας -ούτε θέλω σήμερα να θίξω τα άλλα προβλήματα που ο Ο.Λ.Π. συζήτησε, συμφώνησε με το Δήμο Περάματος και κατόπιν στην πλειοψηφία τους αθέτησε (βλέπε πρακτικά συνάντησης 5.6.1995)- είναι το ότι ο Ο.Λ.Π. απέκλεισε πρόσβαση στη θάλασσα στους σαράντα χιλιάδες κατοίκους της πόλης.

Ερωτάται ο κύριος Υπουργός:

α. Είναι σύνομος με την ευρωπαϊκή νομοθεσία αυτός ο απάνθρωπος αποκλεισμός μιας παραθαλάσσιας πόλης από την ίδια της την ψυχή, τη θάλασσα;

β. Προτίθεται ο Υπουργός να παρέμβει, ώστε ο Ο.Λ.Π. εκτός από εκσυγχρονιστικό να αποκτήσει και ανθρώπινο πρόσωπο και να ικανοποιήσει αυτό το αίτημα των κατοίκων, πριν αυτοί εξαναγκαστούν, όπως παλιότερα, σε δυναμικές κινητοποιήσεις άμεσα συνυφασμένες με την ψυχική υγεία αυτών και των παιδιών τους;"

Ο Υπουργός κ. Σουμάκης έχει το λόγο.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΟΥΜΑΚΗΣ (Υπ. Εμπορικής Ναυτιλίας): Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συναδέλφοι, δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι η ανάπτυξη του Ο.Λ.Π. σίγουρα έχει επηρεάσει και τον πολεοδομικό ιστό ανάπτυξης των όμορων δήμων. Μέσα σ' αυτούς βεβαίως είναι και το Πέραμα, μια περιοχή που όλοι τη γνωρίζουμε από πολλά χρόνια. Είναι μια εργατούπολη με σοβαρά προβλήματα.

Ο Ο.Λ.Π. μέσα από ένα πενταετές πρόγραμμα ανάπτυξης, που έχει σχεδιαστεί και αναπτυχθεί εδώ και χρόνια, πράγματι έχει προχωρήσει σε ορισμένες και προσχώσεις, αλλά και

κατασκευές σε όλη την ακτή μέχρι το Πέραμα, προκειμένου να αναπτυχθεί ένα σύγχρονο λιμάνι ευρωπαϊκό, να μπορέσει να είναι ανταγωνιστικό στις απαιτήσεις του σήμερα και παράλληλα να έχει εκείνες τις υποδομές, που θα το βοηθήσουν να είναι όντως ένα σύγχρονο λιμάνι.

Είχε γίνει μία συμφωνία και τότε -από ό,τι τουλάχιστον εγώ ενημερώθηκα από τις υπηρεσίες και από τον ίδιο τον Ο.Λ.Π.- με το Δήμο Περάματος, που μπροστά σ' αυτήν την ανάπτυξη στις ακτές αυτών των δήμων, παρεχωρήθη στο Δήμο Περάματος μία έκταση δεκαοκτώ χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων, προκειμένου να διαμορφωθούν διάφοροι χώροι προς όφελος των κατοίκων, των παιδιών, αλλά και άλλες λειτουργίες προς το συμφέρον των δημοτών του Δήμου Περάματος.

Είναι ένα έργο πάρα πολύ μεγάλο και κυρίως αυτές οι τελευταίες προσχώσεις γίνονται προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα να κατασκευαστεί μια σύγχρονη σιδηροδρομική γραμμή, που, ενώ φαίνεται κατ' αρχάς ότι αυτό επιβαρύνει, στην ουσία είναι αυτό που θα μπορέσει να αποσυμφορήσει στο μέλλον την πραγματικά βεβαρυμένη κυκλοφορία οχημάτων μέσα στην πόλη του Περάματος.

Είναι απαραίτητες υποδομές, οι οποίες κατ' αρχήν - επαναλαμβάνω- φαντάζουν ότι επιβαρύνουν, στην πράξη όμως είναι εκείνες που απαιτούνται για την αποσυμφορήση των πόλεων και ιδιαίτερα του συγκεκριμένου δήμου.

'Όλα αυτά έχουν γίνει κάτω από την έγκριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γιατί είναι και με επιχορηγήσεις. Είναι ένα πρόγραμμα εγκεκριμένο και από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε δεν μπαίνει θέμα, αν συμφωνεί ή δεν συμφωνεί η Κοινότητα.

Από κει και πέρα, την περασμένη Δευτέρα είχα μία συνάντηση με το Δήμο Περάματος, το δήμαρχο και μέλη του δημοτικού συμβουλίου, όπου κάποια θέματα, για τα οποία, είτε είχε δεσμευτεί ο Ο.Λ.Π. ή και πράγματι έχει δικίο, θα προσπαθήσουμε να τα υλοποιήσουμε προς το συμφέρον των δημοτών, είτε αυτό είναι παραχώρηση του οικοπέδου για το γηροκομείο είτε διαμόρφωση του χώρου των δεκαοκτώ χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων είτε σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας να δοθεί ένας χώρος για να γίνει το μουσείο της ναυπηγοεπισκευής μικρών ξύλινων σκαφών - υπάρχει μια παράδοση στο δήμο- είτε η προβλήτα στο Πέραμα, που σήμερα έχουν φύγει ήδη τα σκουπίδια από κει.

Κάνουμε μια προσπάθεια να φύγουν και κάποια μικρά πλοία, που είναι εκεί βοηθητικά, προκειμένου να υπάρξει ένας καθαρός χώρος περιπάτου. 'Όλα αυτά γίνονται σε συνεννόηση με το Δήμο Περάματος.

Νομίζω ότι είναι εκείνο που μπορούμε να κάνουμε, προκειμένου, όχι να αποκαταστήσουμε, αν θέλετε -για να είμαστε ειλικρινείς- αλλά να βοηθήσουμε στο μέτρο των δυνατοτήτων, να δώσουμε κάποιες υπηρεσίες και κάποιες παροχές προς τους κατοίκους μιας πραγματικά βεβαρημένης περιοχής. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο συνάδελφος κ. Ιωάννης Αράπης έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΡΑΠΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, το Πέραμα, όπως ξέρουμε, θάλασσα έχει και θάλασσα δεν έχει. Πριν δέκα χρόνια ο Ο.Λ.Π. μετέφερε από το λιμάνι του Πειραιά το εμπορικό λιμάνι στην περιοχή Κερασινίου Περάματος.

Ο κ. Λαλιώτης σε μια συζήτηση στο Δήμο Περάματος είπε προχθές, ότι ο Ο.Λ.Π. είναι ο μεγάλος καρχαρίας. Επίσης ο Νομάρχης Πειραιώς είχε χαρακτηρίσει κράτος εν κράτι τον Ο.Λ.Π..

Ο Ο.Λ.Π., χωρίς να δει τον παράγοντα άνθρωπο, καταλαμβάνει 4,5 χιλιόμετρα θάλασσας από το Δήμο Περάματος και δεν δίνει διέξοδο στους κατοίκους. Είναι από τα βασικότερα θέματα. Κάνει διάφορες κπριακές εγκαταστάσεις παράνομες, χωρίς άδεια από την πολεοδομία και το μπάζωμα της θάλασσας, χωρίς περιβαλλοντική μελέτη. Οι σαράντα πέντε χιλιάδες κάτοικοι της περιοχής ξεσηκώνονται και ζητούν διέξοδο. Έχουν απόλυτο δικίο να ζητούν διέξοδο, αλλά ο Ο.Λ.Π. δεν κάνει καμία υποχώρηση. Η περιοχή είναι φορτωμένη περιβαλλοντικά από τη ΔΕΗ, τα λιπάσματα, την Ψιττάλεια, εταιρείες πετρελαιοειδών και παράλληλα και ο

Ο.Λ.Π. φορτώνει το λιμάνι με πολλά φορτηγά. Έτσι γίνεται ένα αλαλούμ μέσα στην περιοχή του κόλπου του Αγίου Γεωργίου.

Γιατί, κύριε Υπουργέ; Δεν έχουν δικαίωμα οι κάτοικοι αυτοί να ζήσουν σαν άνθρωποι; Είναι δευτέρας ή τρίτης διαλογής οι άνθρωποι της περιοχής της Β' Περιφέρειας;

Τα είκοσι σημεία που δόθηκαν από το Δήμο Περάματος δεν υλοποιήθηκαν. Το μόνο που δόθηκε είναι τα δεκαπέντε στρέμματα και σ' αυτά τα δεκαπέντε στρέμματα ήθελαν μια διέξοδο. Δώστε μια διέξοδο. Είναι δύο καρνάγια που μπορεί να απαλλοτριώσει ο Ο.Λ.Π. μέσα σ' αυτό το πακέτο και να δώσει μια διέξοδο στη θάλασσα.

Δεν ζητάει τίποτα ο Δήμος Περάματος. Αν δεν γίνει κάτι, θα κάνει προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας και στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κύριος Υπουργός έχει το λόγο.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΟΥΜΑΚΗΣ (Υπ. Εμπορικής Ναυτιλίας): Θέλω να συμμεριστώ την ευαισθησία του κυρίου συναδέλφου, αλλά πιστέψτε μας, ότι για όλους ισχύει το ίδιο, έτσι δεν είναι; Η ευαισθησία για την ποιότητα ζωής νομίζω ότι ενδιαφέρει όλους τους Έλληνες και όλους τους πολιτικούς το ίδιο. Και βεβαίως, το μέλλον της ψυχικής και της εν γένει υγείας των παιδιών μας, ακόμη περισσότερο.

Πράγματι υπάρχουν αυτά τα προβλήματα, είναι μια βεβαρυμένη περιοχή, το ανανώρισα και στην πρωτολογία μου. Θα κάνω ό,τι είναι δυνατόν μέσα σ' αυτό που έχει διαμορφωθεί. Πολλές φορές κάποια πράγματα -για να είμαστε ειλικρινείς σ' αυτήν την Αίθουσα- θα έπρεπε να σχεδιάζονταν συγκροτημένα και σε όλη τους την έκταση. Δυστυχώς κάτι τέτοιο δεν γίνεται κι ερχόμαστε εκ των υστέρων -και δεν είναι μόνο ο Ο.Λ.Π. στη συγκεκριμένη περιοχή, είναι πάρα πολλές περιοχές στην Ελλάδα- αποφασίζουμε να γίνει κάτι, χωρίς να έχουμε προβλέψει όλες τις παραμέτρους και τις συνέπειες που έχει πάνω στους οικισμούς, στους δήμους, στην ποιότητα ζωής, κ.ο.κ.

Πιστέψτε με, ότι στη συνάντηση που είχαμε με τη δήμαρχο και το δημοτικό συμβούλιο την περασμένη Δευτέρα, αυτό που ειπώθηκε για τον πρόεδρο του Ο.Λ.Π., δεν πρόκειται να ισχύσει. Υπάρχει πολιτική βούληση, κύριε συνάδελφε, και το γνωρίζετε και εσείς πάρα πολύ καλά. Αυτά που τουλάχιστον κουβεντάσαμε προχθές, να υλοποιηθούν.

Είναι που μπορούμε να κάνουμε και αυτά θα κάνουμε, γιατί και πρέπει και το οφείλουμε.

Σε ό,τι αφορά την άλλη διαδικασία, σας είπα ότι σε συνεννόηση με το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, φαίνεται ότι βρίσκεται σε θετική εξέλιξη αυτό το θέμα και είναι κάτι που θα βοηθήσει. Πιστέψτε με -και ξέρετε ότι είμαι στη διάθεσή σας κάθε φορά- ότι αυτή η περιοχή, με την ευαισθησία που όλοι έχουμε, πρέπει να τη φροντίσουμε, αλλά και τα έργα τα οποία πολλές φορές γίνονται, γίνονται όχι γιατί επιβαρύνουν, αλλά γιατί ανακουφίζουν. Πρέπει όλες αυτές οι αναπτύξεις να έχουν και την υποδομή εκείνη που να μην επιβαρύνουν συνεχώς τους κατοίκους των περιοχών αυτών. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα, ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν από τα δυτικά γενικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην Εκθεση της Αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ", εξήντα ένα σπουδαστές της Σχολής Ανθυπασπιστών του Πολεμικού Ναυτικού.

(Χειροκροτήματα από όλες τις Πτέρυγες)

Κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στη συζήτηση των Επικαιρών Ερωτήσεων Δευτέρου Κύκλου.

Θα συζητήσουμε πρώτα την τρίτη ερώτηση, μετά απο παράκληση του κυρίου Υφυπουργού.

Κύριοι συνάδελφοι, συμφωνείτε να προταχθεί αυτή η ερώτηση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Τρίτη είναι η με αριθμό 1271/26-5-97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Δημητρίου Κωστόπουλου προς τον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών

σχετικά με τις ελλείψεις στον τομέα των συνοδών και φροντιστών στην Ολυμπιακή Αεροπορία, την ασφάλεια των πτήσεων κ.λπ.

Η επίκαιρη ερώτηση έχει ως εξής:

"Σύμφωνα με αξιόπιστες μελέτες, για την εξυπηρέτηση του επιβατικού κοινού της Ολυμπιακής Αεροπορίας, χρειάζονται πάνω από χίλιοι διακόσιοι πνήντα μόνιμα απασχολούμενοι συνοδοί και φροντιστές. Όμως ο σημερινός αριθμός δεν ξεπερνάει τους εννιάκοσιους εβδομήντα. Οι υπόλοιπες θέσεις, ή μέρος τους, καλύπτονται από εποχιακά εργαζόμενους. Ειδικά για τον τομέα αυτό της Ο.Α., ο οποίος απαιτεί κάποιες ειδικές γνώσεις και εμπειρίες, δεν είναι ορθό να καλύπτονται ανάγκες με εποχιακούς.

Τίθεται επομένως ζήτημα μονιμοποίησης ενός αριθμού εργαζομένων, που σήμερα δουλεύουν σαν "εποχιακοί", ώστε να ομαλοποιηθεί η κατάσταση και να υπάρχουν οι εγγυήσεις για την ακόμα μεγαλύτερη ασφάλεια πτήσεων της Ο.Α.

Ερωτάται ο κύριος Υπουργός:

Τι προτίθεται να κάνει η Κυβέρνηση, ώστε να δοθεί τέλος σε μία όχι ομαλή κατάσταση, που σχετίζεται απόλυτα με την ασφάλεια των πτήσεων;"

Ο κύριος Υφυπουργός έχει το λόγο.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΛΟΥΚΑΚΗΣ (Υφυπ. Μεταφορών και Επικοινωνιών): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι συνάδελφοι, σύμφωνα με το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο, το άρθρο 21 παράγραφος 2 του ν. 2190, η διάρκεια απασχόλησης του εποχιακού προσωπικού δεν μπορεί να υπερβαίνει τους οκτώ μήνες. Παράταση ή σύναψη νέας σύμβασης κατά το ίδιο ημερολογιακό έτος, ή μετατροπή σε σύμβαση αορίστου χρόνου είναι άκυρες.

Η τυχόν ικανοποίηση του αιτήματος του συναδέλφου, δηλαδή μονιμοποίηση ιπταμένων συνοδών και ιπταμένων φροντιστών θα επέφερε καταστρατήγηση του ν. 2190/94, με τον οποίο υπεβλήθη σύστημα αξιοκρατίας και διαφάνειας στις προσλήψεις του δημόσιου τομέα.

Σημειώνουμε δε ότι η Ολυμπιακή Αεροπορία βρίσκεται σε περίοδο εξυγίανσης και εφαρμόζεται για το προσωπικό της πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου, με σκοπό τη μείωση αυτού. Πάντως, είναι γεγονός ότι η διοίκηση της Ολυμπιακής Αεροπορίας καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, έστω και με τη μειωμένη σύμβαση προσωπικού να εκτελεί ομαλά το ποιοτικό έργο της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Κωστόπουλος έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Β. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ (Ε' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Κύριε Πρόεδρε, σήμερα θα έπρεπε να συζητούμε στην Αίθουσα αυτή τη γενικότερη κατάσταση που από διάφορα δημοσιεύματα πληροφορούμαστε και εμείς ότι υπάρχει στην Ολυμπιακή Αεροπορία. Δεν ανοίγω τέτοια συζήτηση γιατί η ερώτησή μας δεν βάζει αυτό το ζήτημα. Ωστόσο προτείνεται προς την μεριά της Κυβέρνησης να ανοίξει το θέμα αυτό, ώστε να ξέρουν όλοι τι γίνεται.

Σχετικά με το ζήτημα που βάζει η επίκαιρη ερώτησή μας θα ήθελα να πω τα εξής: Το Κ.Κ.Ε. δεν είναι ισοπεδωτικά αντίθετο με την εποχιακή απασχόληση. Υπάρχουν μονάδες που χρειάζονται εποχιακούς εργαζόμενους και θα μπορούσε να αναφέρω πάρα πολλές περιπτώσεις. Εδώ, όμως, έχουμε να κάνουμε με ένα ειδικό αντικείμενο. Αν μιλούσαμε για τους εργαζόμενους του εδάφους, θα μπορούσαμε να συζητήσουμε το ζήτημα που θέσατε εδώ. Τώρα μιλάμε για ιπτάμενους φροντιστές που πρέπει να έχουν ορισμένα εφόδια.

Αυτοί που εργάζονται στην Ολυμπιακή σαν εποχιακοί έχουν αυτά τα εφόδια, γιατί έχουν αρκετό χρονικό διάστημα που εργάζονται στην επιχείρηση και έχουν μια εμπειρία. Λέτε ότι ο ν. 2190 -και σωστά νομίζω το διατυπώνετε- δεν επιτρέπει μια τέτοια ρύθμιση. Δηλαδή αυτοί που είναι ορισμένου χρόνου να γίνουν αορίστου χρόνου ή να μονιμοποιηθούν. Αυτό το καταλαβαίνω.

Όταν, όμως, έχουμε μπροστά μας ένα τέτοιο ζήτημα, μια δυσκολία δηλαδή, μια ακαμψία, θα έλεγα, σ' αυτήν την περίπτωση διορθώνεις το δόντι και δεν κόβεις το κεφάλι. Θα

διορθώ-σεις το νόμο 2190 σε ό,τι αφορά αυτήν την περίπτωση, που την έχει χειροπαστή και να προχωρήσεις στην αντιμετώπιση του προβλήματος. Γιατί θα το έχεις διαφορετικά όχι σαν πρόβλημα, εσύ η Κυβέρνηση, αλλά θα το έχει σαν πρόβλημα η ίδια η Ολυμπιακή. Τώρα μάλιστα που μπήκαμε στη θερινή περίοδο πιέζε-ται η μονάδα αυτή και όλοι ενδιαφερόμαστε να ανταποκρίνεται όσο το δυνατόν καλύτερα για το καλό του Τόπου και του Λαού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κύριος Υφυπουργός έχει το λόγο.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΛΟΥΚΑΚΗΣ (Υφυπ. Μεταφορών και Μεταφορών): Θέλω να πω στον κύριο συνάδελφο ότι η διοίκηση της Ολυμπιακής έχει στείλει επιστολή στον Υπουργό Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης, καθώς και στον Υπουργό Μεταφορών με αίτημα την έξοδο της Ολυμπιακής Αεροπορίας από τις διατάξεις του 2190, όπως επίσης και εξαίρεση της Ολυμπιακής από τις διατάξεις του ν. 1648/86 με τη λογική αυτή που ανέπτυξε ο κ. Κωστόπουλος. Δεν δέχθηκε, όμως, η Κυβέρνηση αυτήν τη στιγμή να κάνει την αλλαγή, αλλά μας είπε ο Υπουργός Εσωτερικών, ότι στην αναμόρφωση του ν. 2190 που θα γίνει, αυτές οι παρατηρήσεις θα ληφθούν υπόψη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Επανερχόμαστε στην κανονική σειρά συζήτησης των Επικαιρών Ερωτήσεων Δευτέρου Κύκλου.

Πρώτη είναι η με αριθμό 1243/21.5.97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Ιωάννη Καψή προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, σχετικά με την αναπροσαρμογή των προστίμων διατήρησης των αυθαιρέτων κτισμάτων κ.λπ.

Η ερώτηση έχει ως εξής:

"Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 17 του ν. 1337/83 ορίζεται ότι στα αυθαίρετα κτίσματα ή κατασκευές εν γένει που ανεγείρονται μετά τις 31.1.83 εντός ή εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων ή οικισμών, επιβάλλεται: Πρώτον, πρόστιμο ανέγερσης αυθαιρέτων (εφ'άπαξ) και δεύτερον πρόστιμο διατήρησης αυθαιρέτων (κάθε χρόνο).

Το πρόστιμο διατήρησης αυθαιρέτων επιβάλλεται και οφείλεται καθ'όλα τα χρόνια που υπάρχει το αυθαίρετο από την ανέγερσή του μέχρι την κατεδάφισή του και αυτό το πρόστιμο ήταν για όλα τα χρόνια σταθερό σύμφωνα με το ν. 1337/83. Όμως η διάταξη αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 του ν. 2052/92 που ορίζει ότι το πρόστιμο διατήρησης για τα επόμενα έτη επαναβεβαιώνεται και αναπροσαρμόζεται με προσαύξηση 20% του προηγούμενου έτους και το ποσοστό της προσαύξησης αυτής μπορεί να μεταβάλλεται ανά διετία με απόφαση του Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε., δεν μπορεί όμως σε καμιά περίπτωση να ορισθεί μικρότερο του 10%.

Κατά συνέπεια ερωτάται ο κύριος Υπουργός Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε.:

1. Τι προτίθεται να κάνει με την παραπάνω διάταξη; Όπως γνωρίζει καλά το παραπάνω ποσοστό είναι δυσβάστακτο για ένα πολύ μεγάλο μέρος από αυτούς που διατηρούν τα αυθαίρετα.

2. Δεν είναι λογικό το παραπάνω ποσοστό αν δεν είναι σταθερό τουλάχιστον να μην υπερβαίνει το ποσοστό του εκάστοτε τιμάρημου;"

Ο Υφυπουργός κ. Κολιοπάνος έχει το λόγο.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΙΟΠΑΝΟΣ (Υφυπ. Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε.): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι συνάδελφοι, με την ερώτησή του ο συνάδελφος κ. Καψής, θέτει ξανά το θέμα των προστίμων και των προσαυξήσεων σε αυθαίρετα.

Θέλω κατ' αρχήν να πω, κύριε συνάδελφε, ότι και με τον 1337/83 το πρόστιμο διατήρησης δεν ήταν σταθερό, προσδιοριζόταν και τότε. Αλλά επειδή ο τρόπος προσδιορισμού του ήταν δύσκολος, δηλαδή είχε συνδεθεί με την εκτίμηση της αξίας του κτίσματος κάθε χρόνο ή κάθε διετία, αυτό ήταν πολύ δυσχερές γ'αυτό ήλθε στη συνέχεια ο άλλος νόμος, ο 2052/92 που καθόρισε πράγματι αυτό που λέτε στην ερώτησή σας, προσαύξηση 20% στο πρόστιμο διατήρησης.

Τώρα, γενικά με τον 1337/83 όπως ξέρετε, επιβάλλοντα δύο πρόστιμα, το πρόστιμο του αυθαιρέτου εφάπαξ και το

πρόστιμο διατήρησης. Το πρόστιμο διατήρησης έχει το νόημα ότι προσπαθεί να ασκήσει πίεση και να αποτρέψει τη δημιουργία αυθαιρέτων.

Ποιά είναι η πολιτική του Υπουργείου τώρα σ' αυτήν την υπόθεση των αυθαιρέτων; Ξέρετε ότι η πολιτική μας είναι, αφ' ενός με τα πρόστιμα να αποτρέψουμε, να μειώσουμε την παραγωγή αυθαιρέτων, αφ' ετέρου όμως, ξέρετε πολύ καλά και με τον πρόσφατο οικιστικό νόμο για τη βιώσιμη ανάπτυξη, που πριν μια βδομάδα ψηφίστηκε από το Εθνικό Κοινοβούλιο, προσπαθούμε και εντάσσουμε πυκνοδομημένες, αραιοδομημένες ή και αδόμητες περιοχές μέσα σε γενικά πολεοδομικά σχέδια, κάνουμε πολεοδομικές μελέτες και μετά νομιμοποιούνται κατασκευές που μέχρι τότε, δεν ήταν νόμιμες. Με τη μονιμοποίηση έχει τη δυνατότητα να αποκτήσει οικοδομική άδεια που σημαίνει, ότι παύει από το σημείο εκείνο και μετά το κτίσμα να πληρώνει πρόστιμο διατήρησης.

Ως προς τον πυρήνα της ερωτήσεώς σας. Δηλαδή, αν σκοπεύει το Υπουργείο να μειώσει αυτή την προσαύξηση, η απάντησή μου είναι ότι δεν είναι στις προθέσεις μας, τουλάχιστον αυτή τη στιγμή δεν εξετάζουμε τέτοια δυνατότητα μείωσης αυτής της προσαύξησης, κύριοι συνάδελφοι. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο συνάδελφος κ.Καψής έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΨΗΣ: Κύριε Υπουργέ, δεν είναι στις δικές μου προθέσεις να προσπατέσω τους αυθαιρετούντες. Αντιθέτως, συνειδητοποιώ το μεγάλο κακό που έχουν κάνει στη Χώρα μας. Αν έκανα αυτήν την ερώτηση, είναι γιατί αναφέρομαι στους φτωχούς εξαθλιωμένους αυθαιρετούχους της περιοχής μου και ιδιαίτερα της Σαλαμίνας, που πρόκειται να μπουν και στο σχέδιο μάλιστα, αλλά τα ποσά θα παραμείνουν, πολλοί από τους οποίους έχουν χρεωθεί αυτήν τη στιγμή με πολλά εκατομμύρια για να μην πω δεκάδες εκατομμυρίων. Και δεν ζητώ καμία επεικέστερη ρύθμιση ή αντιμετώπιση αυτών που κτίζουν αυθαίρετα, αλλά μια ειδική αντιμετώπιση ανθρώπων που πραγματικά έκτισαν ένα δωμάτιο για να βάλουν το κεφάλι τους κάτω από μια στέγη. Είναι τεράστιο κοινωνικό πρόβλημα. Και τώρα που θα προχωρήσετε στη νομιμοποίησή τους, θα ήθελα να ρωτήσω, τι θα γίνει; Θα χρωστάνε; Και αυτά που ήδη έχουν βεβαιωθεί, θα πρέπει να καταβληθούν; Θα τα πουλήσουν όλοι, ή θα τα γκρεμίσουν. Είμαι υπέρ οιοδήποτε μέτρου, κατά εκείνων που έχουν κάνει αυθαίρετα για να πλουτίσουν ή για να ζήσουν καλύτερα. Θα ήμουν ευτυχής αν έβλεπα να κάνετε το ίδιο π.χ. στους οικιστές της Πεντέλης, όπου δεν υπάρχει ούτε μια άδεια νόμιμη, αλλά υπάρχει μεγάλος αριθμός επαύλων και μεγάρων. Μιλώ εδώ ειδικώς για ένα σημαντικό αριθμό οικιστών που σε λίγο καιρό θα νομιμοποιηθούν, αλλά δεν ξέρω αν θα προφτάσουν να αποκτήσουν στέγη νόμιμη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κύριος Υφυπουργός έχει το λόγο.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΙΟΠΑΝΟΣ (Υφυπ. ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.): Μόνο μία λέξη, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε συνάδελφε, χαίρομαι που συμφωνείτε στις γενικές κατευθύνσεις. Θέλω με ειλικρίνεια και με αίσθημα ευθύνης να επαναλάβω, ότι πράγματι οι περισσότερες από αυτές τις φτωχογειτονιές και κυρίως οι αγροτικές περιοχές, με τον πολεοδομικό και το χωροταξικό σχεδιασμό που υπάρχει, θα έχουν τη δυνατότητα να νομιμοποιηθούν.

Για το ερώτημα που θέσατε, εάν, δηλαδή, θα οφείλουν αυτά τα πρόστιμα ή όχι, έτσι όπως έχει ο νόμος σήμερα, η απάντησή είναι "ναι, θα τα οφείλουν". Αυτή είναι η απάντησή μου.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Δεύτερη είναι η με αριθμό 1253/22.5.97 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Ευάγγελου Μπασιάκου, προς τον Υπουργό Εσωτερικών - Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης σχετικά με την προώθηση της συνένωσης των Δήμων και Κοινοτήτων, τις ανπιδράσεις κ.λπ.

Η επίκαιρη ερώτηση σε περίληψη έχει ως εξής:

"Η δημοσιοποίηση των θέσεων του Προγράμματος "Ιωάννης Καποδίστριας" αποκάλυψε τα κυβερνητικά σχέδια για την προώθηση της αναγκαστικής συνένωσης των Κοινοτήτων με την κατάργησή τους.

Είναι γνωστό ότι αντίστοιχος θεσμός ίσχυε με το ν. 1622/86 που προέβλεπε, όμως, έγκριση της αναγκαστικής συνένωσης έστω και με απόφαση των τριών πέμπτων των ΟΤΑ, της γεωγραφικής ενότητας που θα ανππροσώπευαν μάλιστα το 50% του πληθυσμού.

Επειδή το σύστημα αυτό δεν προχώρησε σύμφωνα με τις επιθυμίες της Κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, επιλέγεται τώρα μία περισσότερο αντιδημοκρατική μέθοδος. Μέθοδος από την οποία απουσιάζει οποιοδήποτε στοιχείο δημοκρατικής και εθελοντικής έκφρασης βούλησης των άμεσα ενδιαφερόμενων Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβουλίων, καθώς και των κατοίκων.

Είναι αυτονόητο ότι χωρίς τη λειτουργία δημοκρατικών διαδικασιών ως προς το σχεδιασμό και συγκρότηση θεσμών της Δημοκρατίας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως είναι οι ΟΤΑ, δεν μπορούν να λειτουργήσουν σωστά και αποτελεσματικά αυτοί οι θεσμοί.

Είναι ανάγκη να υπερισχύσει η πειθώ του καταναγκασμού. Να ακουστεί η ελεύθερη γνώμη των κατεзоχών αρμοδίων αιρετών εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη διενέργεια τουλάχιστον ενός "Δημοψηφίσματος των Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβούλων" με τη συμπλήρωση ενός απλού και σαφούς ερωτηματολογίου που σε τακτή προθεσμία θα κατατίθετο στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Κατόπιν αυτών, ερωτάται ο κύριος Υπουργός:

Πρώτον, εάν μετά τις εκφρασθείσες ευρύτερες αντιδράσεις των αιρετών εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των κατοίκων των, προτίθεται να αναθεωρήσει την κυβερνητική πολιτική για τις αναγκαστικές συνενώσεις.

Δεύτερον, εάν πριν από κάθε ενέργεια προτίθεται να διενεργήσει τουλάχιστον το "Δημοψήφισμα των Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβούλων" για το θεσμό των αναγκαστικών συνενώσεων με τη συμπλήρωση σχετικού ερωτηματολογίου".

Ο Υφυπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Λάμπρος Παπαδήμας έχει το λόγο.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ (Υφυπ. Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι κανένας στην Αίθουσα και κανένας πολιτικός φορέας δε διαφωνεί για την αναγκαιότητα των συνενώσεων. Η διαφορά είναι ότι κάποια Κόμματα υποστηρίζουν ότι οι συνενώσεις αυτές θα πρέπει να είναι εθελούσιες.

Ο θεσμός, όμως, που επέτρεπε τις εθελούσιες συνενώσεις, υπήρχε την τελευταία δεκαετία. Ο θεσμός δεν απέδωσε. Δεν υπήρξε αναμενόμενο ενδιαφέρον για τις εθελούσιες συνενώσεις. Ήταν ελάχιστοι οι Δήμοι που δημιουργήθηκαν από εθελουσία συνένωση Κοινοτήτων, παρότι τα οικονομικά κίνητρα ήταν ισχυρότατα. Μάλιστα στα νησιά, δινόταν τετραπλάσια οικονομική ενίσχυση. Παρ' όλα αυτά, στα νησιά μας επέμεναν να μείνουν οι Κοινοότητες ανεξάρτητες και να μην εκμεταλλεύονται αυτά τα πολύ μεγάλα κίνητρα.

Γατί προχωράμε σε αναγκαστικές συνενώσεις; Πρώτον, διότι επί δέκα χρόνια επίμονα το κίνημα της Αυτοδιοίκησης μέσα από τα όργανά του, μέσα από την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων αλλά και τις τοπικές ενώσεις, ζητούσε να δοθεί επιτέλους τέρμα στην περίοδο των εθελουσιών συνενώσεων. Το ζήτησε επίμονα η ίδια η Αυτοδιοίκηση από όλες τις κυβερνήσεις. Η σημερινή Κυβέρνηση ήταν εκείνη η οποία το τόλμησε.

Όλα αυτά τα χρόνια ο άλλος θεσμός στον οποίο αναφέρεται ο αξιότιμος συνάδελφος, των συνεργασιών, δηλαδή, της Αυτοδιοίκησης μέσα από τους αναπτυξιακούς συνδέσμους ή τα συμβούλια περιοχής, επίσης δεν απέδωσε, διότι δημιουργήθηκαν πλειοψηφίες, κομματικές πολλές φορές, που απέκλειαν τις μειοψηφίες.

Η αναγκαστική συνένωση δημιουργεί έναν Ο.Τ.Α. όπου ψηφίζει όλος ο πληθυσμός για να εκλέγει και επομένως, το Δημοτικό του Συμβούλιο και ο Δήμαρχος, θα ενδιαφερθούν

εξίσου για όλους τους Ο.Τ.Α..

Δεν υπάρχει καμιά κομματική σκοπιμότητα, όπως αναφέρει ο συνάδελφος. Γιατί αν υπήρχε κομματική σκοπιμότητα και πρόθεση άλωσης του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από το ΠΑ.ΣΟ.Κ., τότε θα είχαμε κρατήσει κεντρικά την όλη διαδικασία. Τη διαδικασία όμως αυτή την έχουμε αποκεντρώσει.

Εκείνοι που φέρνουν προτάσεις για το πώς θα συνενωθούν είναι οι ίδιοι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης η οποία ασφαλώς δεν ελέγχεται από το ΠΑΣΟΚ σε όλους τους νομούς. Σε πάρα πολλούς νομούς υπερέχει η Νέα Δημοκρατία. Σε άλλους νομούς υπάρχουν διακομματικές πλειοψηφίες στην ΤΕΔΚ. Και αυτές οι προτάσεις που γίνονται από την ΤΕΔΚ, από εμάς θα γίνουν απόλυτα σεβαστές, εφόσον είναι μέσα στις προδιαγραφές που βάζει το πρόγραμμα "Ιωάννης Καποδίστριας". Δηλαδή να μην είναι μεγαλύτερες από τις ενότητες του ν. 1622. Από έναν σχεδιασμό δηλαδή που έγινε πριν από δώδεκα χρόνια. Και ασφαλώς, αντιλαμβάνεται ο καθένας, ότι δεν σχεδιάσαμε πριν από δώδεκα χρόνια, πώς θα κερδίσουμε τις εκλογές του 1998.

Η Κυβέρνηση λοιπόν προχωράει με αποφασιστικότητα σ' αυτό το θέμα των συνενώσεων, χωρίς καμιά ολιγωρία, χωρίς καμιά υπαναχώρηση και δεν χρειάζεται να φθάσει σε δημοψήφισμα.

Εκείνο που σίγουρα όμως χρειάζεται είναι να φροντίσουμε να ενημερώσουμε -και αυτό θα το κάνουμε, να είσθε βέβαιοι- τον κάθε κάτοικο του μικρότερου χωριού της Χώρας, πόσα είναι τα θετικά που προσφέρει ο θεσμός και πόσο πολύ αποπροσανατολίζεται από κάποιους οι οποίοι κινδυνολογούν, λέγοντας ότι θα αναγκάζεται να μετακινείται στην έδρα του νέου δήμου, πράγματα που δεν ισχύουν.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ: Με πρόεδρο τον κ. Μπασιάκο!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε.

Πριν δώσω το λόγο στον κ. Μπασιάκο, θα ήθελα να ανακοινώσω στο Σώμα, ότι τη συνεδριάσή μας παρακολουθούν από τα Δυτικά Γενικά Θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην Έκθεση της Αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ", τριάντα εννιά μαθητές και τρεις συνοδοί δάσκαλοι από το 53ο Δημοτικό Σχολείο Αθήνας.

Επίσης, θα ήθελα να ανακοινώσω ότι ο συνάδελφος κ. Δημήτριος Αλαμπάνος ζητεί ολιγοήμερη άδεια για το εξωτερικό. Εγκρίνει η Βουλή;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Η Βουλή ενέκρινε.

Και σας, κύριε Κατσιμπάρδη με τον κ. Μπασιάκο στη Βοιωτία να τα λέτε αυτά και όχι εδώ, τώρα που ο κ. Μπασιάκος έχει την επίκαιρη ερώτησή.

Ορίστε, κύριε Μπασιάκο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, σας έβαλα σε μεγάλο μαρτύριο να διαβάσετε μια ερώτηση την οποία δεν πιστεύετε και που έχετε αγωνιστεί να μην περάσει ως ιδέα και ως περιεχόμενο.

Λυπάμαι για την τοποθέτηση του κ. Κατσιμπάρδη. Ο δημοκρατικός διάλογος στα πλαίσια των επίκαιρων ερωτήσεων, νομίζω ότι είναι ο καλύτερος τρόπος για να βρεθούν οι άριστες λύσεις, ειδικά για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, που είναι ένας δημοκρατικός και κατ' εξοχήν συμμετοχικός θεσμός.

Και λυπάμαι, γιατί μια έκθεση ιδεών της Κυβέρνησης με τη μορφή του σχεδίου "Καποδίστρια", έρχεται να θολώσει τα νερά ως προς το τι πρόκειται να συμβεί με τις αναγκαστικές συνενώσεις-καταργήσεις κοινοτήτων και δήμων, πολλών ΟΤΑ στη Χώρα, που θα έχουν καταλυτικές, καταστροφικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη της υπαίθρου.

Δεν μπορεί, σε καμιά περίπτωση, να θεωρηθεί εκσυγχρονισμός μια μέθοδος και ένας θεσμός που είναι αντιδημοκρατικός και αυταρχικός. Και η Κυβέρνηση ή δεν βλέπει τις έντονες, καταλυτικές αντιδράσεις των κατοίκων και των αιρετών εκπροσώπων τους στην περιφέρεια ή παραβλέπει τις αντιδράσεις αυτές. Και στη μια περίπτωση ή στην άλλη είναι κατακριτέα και καταδικαστέα στη συνείδηση

του Ελληνικού Λαού.

Εάν δεν προχώρησαν, κύριε Υπουργέ, οι συνεργασίες στο παρελθόν, οφείλεται στο ότι δεν είχαν θεμελιωθεί θεσμικά σωστά και δεν είχαν δοθεί οι οικονομικοί πόροι. Υπόσχεσθε τώρα ότι θα δώσετε επτακόσια δισεκατομμύρια δραχμές τα επόμενα χρόνια. Γιατί δεν το κάνατε στο παρελθόν; Γιατί δεν τονώσατε τη συνεργασία, ώστε να επιτύχετε τη βελτίωση της λειτουργίας των θεσμών και ως αναγκαίο επακόλουθο να ήταν είτε η εθελοντική συνένωση είτε μια μορφή στενότερης συνεργασίας μεταξύ των ΟΤΑ, ιδιαίτερα των μικρών ΟΤΑ. Ούτε οικονομία επιδιώκετε, μια και μετακινείτε και καταταλαιπωρείτε τους κοινοτικούς γραμματείς, αλλά και τους κατοίκους που θα εξυπηρετούντο υπό άλλες συνθήκες πολύ ομαλότερα, ούτε επιτυγχάνετε οποιαδήποτε άλλη αποτελεσματικότητα ως προς την απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων.

Προσπαθούμε να ριζούμε στις πλάτες των κοινοταρχών και των αιρετών εκπροσώπων το βάρος της χαμηλής απορρόφησης κοινοτικών πόρων και να πούμε, πολλές φορές, ότι αυτοί οι οποίοι συμφωνούν με το σχέδιό σας είναι εκσυγχρονιστές, είναι μπροστά, είναι υψηλού επιπέδου και ότι κάποιιο άλλοι είναι οπισθοδρομικοί, κάτι που δημιουργεί, αν θέλετε, τεράστια προβλήματα στην περιφέρεια.

Νομίζω, ότι η Κυβέρνηση πρέπει να συναισθανθεί τις τεράστιες αντιδράσεις και την αναστάτωση που προκαλεί της ύπαιθρο να αποσύρει το καταστροφικό της σχέδιο και τουλάχιστον να προχωρήσει στη διενέργεια δημοψηφίσματος, ή έστω να ακούσει τις γνώμες κάθε ενός από τους Οργανισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ώστε να εξαγάγει τα συμπεράσματά της.

Εάν λέτε, ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση ζητάει το θεσμό αυτό, δεν έχετε παρά να ρωτήσετε κάθε έναν από τους Ο.Τ.Α. που καταργούνται, αν συμφωνεί ή διαφωνεί. Τα αποτελέσματα θα είναι καταλυτικά εναντίον σας σε ποσοστό 90%-95%, με μια μικρή εξαίρεση ελάχιστων Ο.Τ.Α. που προσδοκούν την έδρα ή τους έχουν τάξει κάτι οι κυβερνητικοί παράγοντες, δηλαδή δημαρχίες, αντιδημαρχίες ή προεδρίες δημοτικών συμβουλίων. Όλοι οι άλλοι διαφωνούν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κύριος Υφυπουργός έχει το λόγο.

Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ, να μας πείτε αν υπάρχει θέση της ΚΕΔΚΕ πάνω σ' αυτό το θέμα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ: Εάν μου επιτρέπεται, ξέρουμε την πρόταση της ΚΕΔΚΕ η οποία ελέγχεται από το ΠΑΣΟΚ και μετά ακολουθεί η ΤΕΔΚ. Αυτό δείχνει πόσο δημοκρατική είναι η διαδικασία που ακολουθεί η Κυβέρνηση.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ (Υφυπ. Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Κύριε Πρόεδρε, απ' ότι φαίνεται ο κ. Μπασιάκος φέρνοντας το θέμα με την επίκαιρη ερώτηση για συζήτηση, θέλει να πείσει ο θεσμός των συνενώσεων στις καλές ένδεις. Και με αυτό προσδοκά κάποια πρόσκαιρα προσωπικά οφέλη, αλλά κύρια κομματικά οφέλη, προσπαθώντας να πείσει τις τοπικές κοινωνίες ότι ο θεσμός αυτός, εάν δεν τον θέλουν, θα δημιουργήσει ζημιά.

Εγώ ευθέως θα ρωτούσα τον καθένα από σας αν είναι αντίθετος, όχι στη διαδικασία, αλλά στο θεσμό των συνενώσεων. Θα μου πείτε ότι δεν είστε αντίθετοι. Συμφωνείτε, λοιπόν, ότι οι συνενώσεις θα ωφελήσουν τον Τόπο.

Όπως τόνισα και πριν, είναι θέμα που το ζητούσε επίμονα η Αυτοδιοίκηση επί μια δεκαετία. Εμείς το τολμάμε. Και το τολμάμε, όχι γιατί δεν υπολογίζουμε το πολιτικό κόστος -που έχουμε αποδείξει ότι δεν το υπολογίζουμε και με άλλους πρωτοποριακούς θεσμούς που περάσαμε αυτά τα τρία χρόνια, που αναλάβαμε ξανά την ευθύνη της διακυβέρνησης της Χώρας- αλλά γιατί είμαστε βέβαιοι ότι αυτό το κακώς νοούμενο πολιτικό κόστος θα γίνει πολιτικό όφελος, όταν θα δει ο καθένας ποια θα είναι τα οφέλη, τα οποία θα αποκομίσει αύριο, λειτουργώντας πλέον μέσα στο χώρο ενός ενιαίου, μεγάλου, ισχυρού, βιώσιμου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Θα σας καταλάβαινα απόλυτα αν ο αγώνας σας γινόταν για να στηρίξετε τη μισθοδοσία κάποιων αργόμισθων γραμματέων που ζουν στις πρωτεύουσες του νομού και εμφανίζονται μια φορά στις δεκαπέντε μέρες στην κοινότητα, ενώ αύριο με

αυτό που κάνουμε εμείς στη συγκεκριμένη κοινότητα, θα πηγαίνουν δύο ή τρεις μέρες την εβδομάδα συγκεκριμένες ώρες για να εξυπηρετούν τον πληθυσμό. Θα σας καταλάβω επίσης, εάν στηρίζατε την αργομισθία ή τη συνταξιοδότηση κάποιων κοινοταρχών. Αν το δούμε έτσι μικροπολιτικά το θέμα, τότε πραγματικά πρέπει να αγωνιστείτε για να μπορέσετε να πείσετε τον κόσμο ότι προσδοκάτε κάποια οφέλη, τα οποία δεν θα είναι οφέλη μόνο των γραμματέων και των προέδρων των κοινοτήτων, αλλά θα είναι οφέλη και των κατοίκων.

Για μας δεν υπάρχει κανένα όφελος κατοίκου, αν παραμείνει η κατάσταση όπως είναι μέχρι σήμερα. Αυτή η κατάσταση οδήγησε σε αδιέξοδα, ερήμωσε τα χωριά. Θα σβήσουν έτσι, τα χωριά γιατί ξέρετε, μέσα στον κώδικα υπάρχει μια διάταξη που λέει ότι αν δεν κατέβει συνδυασμός σε ένα χωριό, τότε σβήνει από το χάρτη της Αυτοδιοίκησης. Και να είστε βέβαιος ότι στις επόμενες εκλογές αν πηγαίναμε με τον ίδιο τρόπο, δεν θα υπήρχαν συνδυασμοί για να διεκδικήσουν τη δημοτική αρχή σε πάρα πολλά χωριά μας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ: Θα προσλάβετε όμως καινούριους γραμματείς!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Για ποιο λόγο ζητάτε το λόγο, κύριε Κατσιμπάρδη; Ξέρετε ότι μόνο επί προσωπικού θέματος μπορείτε να πάρετε το λόγο;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα το λόγο επί προσωπικού θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Σε τι συνίσταται το προσωπικό σας θέμα;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ: Παίρνω το λόγο γιατί υπάρχει προσωπικό θέμα. Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ότι και σεις που έχετε κάποια θητεία εδώ, αλλά και πολλοί άλλοι παλιότεροι συνάδελφοι, ξέρουν ότι δεν είμαι από εκείνους που παρεμποδίζουν τους συναδέλφους να εκφράσουν τις απόψεις τους. Αυτό φάνηκε καθαρά από τη διαδικασία.

'Όταν, λοιπόν, ο κ. Μπασιάκος λέει ότι δεν τον αφήνουμε να μιλήσει και αναφέρεται προσωπικά σε μένα, νομίζω ότι έχει δημιουργήσει ο ίδιος προσωπικό ζήτημα ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριε Κατσιμπάρδη, είναι γνωστή η δημοκρατική σας ευαισθησία, εδώ όμως δε νομίζω ότι υπάρχει προσωπικό θέμα. Παρακαλώ ολοκληρώστε σε ένα λεπτό.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ: Σε ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

'Έχω να πω στον κ. Μπασιάκο ότι δεν έχω συνηθίσει στον πολιτικό μου βίο να κάνω αυτό που θέλησε να μου καταλογίσει.

Δεύτερον, κατανοώ τον κ. Μπασιάκο ο οποίος στην Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων της Βοιωτίας εισώρμησε ως ταύρος σε υαλοπώλειο -και το γνωρίζετε και εσείς- για να εκφράσει μία θέση-άρνηση στις συνενώσεις η οποία ήταν θέση μόνο και μόνο για μικροκομματικούς λόγους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Αυτό δεν είναι προσωπικό θέμα, κύριε Κατσιμπάρδη. Ολοκληρώστε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ: Και έφθασε να βάζει θέματα μέσα στη Βουλή, χωρίς να έχει δικαίωμα να προσπαθεί να κρίνει συναδέλφους.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ το λόγο για να απαντήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριε Μπασιάκο, είδατε ότι διέκοψα τον κ. Κατσιμπάρδη, ο οποίος έχει τη δυνατότητα από τον Κανονισμό να μιλήσει. Έκανε μια αναφορά και εγώ τον διέκοψα και δεν τον άφησα καν να τελειώσει.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ: Αναφέρθηκε σε μένα, στο πρόσωπό μου. Είπε "ως ταύρος σε υαλοπώλειο".

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Εισερχόμαστε στην πέμπτη επίκαιρη ερώτηση με αριθμό...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, όταν αναφέρεται σε μένα, στο πρόσωπό μου, χαρακτηρίζοντας τη στάση μου ως "ταύρου εν υαλοπώλειο", εγώ νομίζω ότι πρέπει να απαντήσω. Εγώ δεν θέτω προσωπικό θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριε Μπασιάκο, είδατε ότι έδειξα περίσσια ευαισθησία και απέναντί σας και απέναντι στον κ. Κατσιμπάρδη. Διευκολύντε με και εμένα. Είμαστε από την ίδια εκλογική περιφέρεια. Σας παρακαλώ να μη συνεχισθεί αυτός ο διάλογος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, δεν δέχομαι το χαρακτηρισμό του κ. Κατσιμπάρδη. Όπως ξέρετε, δημιουργήθηκε μεγάλη ένταση προ ημερών στην Τοπική Ένωση...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Σας παρακαλώ να μη συνεχισθεί αυτός ο διάλογος. Είδατε ότι και εσάς προστάτευσα προηγουμένως.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ: Η συμπεριφορά αυτή ήταν απαράδεκτη, ήταν αισχρή, ήταν αποκρουστική και δείχνει πόσο αντιδημοκρατική νοοτροπία διακατέχει τον κ. Κατσιμπάρδη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Πέμπτη είναι η με αριθμό 1266/26.5.97 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κας Βασιλικής Αράπη-Καραγιάννη προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σχετικά με την καθυστέρηση υπογραφής Συλλογικής Σύμβασης μεταξύ του Δημοσίου και των εργαζομένων με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου σ' αυτό.

Η επίκαιρη ερώτηση έχει ως εξής:

"Παρά το γεγονός ότι έχει εγκριθεί η ένταξη στο νέο μισθολόγιο των εργαζομένων Ιδιωτικού Δικαίου, εν τούτοις, η διαδικασία υπογραφής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας με την Ομοσπονδία Π.Ο.Ε.Ι.Δ.Δ. (Γραμματεία Ομοσπονδία Εργαζομένων Ιδιωτικού Δικαίου στο Δημόσιο) που είναι καθ' ύλην αρμόδια σύμφωνα με το νόμο, καθυστερεί άνευ λόγου και αιτίας.

'Έχουν εξαντληθεί όλα τα περιθώρια υπομονής των εργαζομένων που υπηρετούν στο Δημόσιο δέκα (10) και πλέον χρόνια. Εκτός αυτού, η Κυβέρνηση με δημόσια δήλωση του Προέδρου προ μηνός έχει δεσμευθεί ότι όσες Ομοσπονδίες έχουν Συλλογικές Συμβάσεις, θα υπογράψουν καινούριες με το Γενικό Λογιστήριο.

Ερωτάται ο κύριος Υπουργός γιατί καθυστερεί η υπογραφή της Συλλογικής Σύμβασης με την Ομοσπονδία και οι εργαζόμενοι ζουν σε αβεβαιότητα; Σημειωτέον ότι οι ευρισκόμενοι σε αδιέξοδο εργαζόμενοι, ήδη προβήκαν σε προειδοποιητική απεργιακή κινητοποίηση, πράγμα που ίσως μπορούσε να έχει αποφευχθεί".

Ο Υφυπουργός κ. Χριστοδουλάκης έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ (Υφυπ. Οικονομικών): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα ήθελα να πω ότι η ερώτηση αυτή γίνεται για ένα θέμα, το οποίο έχει αφ'ενός μεν προβλεφθεί από το ψηφισθέν μισθολόγιο, αφ'ετέρου βρίσκεται στη φάση της οριστικής διεκπεραίωσης και κατά συνέπεια, δεν έχει ανκείμενο. Θα σας κάνω όμως μια ενημέρωση για να λάβετε γνώση του πόσο ταχύτατα κινήθηκε το Υπουργείο Οικονομικών, για να εφαρμόσει αυτό ακριβώς το οποίο διερωτάσθε τότε θα εφαρμοστεί.

Υπάρχουν δύο διατάξεις ως γνωστόν. Η μία είναι του 1876/90 και έπειτα είναι ο Νόμος 2470/97, με βάση τον οποίο επεκτείνονται οι διατάξεις του νέου μισθολογίου σ'αυτούς που εργάζονται με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο, στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και στους ΟΤΑ, για λόγους ίσης μεταχείρισης.

Ευθύς αμέσως μόλις δημοσιεύθηκε το μισθολόγιο στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης και έγινε νόμος του κράτους, προωθήθηκε μία κοινή υπουργική απόφαση, η οποία όμως θα πρέπει να υπογραφεί από όλους τους Υπουργούς, γιατί όλα τα Υπουργεία εμπλέκονται σ'αυτό το θέμα. Επείκειται η ολοκλήρωση της συλλογής των υπογραφών -οι περισσότεροι Υπουργοί έχουν ήδη υπογράψει- και μόλις ολοκληρωθεί θα αρχίσει ευθύς αμέσως η εφαρμογή της.

Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει θέμα προς διερεύνηση και φυσικά, θα ακούσε μία απλή επικοινωνία με τις υπηρεσίες του Γενικού Λογιστηρίου για να μάθει οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος, ότι το Υπουργείο Οικονομικών κινήθηκε ταχύτατα για την εφαρμογή του νέου μισθολογίου και σ'αυτό τον τομέα, όπως έγινε και σε όλους τους υπόλοιπους. Δεν υπάρχει κανένας λόγος ανησυχίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Η συνάδελφος κα

Βασιλική Αράπη-Καραγιάννη έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΡΑΠΗ-ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, η υπουργική απόφαση αναφέρεται σε αυτούς που δεν ανήκουν σε Συλλόγους ή Ομοσπονδίες και έχουν υπογράψει σύμβαση.

Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζομένων Ιδιωτικού Δικαίου στο Δημόσιο, που είναι η πιο αντιπροσωπευτική συνδικαλιστική οργάνωση στο Δημόσιο, ζητά την υπογραφή συλλογικής σύμβασης πρώτα, που εσείς υποσχεθήκατε ότι γρήγορα θα την υλοποιήσετε. Έτσι με ενημέρωσε η Πανελλήνια Ομοσπονδία. Νομίζω, ότι από 18.3.97 ζητούν την ένταξή τους στο νέο μισθολόγιο και εσείς να υπογράψετε πρώτα τη συλλογική σύμβαση. Διότι εάν αυτοί με ενημέρωσαν λάθος, λάθος θα τα μεταφέρω και εγώ σε σας.

Φυσικά όλοι αυτοί οι άνθρωποι ζούν σε μία αγωνία και σε αναβρασμό, διότι έχουν περιέλθει σε φοβερές οικονομικές δυσκολίες και έχουν προβλήματα. Διότι δεν τους έχετε συμπεριλάβει στο ν.2470, που αφορά το μισθολόγιο.

Τώρα εσείς μου είπατε ότι κάνατε κοινή υπουργική απόφαση. Δεν ξέρω. Εκείνοι έτσι με ενημέρωσαν. Ευχαριστώ πάρα πολύ πάντως, εάν πράγματι το έχετε προχωρήσει. Θα το μάθουν από σας, γιατί την ερώτηση που κάναμε θα την στείλω εγώ στην Ομοσπονδία και θα ενημερωθούν.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κύριος Υφυπουργός έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ (Υφυπ. Οικονομικών): Μία συμπληρωματική διευκρίνιση. Όλα αυτά τα οποία σας έχω

πει, τα έχουμε γνωστοποιήσει και στην Ομοσπονδία. Βεβαίως, το θέμα της συλλογικής σύμβασης είναι διαφορετικό.

Εμείς προωθούμε την κοινή υπουργική απόφαση, η οποία δίδει τη

δυνατότητα εφαρμογής των διατάξεων του νέου μισθολογίου. Τα έχουμε γνωστοποιήσει και σ' αυτούς. Είμαστε σε τακτική επαφή και τα γνωρίζουν αυτά.

Τώρα θα μου επιτρέψετε να αδράξω την ευκαιρία και να πω το εξής: Όταν ψηφιζόταν το μισθολόγιο στη Βουλή, είχε δεχθεί την κριτική της Αντιπολιτεύσεως ότι θα οδηγήσει σε μειώσεις μισθών κ.λπ. Άρα, αυτό δεν προκαλεί μία αντίφαση με τον ισχυρισμό σας που λέτε ότι ζούν σε αβεβαιότητα και έχουν φθάσει σε οικονομικό αδιέξοδο, επειδή δεν εφαρμόζεται το νέο μισθολόγιο; Έτσι δεν είναι;

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΡΑΠΗ-ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ: Όχι το νέο μισθολόγιο. Για τη σύμβαση, κύριε Υπουργέ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ (Υφυπ. Οικονομικών): Αυτό εγώ το εκλαμβάνω ως μία επανόρθωση της κριτικής, την οποία είχατε αδικώς ασκήσει κατά της Κυβερνήσεως, ότι το νέο μισθολόγιο θα επέφερε τα μύρια όσα δεινά στους εργαζόμενους. Και βλέπω τώρα και αναγνωρίζω -και μου είναι ιδιαίτερως ευχάριστο να το βλέπω- ότι ενδιαφέρεστε για την επιτάχυνση της εφαρμογής του νέου μισθολογίου, ακριβώς γιατί και εσείς δέχεσθε πλέον ότι έχει πολύ σοβαρές ευεργετικές διατάξεις. Πατή φαντάζομαι διαφορετικά δεν θα το κάνατε. Έτσι δεν είναι;

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε η συζήτηση των επικείμενων εργατήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριοι Βουλευτές, εισερχόμαστε στην ημερήσια διάταξη

ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μόνη συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου της πρότασης νόμου του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος, αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης: "Καθιέρωση του συστήματος της απλής αναλογικής για την εκλογή των Βουλευτών".

Το λόγο έχει ο πρώτος των εισηγητών, ο συνάδελφος κ. Αχιλλέας Κανταρτζής.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έρχεται σήμερα για συζήτηση στην Ολομέλεια της Βουλής η πρόταση νόμου που κατέθεσε το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, για την καθιέρωση της απλής αναλογικής. Πρέπει, όμως, να υπογραμμίσουμε το εξής :

Χρειάστηκε να φθάσουμε στο τέλος της Συνόδου για να συζητηθεί μία πρόταση νόμου που κατέθεσε το τρίτο Κόμμα της Βουλής από την έναρξη ακόμα της τρεχούσης περιόδου. Αυτό ακριβώς το γεγονός το υπογραμμίζουμε, γιατί δείχνει τα περιορισμένα δικαιώματα που δίνονται στα Κόμματα της Αντιπολίτευσης και ιδιαίτερα βέβαια, στα μικρότερα Κόμματα της Βουλής. Βεβαίως, δεν είναι η πρώτη φορά που το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας καταθέτει στη Βουλή πρόταση νόμου για την απλή αναλογική.

Από την ίδρυσή του το ΚΚΕ υποστήριζε πάντα την καθιέρωση ενός πάγιου εκλογικού συστήματος. Ενός συστήματος που θα έχει σαν τελικό αποτέλεσμα το κάθε Κόμμα να παίρνει τόσες βουλευτικές έδρες όσο είναι και το ποσοστό των ψήφων που πήρε, γεγονός που θα δίνει τη δυνατότητα να εκπροσωπούνται στη Βουλή και όλες οι υπαρκτές τάσεις, οι πολιτικές δυνάμεις που παίρνουν στις εκλογές.

Τέτοιο εκλογικό σύστημα δεν μπορεί να είναι άλλο από την απλή και ανόθευτη αναλογική, που δίνει τη δυνατότητα να εκφραστεί η ανόθευτη θέληση του εκλογικού σώματος.

Μόνο η απλή και ανόθευτη αναλογική μπορεί ν'αναδείξει Βουλή που δεν θα βρίσκεται σε αναντιστοιχία με τις συγκεκριμένες διαθέσεις του εκλογικού σώματος, με τη συγκεκριμένη έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας.

Ο αγώνας για την καθιέρωση της απλής αναλογικής συνδέεται με τους πολύχρονους αγώνες του Λαού μας, για τα δημοκρατικά δικαιώματα και τη λαϊκή κυριαρχία. Αποτελεί βασικό συστατικό της πάλης αυτής. Αντίθετα, η εμμονή σε καλπονοθευτικά εκλογικά συστήματα συνδέεται με τις επιδιώξεις εκείνων των κυρίαρχων δυνάμεων, που θέλουν να χρησιμοποιήσουν όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους για να υπαρπάξουν την ψήφο του λαού με τη δήθεν συγκατάθεσή τους και να περιβάλουν την αντιλαϊκή τους εξουσία με ένα διάτρητο κοινοβουλευτικό μανδύα.

'Ετσι, βλέπουμε σε όλη σχεδόν τη νεώτερη ιστορία της Χώρας μας, οι κυρίαρχες δυνάμεις να χρησιμοποιούν όλα τα μέσα που είχαν στη διάθεσή τους, ανάλογα βέβαια πάντα και με τις δυνατότητες που διέθεταν. Να ξεκινήσουμε από τη στρεβλή πληροφόρηση, τον πολιτικό εκβιασμό, τη διαφθορά και την εξαγορά συνειδήσεων, μέχρι τη βία και τη νοθεία, ακόμη και την ανοιχτή τρομοκρατία που χρησιμοποιείται κατά περίπτωση.

Κυρίαρχη, όμως, θέση, δεσπόζουσα θέση για την αλλοίωση του φρονήματος του εκλογικού σώματος, έχει το εκλογικό σύστημα. Έχει η καθιέρωση των εκλογικών συστημάτων που χρησιμοποιήθηκαν κάθε φορά. Χαρακτηριστικό αυτής της επιδίωξης είναι η πλειάδα των εκλογικών συστημάτων, που έχουν χρησιμοποιηθεί στη Χώρα μας, ανάλογα με το τι συμφέρει κάθε φορά τις κυρίαρχες δυνάμεις, με στόχο πάντα τη λαφυραγωγή της ψήφου, την κλοπή των βουλευτικών εδρών από τα μικρότερα Κόμματα υπέρ των μεγαλύτερων.

Η καθιέρωση καλπονοθευτικών εκλογικών συστημάτων και ληστρικών εκλογικών νόμων απετέλεσε το έδαφος πάνω στο οποίο καλλιεργούνται κάθε φορά τα γνωστά εκβιαστικά διλήμματα, σαν αυτά που ζήσαμε στο πρόσφατο παρελθόν για

την αναμέτρηση των δυνάμεων του φωτός και του σκότους, για την αναμέτρηση δηλαδή και την επιβίωση των δυνάμεων του δικομματισμού. Καλλιεργείται η θεωρία της χαμένης ψήφου που, πέραν των άλλων, έχουν ως αποτέλεσμα τη νόθευση της θέλησης του Λαού μας.

Η νόθευση της θέλησης του Λαού, που γίνεται μέσα από τα διάφορα καλπονοθευτικά συστήματα, δεν επιδρά μόνο στην αλλοίωση του εκλογικού αποτελέσματος, στην αλλοίωση του συσχετισμού των δυνάμεων στη Βουλή, μετατρέποντας μειοψηφίες σε πλειοψηφίες και ληστεύοντας τις έδρες των μικρότερων Κομμάτων ουσιαστικά μέσα από τέτοια εκλογικά συστήματα ποδοπατείται το ίδιο το Σύνταγμα. Και η αρχή της ισότητας των πολιτών το καθιερώνει, που υποτίθεται καλύτερα ότι κατοχυρώνει. Πάρτε για παράδειγμα τις εκλογές του 1974. Στις εκλογές του 1974, για να εκλεγεί ένας Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας χρειαζόνταν δώδεκα χιλιάδες εκατόν ογδόντα επτά ψήφους, ενώ για να εκλεγεί ένας Βουλευτής της Ενωμένης Αριστεράς χρειαζόνταν πενήντα οκτώ χιλιάδες ενενήντα οκτώ ψήφους. Δηλαδή δώδεκα χιλιάδες εκατόν ογδόντα επτά ψηφοφόροι της Νέας Δημοκρατίας έβγαζαν Βουλευτή, ενώ για την Ενωμένη Αριστερά χρειαζόνταν πενήντα οκτώ χιλιάδες ενενήντα οκτώ ψηφοφόροι.

Τι άλλο είναι αυτό, αν δεν είναι ωμή καταπάτηση του Συντάγματος, ωμή καταπάτηση της αρχής της ισότητας των πολιτών, που κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα για το οποίο κόπτεσθε;

Παρόμοια ακριβώς είναι η κατάσταση και με τον ισχύοντα εκλογικό νόμο. Και η Νέα Δημοκρατία και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή καταψήφισαν την πρόταση νόμου του Κ.Κ.Ε., για την καθιέρωση της απλής αναλογικής και καθαρά τάχθηκαν υπέρ των αυτοδύναμων κυβερνήσεων, που θα προκύπτουν μέσα από διάφορα καλπονοθευτικά συστήματα. Και μάλιστα, αυτά τα καλπονοθευτικά συστήματα θέλετε να τα περιβάλετε και με συνταγματική κατοχύρωση, για να κατοχυρώσετε και συνταγματικά το δικομματισμό, που ακριβώς υπηρετεί τα συμφέροντα της άρχουσας τάξης.

Και ναι μεν η Νέα Δημοκρατία, συνεπής στην πολιτική που ακολουθούσε, πάντα υποστήριζε καλπονοθευτικά εκλογικά συστήματα. Το ΠΑΣΟΚ, όμως, χρειάστηκε να περάσουν πάρα πολλά χρόνια και από τη διακήρυξη για την απλή αναλογική, που είχε πριν το 1981, να βγει σήμερα και να μας πει ότι η απλή αναλογική δεν προσιδιάζει στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της Χώρας μας, όπως ανέφερε ο Υπουργός Εσωτερικών κατά τη συζήτηση στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής.

Πριν όμως ολοκληρώσει και θεωρητικά αυτόν τον κύκλο μας ταλαιπώρησε για πολλά χρόνια την προηγούμενη δεκαετία βαπτίζοντας το κρέας ψάρι, βαπτίζοντας καλπονοθευτικά συστήματα σε συστήματα απλής αναλογικής. Ένα ερώτημα θα θέλαμε να βάλουμε στην Κυβέρνηση και στους συναδέλφους του ΠΑ.ΣΟ.Κ.: Τι άλλαξε, κύριοι συνάδελφοι, στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. και εγκαταλείπει και αυτή τη διακήρυξη του για την απλή αναλογική; Απλούστατα εγκατέλειψε και τις όποιες άλλες θετικές διακηρύξεις που έστω στα λόγια είχε στο παρελθόν προσχωρώντας ολοκληρωτικά στη νεοφιλελεύθερη πολιτική. Αποδεικνύεται έτσι για μία ακόμη φορά, ότι η στάση απέναντι στα προβλήματα του Λαού και της Χώρας πάει μαζί με τη στάση απέναντι στα μεγάλα προβλήματα της Δημοκρατίας στον Τόπο μας.

Γιατί, όμως, δεν προσιδιάζει η απλή αναλογική στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του Τόπου μας, όπως ισχυρίζονται το ΠΑΣΟΚ και η Νέα Δημοκρατία; Γιατί λένε ότι η Χώρα μας έχει ανάγκη από αυτοδύναμες κυβερνήσεις. Μία κυβέρνηση, όμως, για να είναι πραγματικά αυτοδύναμη, αλλά και ουσιαστικά, πρέπει να έχει και την πλειοψηφία του Λαού. Κυβερνήσεις που στηρίζουν την αυτοδυναμία τους σε ληστρικούς νόμους ούτε αυτοδύναμες είναι ούτε ισχυρές. Αυτές οι κυβερνήσεις είτε το θέλουν είτε όχι σέρνουν μαζί τους αυτό το χάσμα και αργά ή γρήγορα καταφεύγουν στη διαστρέβλωση, στον καταναγκασμό, στη δημαγωγία, ακόμη και στη βία για να περάσουν τα αντιλαϊκά τους μέτρα.

Σας ακούμε ακόμη να λέτε ότι η Χώρα μας χρειάζεται

αυτοδύναμες κυβερνήσεις για να έχει σταθερότητα. Όμως, ούτε η σταθερότητα της Κυβέρνησης μπορεί να στηρίζεται σε ληστρικούς νόμους, όση κοινοβουλευτική πλειοψηφία και αν αποκτήσει. Η πολιτική ιστορία της Χώρας μας έχει να παρουσιάσει χαρακτηριστικά παραδείγματα από κυβερνήσεις που διέθεταν άνετη κοινοβουλευτική πλειοψηφία χάρις σε ληστρικά εκλογικά συστήματα που δεν μπορούσαν, όμως, να εξασφαλίσουν σταθερότητα, αλλά ούτε και δύναμη, γιατί η σταθερότητα μιας κυβέρνησης κρίνεται και εξαρτάται από την πολιτική που ακολουθεί και από το πόσο αυτή η πολιτική ανταποκρίνεται στα συμφέροντα του λαού και του Τόπου μας. Μόνο Κόμματα που ακολουθούν μία πολιτική που υπηρετεί τα συμφέροντα της πλουτοκρατίας και τα μονοπώλια και όχι το λαό, έχουν ανάγκη από τέτοιου είδους σταθερότητα που θα εξασφαλίζεται από ληστρικά εκλογικά συστήματα.

Επικαλείσθε τη σταθερότητα, την ανάγκη να υπάρχουν αυτοδύναμες και σταθερές κυβερνήσεις για το καλό της Χώρας μας, όπως λέτε. Όμως, όλα αυτά τα χρόνια η Χώρα μας κυβερνήθηκε από αυτοδύναμες κυβερνήσεις είτε του ενός Κόμματος είτε του άλλου. Τι αλήθεια κέρδισε η Χώρα μας όλα αυτά τα χρόνια; Το μόνο αποτέλεσμα που είδαμε είναι να βυθίζεται ολοένα και περισσότερο σε μια μακροχρόνια και πολύπλευρη οικονομική και κοινωνική κρίση και να επιδεινώνεται με ραγδαίους ρυθμούς η θέση των εργαζομένων. Από την άλλη μεριά εξασφαλίζονται ολοένα μεγαλύτερα κέρδη και προνόμια για το μεγάλο κεφάλαιο. Αυτό είναι το αποτέλεσμα της πολιτικής που ακολούθησαν και οι κυβερνήσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και οι κυβερνήσεις της Νέας Δημοκρατίας. Είναι μία πολιτική που υπηρετεί, όσο πιο σωστά μπορεί, αυτά τα συμφέροντα.

Συνεπώς, το πραγματικό δίλημμα που έχει να αντιμετωπίσει ο λαός μας δεν είναι, αν θα έχουμε ή όχι αυτοδύναμες κυβερνήσεις βγαλμένες μέσα από καλπονοθευτικά

συστήματα, αλλά αν θα έχουμε κυβερνήσεις υπέρ των μονοπωλίων ή κυβερνήσεις που θα αγωνισθούν και θα στηρίξουν τα συμφέροντα του λαού.

Λέτε ακόμη ότι δεν μπορούν να γίνουν συμμαχικές κυβερνήσεις, αν με την καθιέρωση της απλής αναλογικής δεν προκύψει αυτοδυναμία. Έχετε, όμως, ήδη φροντίσει να εξαλείψετε και τις διαφορές σας, ώστε να υπάρχουν προϋποθέσεις να κάνετε τέτοιες συμμαχικές κυβερνήσεις. Δε θέλετε, όμως, την απλή αναλογική για να συντηρήτε το δικομματισμό. Και από αυτήν την πλευρά η καθιέρωση της απλής αναλογικής θα βοηθούσε στο ξεκαθάρισμα του

πολιτικού τοπίου, δηλαδή, ποιος είναι, με ποιον είναι και ποια συμφέροντα ακριβώς εξυπηρετεί η πολιτική του καθ' ενός. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δε θα κάνω ιστορική αναφορά στο παρελθόν για τα εκλογικά συστήματα που ίσχυαν κάθε φορά. Θα περιοριστώ μόνο στο ισχύον εκλογικό σύστημα, με βάση βέβαια τα αποτελέσματα των τελευταίων εκλογών στις 22 Σεπτεμβρίου 1996. Χάρη στον ισχύοντα εκλογικό νόμο, το ΠΑ.ΣΟ.Κ., αν και μειοψηφία στο Λαό, κερδίζει την αυτοδύναμη κοινοβουλευτική πλειοψηφία τριάντα επτά εδρών, που δε θα έπαιρνε αν ίσχυε η απλή αναλογική.

Από την άλλη πλευρά, χάνουν Έδρες όλα τα μικρά υπόλοιπα Κόμματα. Είναι χαρακτηριστικά τα στοιχεία, τα οποία αναφέρονται και στον πίνακα τον οποίο καταθέτω για τα Πρακτικά: Από τη Νέα Δημοκρατία, αφαιρούνται επτά Έδρες, από το Κ.Κ.Ε. έξι Έδρες, από τον Συνασπισμό έξι Έδρες, από το Δ.Η.Κ.ΚΙ. τέσσερις Έδρες, από την ΠΟΛ.ΑΝ. εννέα Έδρες, από την Ένωση Κεντρώων δύο Έδρες, από την Ένωση Οικολόγων μία Έδρα, από το Κόμμα Ελλήνων Κυνηγών μία Έδρα, από το Εθνικό Κόμμα-ΕΠΕΝ μία Έδρα.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Αχιλλεύς Κανταρτζής καταθέτει για τα Πρακτικά τον προαναφερθέντα πίνακα, ο οποίος έχει ως εξής:

Ο αριθμός των βουλευτικών εδρών που πήραν τα κόμματα στις πρόσφατες εκλογές (22-9-1996) και οι έδρες που θα έπρεπε να πάρουν

ΚΟΜΜΑΤΑ	ΕΔΡΕΣ που πήραν τα κόμματα	ΕΔΡΕΣ που δικαιούνται με βάση τα ποσοστά τους	Διαφορά
ΠΑΣΟΚ	162	125	+37
ΝΔ	108	115	-7
ΚΚΕ	11	17	-6
ΣΥΝ	10	16	-6
ΔΗΚΚΙ	9	13	-4
ΠΟΛΑΝ	0	9	-9
Ένωση Κεντρώων	0	2	-2
Ένωση Οικολόγων	0	1	-1
Κόμμα Ελλήνων Κυνηγών	0	1	-1
Εθνική κόμμα-ΕΠΕΝ	0	1	-1
ΣΥΝΟΛΟ	300	300	

"ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Χάρη σ' αυτόν τον εκλογικό νόμο, υπάρχει σήμερα η αυτοδυναμία της Κυβέρνησης. Για να πάρει τέλος η μακροχρόνια και πολύχρονη αυτή ανωμαλία, για να υπάρξει όσο είναι δυνατόν, μέσα στα πλαίσια στα οποία διεξάγονται οι εκλογές, έστω και τυπικά αντιστοιχία ψήφων και εδρών, προτείνουμε στη Βουλή πρόταση νόμου για την εφαρμογή της απλής αναλογικής.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής, κ. **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ**)

Τι προβλέπει συγκεκριμένα η πρότασή μας αυτή:

Στο άρθρο 1, τη διατήρηση των εκλογικών περιφερειών, όπως αυτές διαμορφώθηκαν ιστορικά στη Χώρα μας, δηλαδή, εκλογική περιφέρεια ορίζεται ο κάθε νομός, με εξαίρεση στο Νομό Αττικής, που χωρίζεται σε πέντε εκλογικές περιφέρειες και το Νομό Θεσσαλονίκης, που χωρίζεται σε δύο εκλογικές περιφέρειες.

Στο άρθρο 2 του νόμου, ορίζεται ο αριθμός των Βουλευτών σε τριακόσιους, ο τρόπος υπολογισμού του αριθμού των βουλευτικών εδρών σε κάθε περιφέρεια και η κατάργηση του θεσμού των Βουλευτών Επικρατείας.

Στο άρθρο 3 και για την καλύτερη διασφάλιση της αποφυγής ενδεχόμενης πλειοψηφίας, προβλέπεται:

Πρώτον η παραμονή των εκλογικών βιβλιαρίων στα Πρωτοδικεία μετά την κατάρτιση των ειδικών εκλογικών καταλόγων και η επιστροφή τους μετά τη διεξαγωγή των εκλογών.

Δεύτερον, η κατάργηση της δυνατότητας εγγραφής στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους με υπεύθυνες δηλώσεις.

Τρίτον, η δωρεάν παράδοση σε όλα τα πολιτικά κόμματα των γενικών και ειδικών εκλογικών καταλόγων.

Στο άρθρο 4, προβλέπεται η διαδικασία πρότασης υποψηφίων και των συνδυασμών και προβλέπεται η κατάργηση του σταυρού προτίμησης και η επαναφορά της λίστας.

Στο άρθρο 5, προβλέπεται η διαδικασία της πρώτης κατανομής των βουλευτικών εδρών. Ποιες είναι οι σημαντικές καινοτομίες στο σημείο αυτό:

Το πρώτο, έχει σχέση με την κατάργηση του σταυρού προτίμησης και την επαναφορά της λίστας. Καταργείται και η ρύθμιση που ίσχυε μέχρι τώρα, σύμφωνα με την οποία στις μονοεδρικές περιφέρειες η έδρα παραχωρείται στο συνδυασμό όπου είχε τη σχετική πλειοψηφία. Με την πρόταση νόμου, με το άρθρο αυτό, προβλέπεται, ότι η έδρα κατά την πρώτη κατανομή δίνεται μόνο αν το πλειοψηφούν συγκέντρωσε την απόλυτη πλειοψηφία, συγκέντρωσε το εκλογικό μέτρο. Σε διαφορετική περίπτωση, η έδρα μένει αδιάθετη και παραχωρείται στη δεύτερη ή τρίτη κατανομή.

Επιπλέον, καταργούνται το συν ένα, για τον υπολογισμό του εκλογικού μέτρου και το πλαφόν του 3% των ψήφων, προκειμένου να εισέλθει κάποιο Κόμμα στη Βουλή.

Τέλος, με τα άρθρα 6 και 7, ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες της δεύτερης και τρίτης κατανομής, ώστε κάθε Κόμμα να πάρει τόσες έδρες όσες θα δίνονται σε αντιστοιχία με τις ψήφους που έλαβε.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, επιτυγχάνεται η πλήρης αντιστοιχία και των ψήφων και των εδρών.

Πιστεύουμε, ότι η στάση του καθενός απέναντι στην απλή αναλογική, είναι στάση απέναντι σ' ένα από τα βασικότερα ζητήματα της Δημοκρατίας και ο καθένας θα πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριοι Βουλευτές, έχω τη χαρά να ανακοινώσω στο Σώμα ότι από τα Δυτικά Θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίασή μας αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην αίθουσα "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ" είκοσι έξι μαθητές και τρεις συνοδοι-δασκαλοι από το ΙΔ' Δημοτικό Σχολείο Παλαιού Φαλήρου.

Τους καλωσορίζουμε στο Κοινοβούλιο.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις Πτέρυγες της Βουλής)

Επίσης έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Κινήματος κ. Τσοβόλας ορίζει

Ειδικό Αγορητή της συζήτησης της σημερινής πρότασης νόμου τον κ. Γεώργιο Τσαφούλια, Βουλευτή Αχαΐας και παρολίγον Ηλείας!

Ο Εισηγητής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κ. Λάλος Κανέλλος έχει τον λόγο.

ΚΑΝΕΛΛΟΣ ΛΑΛΟΣ: Κυρία και κύριοι συνάδελφοι, είναι αλήθεια ότι το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας πάντοτε είχε την άποψη, την πάγια θέση της καθιέρωσης της απλής αναλογικής ως μόνιμου εκλογικού συστήματος. Είναι μια θέση σταθερή την οποία προωθεί από την ίδρυσή του και εμείς αυτήν τη θέση τη σεβόμαστε, ανεξάρτητα αν το 1989, τότε που σας δόθηκε η ευκαιρία της καθιέρωσης της απλής αναλογικής, λόγω σκοπιμότητας σας επέβαλαν να απεμπολήσετε αυτήν τη βασική σας θέση...

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Γιατί δεν την ψηφίζετε τώρα;

ΚΑΝΕΛΛΟΣ ΛΑΛΟΣ: ... λόγοι σκοπιμότητας που σας επέβαλαν τότε, κύριοι συνάδελφοι του Κομμουνιστικού Κόμματος να παραπέμψετε τον Ανδρέα Παπανδρέου σε εκείνη την παραπομπή-παρωδία, απλώς γιατί εκτίμησή σας τότε ήταν ότι τα κομματικά σας οφέλη θα ήταν πολύ περισσότερα αν καταδικάζοταν ο Ανδρέας Παπανδρέου και διαλύονταν το ΠΑ.ΣΟ.Κ., παρά αν καθιερωνόταν η απλή αναλογική!

Αυτό και μόνο, κύριοι συνάδελφοι, μας επιτρέπει να αμφισβητούμε και την ειλικρίνειά σας και στο κατά πόσο πιστεύετε σ' αυτό που λέτε, ότι με την καθιέρωση της απλής αναλογικής θα υπάρξει εξυγίανση της πολιτικής ζωής και εκδημοκρατισμός του πολιτικού μας συστήματος.

Αν πράγματι πιστεύατε σ' αυτά τα πράγματα νομίζω ότι δε θα χάνατε την ευκαιρία το 1989 έστω και αν δεχτούμε όπως είπατε τότε στη Διαρκή Επιτροπή, κύριε συνάδελφε, ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. κάτω από την πίεση των γεγονότων έκανε εκείνη την πρόταση, μια πρόταση, όμως, που αν γινόταν τότε δεκτή είναι σίγουρο ότι σήμερα θα ήμασταν σε πολύ καλύτερη μοίρα και σαν πατρίδα και σαν Λαός και οι εργαζόμενοι και η οικονομία και οι θεσμοί, ακριβώς γιατί θα είχαμε αποφυγή τουλάχιστον το πτωγύρισμα της τριετίας 1990-1993.

Κύριοι συνάδελφοι, είναι αναφαίρετο δικαίωμα βέβαια των Κομμάτων της Αντιπολίτευσης να καταθέτει προτάσεις νόμων - θα έλεγα μάλιστα ότι μερικές φορές είναι και υποχρέωσή τους - αλλά η επιλογή του χρόνου κατάθεσης της συγκεκριμένης πρότασης, ένα μήνα σχεδόν μετά τις τελευταίες εθνικές εκλογές, νομίζω ότι είναι και άκαιρη και χωρίς ουσία και το μόνο που κάνει είναι απλώς να επιβεβαιώνει για μια ακόμη φορά τη θέση του Κόμματός σας και να δημιουργεί και κάποιες εντυπώσεις. Και αυτό γιατί είναι γνωστές οι θέσεις της Κυβέρνησης -είναι γνωστή και σε εσάς, κύριοι συνάδελφοι, για το συγκεκριμένο θέμα- θέσεις οι οποίες έχουν εκφραστεί πάρα πολλές φορές και προεκλογικά από τον κύριο Πρωθυπουργό και τονίστηκαν ιδιαίτερα και στις δύο μετεκλογικές επίκαιρες ερωτήσεις που υπέβαλαν συνάδελφοι της Αντιπολίτευσης, μία από τον Συνασπισμό και μία από τη Νέα Δημοκρατία. Ο Πρωθυπουργός σε εκείνες τις απαντήσεις του ήταν και σαφής και ειλικρινής.

Ξεκαθάρισε ότι η Κυβέρνηση αυτήν τη στιγμή δεν έχει πρόβλημα να ασχοληθεί με το εκλογικό σύστημα, δεν την απασχολεί αυτό το θέμα. Την Κυβέρνηση αυτήν τη στιγμή την ενδιαφέρουν πολύ περισσότερο τα μεγάλα προβλήματα, που απασχολούν τον Τόπο μας, τα εθνικά μας θέματα, η οικονομία, η αναμόρφωση της Δημόσιας Διοίκησης, η ισότιμη ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο κοινωνικός διάλογος και τόσα άλλα. Ιδιαίτερα, αυτήν τη χρονική στιγμή και συγκυρία θα έλεγα ότι η Κυβέρνησή μας έχει αποδουθεί σε μία τιτάνια προσπάθεια για να μπορέσει να κάνει την Ελλάδα ικανή να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις των καιρών, οι οποίες είναι και μεγάλες και πολλές.

Συνεπώς, αυτήν την προσπάθεια με τίποτε δε θα θελήσει να υπονομεύσει ή να την ακυρώσει με την εκλογολογία.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Όχι, ότι το σύστημα δεν είναι δημοκρατικό!

ΚΑΝΕΛΛΟΣ ΛΑΛΟΣ: Θα τα πούμε, κύριε συνάδελφε.

Επίσης, ο κύριος Πρωθυπουργός δέχθηκε ότι δε θα υπάρξει αιφνιδιασμός των Κομμάτων ούτε για τον εκλογικό νόμο ούτε για το εκλογικό σύστημα γιατί μια τέτοια πρακτική είναι πέρα

και έξω από τις δικές μας αρχές.

Και το κυριότερο, το οποίο νομίζω ότι θα πρέπει να θυμίσω στους κυρίους συναδέλφους, είναι ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και η Κυβέρνηση συνεχίζουν να έχουν την ίδια θέση και άποψη που είχαν εκφράσει και στην προηγούμενη Βουλή, όταν συζητάγαμε στη Διακομματική Επιτροπή ότι πρέπει να γίνουν κάποιες αλλαγές στο Σύνταγμα και μάλιστα συγκεκριμένα στο άρθρο 54 παράγραφος 1, δηλαδή, ότι όποια τροποποίηση γίνει στο εκλογικό σύστημα αυτό το εκλογικό σύστημα θα έχει ισχύ από τις μεθεπόμενες Βουλευτικές εκλογές.

Είναι μία θέση, με την οποία νομίζω ότι συμφωνούμε όλοι σ' αυτήν την Αίθουσα, γιατί τελικά συμφωνούμε ότι δεν πρέπει το εκλογικό σύστημα να αλλάξει, ανάλογα με την πολιτική συγκυρία ή ανάλογα με τη θέληση και τα συμφέροντα της εκάστοτε κυβερνητικής πλειοψηφίας.

Είναι αλήθεια, επίσης, κύριοι συνάδελφοι, ότι στον εκλογικό νόμο υπάρχουν πάρα πολλά ζητήματα, τα οποία χρειάζονται ρύθμιση, ζητήματα τα οποία έχουν επισημανθεί από πάρα πολλές πλειυρές στις τελευταίες εκλογές, και όχι μόνο στις τελευταίες, θα έλεγα στις εκλογές της τελευταίας δεκαετίας, όπως είναι το ξεκαθάρισμα των εκλογικών καταλόγων από διπλοεγγραφές και από αποβιώσαντες εκλογείς, ούτως ώστε να ελαχιστοποιήσουμε τις πιθανότητες διπλοψηφίας. Υπάρχει το μεγάλο ζήτημα των ετεροδημότων, που πρέπει να δοθεί άμεσα λύση και νομίζω ότι η μόνη λύση που αρμόζει σ' αυτό το θέμα είναι οι ετεροδημότες να ψηφίζουν στον τόπο κατοικίας τους. Έτσι και οι ετεροδημότες θα εξυπηρετηθούν, αλλά και οι δαπάνες θα μειωθούν και των Κομμάτων και των υποψηφίων και συγχρόνως θα μειωθεί και η αποχή.

Επίσης υπάρχει το ζήτημα της απλούστευσης των εκλογικών διαδικασιών, σε σχέση, δηλαδή, με τις εφορευτικές επιτροπές, με τους διορισμούς των δικαστικών, με τη φρούρηση των εκλογικών τμημάτων. Όλα αυτά είναι σε γνώση του Υπουργείου. Έχει γίνει αρκετή δουλειά σε βάθος και ο κύριος Υπουργός στη Διαρκή Επιτροπή είπε ότι υπάρχει έτοιμο προσχέδιο νόμου, το οποίο σύντομα θα καταθέσει στη Βουλή, αφού προηγουμένως περάσει από τη Διακομματική Επιτροπή. Χωρίς αυτά που είπα παραπάνω, κύριοι συνάδελφοι, να συναρτώνται και με την αλλαγή του εκλογικού συστήματος και του τρόπου κατανομής των εδρών.

Κύριοι συνάδελφοι, βλέποντας κάποιος το θέμα της απλής αναλογικής, κάπως επιφανειακά, δεν μπορεί παρά να συμφωνήσει ότι είναι ένα δίκαιο και δημοκρατικό εκλογικό σύστημα, αφού εκφράζει γνήσια τη βούληση του λαού με την απόλυτη αντιστοιχία λαϊκής ψήφου που επιβάλλει. Το ζήτημα που μπαίνει -και νομίζω είναι υπαρκτό και προβληματίζει όλους μας και όσοι δεν το βλέπουν εθελουφλόν- είναι πού οδηγεί η απλή αναλογική. Δίνει ισχυρές κυβερνήσεις ή μήπως οδηγεί στην ακυβερνησία; Ακόμα θα έλεγα: Είναι ώριμες οι πολιτικές συνθήκες στην πατρίδα μας για ένα τέτοιο εκλογικό σύστημα; Κατ'αρχήν πιστεύω ότι η απλή αναλογική δεν προσιδιάζει στο ελληνικό πολιτικό σύστημα. Δε νομίζω ότι έχουμε διαμορφώσει εκείνους τους όρους, με ευθύνη όλων μας βέβαια, μιας υγιούς συνεργασίας μεταξύ των Κομμάτων. Πώς μπορεί, αλήθεια, να υπάρξει συνεργασία μετεκλογική, όταν προεκλογικά εσείς, το Κ.Κ.Ε., λέγατε ότι σε περίπτωση μη ύπαρξης αυτοδυναμίας από κανένα από τα μεγάλα Κόμματα, δε θα συνεργαστείτε με κανένα; Αν αυτήν την πολιτική θέση την υιοθετούσαν όλα τα Κόμματα, κύριοι συνάδελφοι, πού θα οδηγούμασταν; Σίγουρα ή στην ακυβερνησία ή στις ανά δημο εκλογές. Τώρα, κατά πόσο συμφέρει αυτόν τον Τόπο, νομίζω ότι μπορείτε να μας δώσετε κάποια απάντηση.

Εκτός αυτού, νομίζω ότι η συνεργασία απαιτεί μία στοιχειώδη τουλάχιστον σύγκλιση σε επίπεδο ιδεολογίας ή σε επίπεδο πολιτικών θέσεων. Αλήθεια, έχουμε δώσει μέχρι σήμερα τέτοια εντύπωση; Είναι τυχαίο τελικά ότι δεν έχετε υπερψηφίσει κανένα νομοσχέδιο της Κυβέρνησης τα τελευταία τέσσερα χρόνια, εκτός από κάποιες διεθνείς συμβάσεις; Δεν αναφέρομαι μόνο στο Κ.Κ.Ε., αλλά και σε όλα τα άλλα Κόμματα.

Τελικά, ως απαντήσουμε με ειλικρίνεια. Τι είναι πιο αντιδημοκρατικό; Ο σχηματισμός αυτοδύναμης κυβέρνησης από ένα Κόμμα που υπερψηφίστηκε από το 47% του Ελληνικού Λαού ή όταν με την εφαρμογή της απλής αναλογικής υπάρχει αδυναμία αυτού του Κόμματος με αυτό το συγκεκριμένο ποσοστό να κυβερνήσει και τελικά γίνεται όμηρος στη βούληση του κάθε μικρού Κόμματος της τάξεως του 4%, όταν αναγκαστικά πλέον θα οδηγηθούν σε συνεργασία; Σε μία συνεργασία μάλιστα, η οποία θα είναι και ερήμην του λαού, θα είναι σε επίπεδο ηγεσιών. Επιτέλους, τέτοιες συνεργασίες ερήμην του λαού τις δοκιμάσαμε το 1989, τα αποτελέσματα τα είδαμε, ο Λαός τα έκρινε και τα καταδίκασε. Και δεν είναι τυχαίο ότι σε κανένα κράτος του κόσμου δεν ισχύει η απλή αναλογική, όπως εσείς τουλάχιστον την εννοείτε. Και όπου εφαρμόστηκε κατά διαστήματα σε κάποια κράτη, Ιταλία, Ισραήλ, επειδή ακριβώς δεν περπατούσε αυτό το σύστημα, το άλλαξαν. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι από τότε που ξεκίνησαν οι εκλογές στην Πατρίδα μας, δεν υπήρξαν καλπονοθευτικά συστήματα, τα οποία πραγματικά αλλοίωσαν τη λαϊκή βούληση και τα οποία απερίφραστα καταδικάζουμε. Ούτε επίσης σημαίνει ότι το ισχύον εκλογικό σύστημα δε θέλει αλλαγές, δεν έχει ατέλειες και αδυναμίες. Πιστεύω ότι όταν θα έλθει το πλήρωμα του χρόνου, μέσα από έναν ειλικρινή διακομματικό διάλογο θα μπορέσουμε να βρούμε τη χρυσή τομή, δηλαδή, ένα εκλογικό σύστημα, το οποίο βέβαια θα έχει και τα βασικά χαρακτηριστικά της απλής αναλογικής, αλλά και που θα δίνει βιώσιμες κυβερνήσεις.

Κύριοι συνάδελφοι, είμαι πεπεισμένος ότι όλοι μας και κυρίως οι θιασώτες της απλής αναλογικής το προσαρμόζουν στο στενό κομματικό τους συμφέρον. Δεν είμαι σίγουρος αν το Κ.Κ.Ε. και τα άλλα μικρά Κόμματα είχαν ένα ποσοστό πάνω από 30%, θα μιλούσαν σήμερα για απλή αναλογική.

Η κοινοβουλευτική μας ιστορία μας έχει διδάξει πάρα πολλά, μας έχει διδάξει πως αλλάζουν κάποιες θέσεις και στάσεις κατά το δοκούν. Παραδείγματος χάριν, ο Πρόεδρος του Δ.Η.Κ.ΚΙ., κ. Τσοβόλας, όσο ήταν στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. μεν συμφωνούσε με τα εκλογικά συστήματα που υπήρχαν τότε, το ίδιο και ο κ. Σαμαράς, που ήταν στη Νέα Δημοκρατία συμφωνούσε με τα πλειοψηφικά συστήματα, ενώ άλλαξαν αμέσως θέση και αγάπησαν αυτομάτως την απλή αναλογική.

Αυτήν την πίστη μου ότι το εκλογικό σύστημα το προσαρμόζετε στο κομματικό σας συμφέρον, το επιβεβαιώνετε με την ίδια την πρόταση που κάνετε σήμερα, με ευχές που εκφράζονται για τις μονοεδρικές περιφέρειες, όταν προτείνετε να μην παίρνει την έδρα ο πλειοψηφείσας συνδυασμός, αλλά να πηγαίνει στη δεύτερη και στην τρίτη κατανομή. Δηλαδή, να εμφανισθεί το παράδοξο, να πάρει την έδρα το Κόμμα του 4% και όχι ο υποψήφιος ή το Κόμμα, που μπορεί να έχει τιμηθεί με ποσοστό μέχρι και 49% του λαού της συγκεκριμένης εκλογικής περιφέρειας.

Επίσης, δε νομίζω ότι η πρόταση την οποία κάνετε, να επανέλθει η λίστα αντί του σταυρού προτίμησης, συμβαδίζει με τη λογική σας για γνήσια έκφραση του λαού. Θα μπορούσε κάποιος να αποδεχθεί μία τέτοια πρόταση, αν πραγματικά σήμερα όλα τα Κόμματα είχαμε κατακτήσει κάποιες δημοκρατικές διαδικασίες, κάποιες διαδικασίες διαφάνειας και αξιοκρατίας. Αν υπήρχαν, δηλαδή, διαδικασίες προκριματικών εκλογών, όχι μόνο σε επίπεδο κόμματος, κάτι που το ΠΑ.ΣΟ.Κ. το έχει κατακτήσει, αλλά θα έλεγα και σε επίπεδο κοινωνίας.

Αν υπήρχαν όλα αυτά, βεβαίως η λίστα θα έλυσε πάρα πολλά προβλήματα και κυρίως οικονομικά προβλήματα των υποψηφίων, αλλά και των μεταξύ μας σχέσεων. Επειδή, όμως, δεν συντρέχουν αυτές οι προϋποθέσεις, νομίζω ότι καλώς ισχύει ο σταυρός προτίμησης και ο κυρίαρχος λαός επιλέγει με την ψήφο του αυτούς που θέλει.

Κάτι ακόμα, κύριοι συνάδελφοι. Πιστεύω ότι αν δεν είχε καταργηθεί η λίστα το 1989, το 50% των συναδέλφων που είναι σήμερα μέσα στο Κοινοβούλιο, πολύ πιθανόν να μην ήταν Βουλευτές, γιατί καταλαβαίνετε πάρα πολύ καλά για ποιους λόγους οι Αρχηγοί των Κομμάτων δε θα άλλαζαν τις σειρές των ψηφοδελτίων, τουλάχιστον σε τέτοια ευρεία κλίμακα.

Κύριοι συνάδελφοι, ένα είναι σίγουρο. Κανένα εκλογικό

σύστημα δεν είναι τέλειο και κανένα εκλογικό σύστημα δεν μπορεί να ικανοποιήσει όλα τα Κόμματα. Αν υπήρχε τέτοιο σύστημα, θα το είχαν εφαρμόσει και άλλα κράτη, και θα είχαν λύσει μία για πάντα αυτό το πρόβλημα. Ακριβώς, όμως, επειδή δεν υπάρχει τέλειο εκλογικό σύστημα, το κάθε κράτος προσαρμόζει το εκλογικό του σύστημα στις ιδιαίτερες πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, που επικρατούν σ' αυτό.

Το ζήτημα για μας είναι να βρεθεί ένα τέτοιο εκλογικό σύστημα που να εξυπηρετεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο την Πατρίδα μας και το Λαό μας.

Ελπίζω όταν απασχολήσει αυτό το θέμα την Κυβέρνηση, την σημερινή ή όποια άλλη στο μέλλον, να βρεθεί η καλύτερη δυνατή λύση. Μέχρι τότε, εκλογικό σύστημα υπάρχει και μάλιστα ένα εκλογικό σύστημα που δεν είναι δικό μας κατασκευάσμα, είναι της Νέας Δημοκρατίας, για να μη μας χρεώνετε και ιδιοτέλεια. Μετά απ' όλα αυτά τα οποία είπα, κάνω πρόταση να μη γίνει αποδεκτή η πρόταση νόμου που υποβάλατε στο Κοινοβούλιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριοι συνάδελφοι, η κυρία Μαριέτα Γιαννάκου-Κουτσίκου ζητεί ολιγοήμερη άδεια απουσίας της στο εξωτερικό.

Εγκρίνει η Βουλή;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Η Βουλή ενέκρινε.

Ο Εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας κ. Αναστάσιος Καραμάριος έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΑΡΑΜΑΡΙΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συζητούμενη σήμερα -μία ημέρα μνήμης, θα μου επιτρέψετε να κάνω μία παρένθεση εδώ, της 29ης Μαΐου 1453, την οποία πρέπει να ενθυμούμεθα πάντοτε- πρόταση νόμου του ΚΚΕ, για την καθιέρωση του συστήματος της απλής αναλογικής για την εκλογή των Βουλευτών, αποτελεί πράγματι ένα μόνιμο και πάγιο αίτημα αυτού του Κόμματος της Αντιπολίτευσης. Και αυτό γιατί έτσι πιστεύει ότι με το σύστημα της απλής αναλογικής επιτυγχάνεται η καλύτερη αντιστοιχία ψήφων του εκλογικού Σώματος και Βουλευτικών Εδρών των Κομμάτων.

Είναι φυσικά μία επίκληση ισχυρισμού, που ίσως να ανταποκρίνεται θεωρητικά στην προσπάθεια της Παράταξης αυτής να ζητά δικαιότερη κατανομή εδρών, με βάση τα αποτελέσματα ψήφων στις Βουλευτικές Εκλογές. Όμως, αυτή η λογική, δηλαδή, η αντιστοιχία ψήφων και εδρών, με όποια συστήματα αναλογικής και αν εφαρμόστηκαν στο παρελθόν, πάντοτε επιτυγχάνεται στην πρώτη κατανομή εδρών, έστω και αν το εκλογικό μέτρο εξάγεται όχι με βάση τις έδρες κάθε νομού, αλλά και με το συν ένα.

Αυτό συμβαίνει, γιατί στην πρώτη κατανομή, το κάθε Κόμμα έχει τη δυνατότητα να βγάλει τόσες Έδρες, όσες το εκλογικό μέτρο του επιτρέπει, ο αριθμός των ψήφων που πήρε το Κόμμα. Εκεί, συνεπώς, λειτουργεί πλήρως η απλή αναλογική και δεν μπορεί να ισχυρισθεί κανείς, ότι αδικείται το οποιοδήποτε Κόμμα.

Τί χρειάζεται, όμως, στην προκειμένη περίπτωση; Αριθμός ψήφων. Και εκεί είναι, που το κάθε μικρό Κόμμα -και όχι μόνο το Κ.Κ.Ε.- αισθάνεται προφανώς αδικημένο, γιατί ενώ παίρνει ένα σημαντικό πολλές φορές αριθμό ψήφων, δεν παίρνει καμία Έδρα, εξ αιτίας του ότι δεν συγκέντρωσε τον απαιτούμενο αριθμό ψήφων, που απαιτεί το εκλογικό μέτρο.

Από κει και πέρα, είναι πλέον που το κάθε εκλογικό σύστημα στη δεύτερη και τρίτη κατανομή του, εφόσον ισχύει το σύστημα της αναλογικής, βάζει κάποια όρια συμμετοχής στην κατανομή των Εδρών. Και εδώ ακριβώς είναι το πρόβλημα και γι' αυτό δικαιολογημένα πολλοί διαφωνούν κάθε φορά για το σύστημα, που θα εφαρμοστεί.

Εδώ ακριβώς έχει εφαρμογή πλέον το άρθρο 54 του Συντάγματος, με τις διατάξεις του οποίου ορίζεται, ότι το εκλογικό σύστημα και οι εκλογικές περιφέρειες καθορίζονται με νόμο. Δεν καθορίζει, δηλαδή, ρητά ποιο θα είναι το εκλογικό σύστημα, αλλά αφήνει να καθιερωθεί τούτο κάθε

φορά με νόμο από τη Βουλή.

Ίσως εδώ θα έπρεπε να πει κανείς, ότι με τη συζητούμενη πρόταση αναθεώρησης του Συντάγματος, θα μπορούσε να προσδιορισθεί επακριβέστερα ποιο θα είναι το εκλογικό σύστημα ή τουλάχιστον να θέτει κάποιους όρους του παιχνιδιού, γιατί έτσι θα μπορούσε να ονομασθεί αναλογικά το εφαρμοστέο εκλογικό σύστημα.

Τι προσδιορίζει, όμως, το Σύνταγμα μας σχετικά με τις εκλογές; Ότι πρώτον, ο αριθμός των Βουλευτών κάθε εκλογικής περιφέρειας ορίζεται με προεδρικό διάταγμα, με βάση το μόνιμο πληθυσμό της περιφέρειας, όπως αυτός προκύπτει από την τελευταία απογραφή και δεύτερον, ότι μέρος της Βουλής, όχι μεγαλύτερο από το 1/20 του όλου αριθμού των Βουλευτών, μπορεί να εκλέγεται ενιαίως σε όλη την Επικράτεια, σε συνάρτηση με τη συνολική εκλογική δύναμη του κάθε Κόμματος στην Επικράτεια, όπως ο νόμος ορίζει.

Με το άρθρο 51 του Συντάγματος, ορίζεται ότι ο αριθμός των Βουλευτών δεν μπορεί να είναι μικρότερος των διακοσίων και μεγαλύτερος των τριακοσίων, ότι οι Βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία κ.λπ. Άφησε, δηλαδή, το Σύνταγμα μας την καθιέρωση του εκλογικού συστήματος να την προσδιορίζει κάθε φορά η Βουλή με νόμο.

Η λογική αυτή και η επικρατήσασα σκέψη, να διατυπωθεί έτσι το άρθρο 54 του Συντάγματος, φαίνεται να είναι δικαιολογημένη, αφού στον Τόπο μας από τη διαδρομή και την εξέλιξη των πολιτικών μας πραγμάτων, απεδείχθη ότι δεν μπορούσαμε να προσδιορίσουμε ένα σταθερό εκλογικό σύστημα, που να μπορεί να προσδιορισθεί επακριβώς και με συνταγματική διάταξη. Γι'αυτό και κάθε φορά, αν εξαιρέσει κανείς τις περιπτώσεις, που εφαρμόστηκε το πλειοψηφικό σύστημα, όλες τις άλλες φορές εφαρμόζονταν και διαφορετικό σύστημα.

Ένα τέτοιο σύστημα είναι και το σήμερα ισχύον, με το οποίο τροποποίησε τον μέχρι τότε ισχύοντα εκλογικό νόμο η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, καθιερώνοντας σύστημα εκλογικού νόμου με την περίφημη εξομάλυνση, αποτέλεσμα της οποίας είναι και η σημερινή διάρθρωση των Κομμάτων της Βουλής.

Αυτή, όμως, είναι η μία πλευρά του όλου θέματος που συζητάμε σήμερα. Η άλλη είναι να δούμε προς τα πού πράγματι πρέπει να στοχεύει η βούληση του νομοθέτη, όταν θέλει να καθιερώσει ένα σύστημα εκλογικής διαδικασίας. Δηλαδή, στοχεύει στην καταγραφή των κομματικών δυνάμεων ή στη δημιουργία κυβερνήσεων ικανών να κυβερνήσουν τη Χώρα;

Η καταγραφή των πολιτικών δυνάμεων, είπαμε παραπάνω, με την κατανομή των εδρών στην πρώτη κατανομή, που γίνεται με βάση τον αριθμό ψήφων του κάθε Κόμματος, απαικονίζεται επακριβώς, αφού με βάση τη δύναμή του και το εκλογικό μέτρο εισπράττει και το μεριδίό του των Εδρών.

Δεν το αδικεί, λοιπόν, κανένας, αφού ανάλογα με τη δύναμή του εισπράττει και το κέρδος του, που είναι οι Έδρες. Και αν πράγματι σκεφθεί κανείς ότι μπορεί εύκολα ένα Κόμμα να πάρει την εκλογική νίκη από την πρώτη κατανομή, τότε αντιλαμβάνεσθε ότι στην περίπτωση αυτή δε θα μπορεί πλέον κανείς να ισχυρισθεί ότι η νίκη του δεν είναι δίκαιη.

Από εκεί και πέρα, όμως, αν δεν μπορέσει, δηλαδή, να σχηματίσει αυτοδύναμη κυβέρνηση από την πρώτη κατανομή, το ερώτημα που μπαίνει είναι πώς θα γίνει η κατανομή των υπολοίπων εδρών με βάση πάντα τον αριθμό ψήφων του κάθε Κόμματος. Και εδώ ακριβώς είναι που μπαίνει η λογική του νομοθέτη, που κάθε φορά λειτουργεί με στόχο την επίτευξη αυτοδύναμης κυβέρνησης και με σεβασμό στον αριθμό ψήφων και δύναμης του κάθε κόμματος και που η λογική αυτή στοχεύει πάντοτε στη συνολική δύναμη του πρώτου κόμματος -άρα, παίρνει το μεγαλύτερο μερίδιο- στη δύναμη του δεύτερου κόμματος -άρα, παίρνει μικρότερο μερίδιο- κ.ο.κ. Δεν αδικούνται συνεπώς, τα μικρότερα Κόμματα στη λογική αυτή βάση, αφού η κατανομή των Εδρών γίνεται πάντοτε με σεβασμό στο συνολικό αριθμό ψήφων που πήρε το κάθε Κόμμα. Αριθμό ψήφων, που μπορεί να πάρει το κάθε Κόμμα ανάλογα με την πανελλήνια εμβέλεια, δύναμη και απήχηση των προσβάσεων του στο Λαό. Λογική, τέλος, που μπορεί κανείς να αντιτάξει

προβάλλοντας το επιχείρημα ότι αν κάθε Κόμμα μπορεί και έχει τη δυνατότητα να αλλάξει υπέρ αυτού το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων, τότε εκείνο είναι που θα πάρει το προνόμιο του κέρδους των περισσοτέρων Εδρών, με όποιο σύστημα και αν εφαρμοστεί.

Συνεπώς, η αντιστοιχία ψήφων και εδρών ξεκινά και καταλήγει πάντα από τη δύναμη του κάθε Κόμματος. Γι' αυτό και απλά ο κόσμος λέει ότι μπορεί να θέλει το κάθε Κόμμα να κυβερνήσει, ο λαός, όμως, είναι εκείνος που του δίνει το δικαίωμα με την έκφραση της ψήφου του.

Να, λοιπόν, γιατί και η Νέα Δημοκρατία συμπεραίνοντας τάσσεται πάντοτε με τα συστήματα της ενισχυμένης αναλογικής, γιατί μόνο έτσι σχηματίζονται ισχυρές κυβερνήσεις. Δε θέλουμε, δηλαδή, απογραφή των πολιτικών δυνάμεων ή καταμέτρηση ψήφων και μόνο, αλλά ισχυρές κυβερνήσεις για να αναλάβουν την ευθύνη της διακυβέρνησης της Χώρας, χωρίς κλυδωνισμούς και παζαρέματα πολιτικών σκοπιμοτήτων. Όποτε έγιναν κυβερνήσεις συνεργασίας με Κόμματα διαφορετικών αποκλίσεων και στόχων, ουδέποτε υπήρξε σταθερότητα ή μακροβιότητα.

Όμως, τώρα θα σταθώ και σ' ένα άλλο σπουδαίο κεφάλαιο που εξάγεται από τη σημερινή πολιτική κατάσταση της Χώρας. Πρώτον, καθημερινά στον Τύπο, αναγράφονται, κύριε Υπουργέ, διάφορα σενάρια περί εκλογών, αλλαγής τάχα της εκλογικής διαδικασίας κ.λπ. Φυσικά η Κυβέρνηση διαψεύδει κάθε φορά τα σενάρια αυτά, αλλά δυστυχώς η πολιτική πρακτική μας διδάσκει τα αντίθετα. Γι' αυτό και προκαλούμε σήμερα την Κυβέρνηση και τον αρμόδιο Υπουργό της να μας πεί εδώ σήμερα, στη Βουλή, αν οι επόμενες εκλογές γίνουν με το ισχύον σύστημα. Και αυτό γιατί, ναι, μεν ο κύριος Υπουργός των Εσωτερικών στη Διαρκή Επιτροπή είπε πράγματι, ότι την Κυβέρνηση δεν την απασχολεί η αλλαγή του εκλογικού συστήματος, αλλά την απασχολεί η αλλαγή του εκλογικού νόμου. Αντιλαμβάνεται, όμως, κανείς ότι αυτήν καθ' εαυτή η δήλωση, ότι τάχα την Κυβέρνηση τώρα δεν την απασχολεί η αλλαγή του εκλογικού συστήματος, δεν διασφαλίζει τίποτα, αφού κάποτε -και είναι δικαίωμά της- μπορεί να την απασχολήσει και η αλλαγή του εκλογικού συστήματος. Δεν απεκλείσθη, δηλαδή. Εκείνο που θα είχε βαρύτητα είναι να μας πουν αν οι εκλογές -όποτε και αν γίνουν- θα γίνουν με το ισχύον σύστημα ή όχι.

Δεύτερον. Μέχρι που να μας πουν, όμως, επίσημα για τις προθέσεις τους στο εκλογικό σύστημα, είναι υποχρεωμένοι να μας πουν ξανά, τότε σκέπτονται ακριβώς να φέρουν στη Βουλή τα νομοσχέδια για τους ετεροδημότες -το είπε και ο Εισηγητής σας στη Βουλή- για την αναθεώρηση των εκλογικών καταλόγων και τι θα γίνει με τον τρόπο ψηφοφορίας των κατοίκων του εξωτερικού, όταν όλοι μας ξέρουμε, τι ποσά δαπανώνται για την μετακίνηση τόσων χιλιάδων ανθρώπων εκλογέων από το εξωτερικό. Η αρχή έγινε βέβαια, με τις Ευρωεκλογές. Ας προχωρήσουμε, όμως, και για τις Βουλευτικές.

Όλα αυτά πρέπει να ξεκαθαρίσουν και δεν είναι θέμα Αναθεώρησης του Συντάγματος. Αυτά μπορούν να γίνουν από τώρα, άσχετα από την Αναθεώρηση του Συντάγματος.

Τέλος, κύριε Υπουργέ, δημοσιεύθηκε πρόσφατα στον Αθηναϊκό Τύπο ότι ο κύριος Πρωθυπουργός θα παρουσιάσει στα μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. την τελική εισήγησή του για την κεντροαριστερά, ότι τάχα δε θα φέρει ούτε τη διάλυση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., αλλά ούτε και "την πασοκοποίηση τμημάτων της παραδοσιακής Αριστεράς".

Αυτές και μόνο οι πληροφορίες και οι ειδήσεις επαυξάνουν τη δική μας υπόνοια, ότι πράγματι η Κυβέρνηση σκέπτεται την αλλαγή του εκλογικού συστήματος, αφού οι παραπάνω εισηγήσεις του κυρίου Πρωθυπουργού, αν αληθεύουν, δεν μπορούν να επιτευχθούν με το ισχύον σύστημα. Και αυτό γιατί είναι γνωστό, ότι το ισχύον σύστημα αδικεί το δεύτερο σε δύναμη κόμμα. Και ακριβώς, φοβούμενος την πιθανότητα να είναι το Κόμμα του δεύτερο στις προσεχείς εκλογές, σκέπτεται από τώρα να ρίξει γέφυρα στα Αριστερά Κόμματα, με την ελπίδα ότι όλα μαζί θα μπορέσουν να συνεργασθούν, πάνω

σε μία συμφωνημένη από τώρα βάση.

Ακόμα, επειδή -πράγμα που είναι και το πιθανότερο- η Κυβέρνηση σκέπτεται να επαναφέρει σύστημα απλής αναλογικής, γι' αυτό ακριβώς από τώρα τείνει χείρα συνεργασίας, αφού μόνο έτσι μπορεί να ελπίζει στην κατάληψη και πάλι της εξουσίας.

Άλλωστε, το παρελθόν μας έδειξε ότι στο βάθος οι προθέσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν είναι πάντοτε το εθνικό συμφέρον, αλλά το συμφέρον και μόνο του κόμματός του. Εξού και η ταλαιπωρία του εκλογικού Σώματος, κατά τις τρεις εκείνες εκλογές των ετών 1989 και 1990.

Η Νέα Δημοκρατία, όμως, μπορεί από τώρα να πει σε σας τους κυβερνητικούς "αν τολμάτε ιδού, είμαστε έτοιμοι για νέα εκλογική αναμέτρηση, όποτε θελήσετε". Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την Πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου, κ. Φώτης Κουβέλης έχει το λόγο.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ειλικρινά δεν ξέρω, πόσο νόημα έχει αυτή η συζήτηση για την καθιέρωση της απλής αναλογικής, με δεδομένη τη στάση της Κυβέρνησης και όπως με σαφήνεια διατυπώθηκε από τον Υπουργό Δημόσιας Διοίκησης στην Διαρκή Επιτροπή.

Αυτό δεν σημαίνει, ότι δεν έχει την χρησιμότητά της η πρόταση των συναδέλφων του Κομμουνιστικού Κόμματος, με την έννοια ότι για άλλη μία φορά δίνει τη δυνατότητα στα Κόμματα να δεσμευθούν, να υιοθετήσουν ή και να αποκηρύξουν την απλή αναλογική.

Και είναι πράγματι εξαιρετικά ενδιαφέρον να παρακολουθεί κανείς τις απόψεις που διατυπώθηκαν, τόσο από τον Πρωθυπουργό, όσο και από τον αρμόδιο Υπουργό, αλλά και από τον συνάδελφο Εισηγητή της Πλειοψηφίας, απόψεις που με σαφήνεια λένε -σαφήνεια, όμως, η οποία κρίνεται πολιτικά από όλους- ότι η Χώρα μας δεν δικαιολογεί την απλή αναλογική και ότι η πολιτική ζωή μας είναι τέτοια, που δεν μπορεί να έχει σχέση με το σύστημα της απλής αναλογικής.

Είναι μία εξαιρετικά ενδιαφέρουσα πολιτική ομολογία, η οποία πράγματι πρέπει να αξιοποιηθεί για τη μελέτη του χαρακτήρα και της φυσιογνωμίας, μαζί με άλλα στοιχεία βέβαια, της σημερινής Κυβέρνησης του ΠΑ.ΣΟ.Κ., η οποία ομνύει στον εκσυγχρονισμό, ο οποίος αναμφισβήτητα δεν είναι ουδέτερη έννοια, έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο, αλλά εκφωνεί και τον περί κεντροαριστεράς λόγο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι ανπιστευτατικός ο εκλογικός νόμος που ισχύει. Παραβιάζει την ισότητα της ψήφου και πιστεύω, ότι φαλκιδεύει τη λαϊκή κυριαρχία, από την ώρα που δεν επιτρέπει την καταγραφή με γνήσιο τρόπο των κοινωνικών και ταξικών συσχετισμών στην ελληνική κοινωνία.

Τα εκλογικά συστήματα, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν από διάφορες κυβερνήσεις, χρησιμοποιήθηκαν ακριβώς γι' αυτήν τη νόθευση της λαϊκής κυριαρχίας, αλλά και τη συντήρηση του διπολικού πολιτικού συστήματος διακυβέρνησης, που αναπαλαιωμένο, ομολογεί η Κυβέρνηση, ότι θέλει πια να το συντηρήσει.

Και βεβαίως και η Νέα Δημοκρατία -κατανώ τη θέση της- και αυτή θιασώτης του διπολικού πολιτικού στερεοτύπου, αρνείται την απλή αναλογική.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η καθιέρωση της απλής αναλογικής βεβαιωθείτε, ότι δεν είναι αίτημα των λεγομένων μικρών Κομμάτων για να αυξήσουν την εκλογική τους δύναμη. Είναι αίτημα και διεκδίκηση των καιρών που αναζητά μια άλλη πολιτική ζωή, μια πολιτική ζωή η οποία δε θα ασφικτούσε σε αυτοδυναμίες, αλλά ούτε και σε "συσπειρώσεις", όπως είπε ο εκλεκτός συνάδελφος της Πλειοψηφίας, σε συγκεκριμένα κόμματα.

Οι συσπειρώσεις δεν εξασφαλίζονται κάτω από την δαμόκλεια σπάθη του εκλογικού συστήματος, ούτε με την απειλή της λίστας, με το ενδεχόμενο πρόωγων εκλογών.

Κύριοι συνάδελφοι, εκτός από αυτά που ανέφερε ο Εισηγητής του Κομμουνιστικού Κόμματος, υπερασπιζόμενος

την πρόταση, υπάρχουν και μερικά άλλα ζητήματα, τα οποία συνδέονται επικαιρικά με κάποια πράγματα που βλέπουν το φως της δημοσιότητας.

Ακούμε για παράδειγμα -και έχει σχέση με την πολιτική συγκυρία- ότι στις προθέσεις της Κυβερνήσεως, στις προθέσεις του κύριου Πρωθυπουργού, είναι να δρομολογηθεί η διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος. Μάλιστα με στόχο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, να εκλέγεται με την πλειοψηφία των εκατόν πενήντα και ενός Βουλευτών.

Αντιλαμβάνεστε, αφού θα συσχετίσετε τον εκλογικό νόμο με αυτό το ενδεχόμενο, ότι το Κόμμα του 40% που έχει την πλειοψηφία, θα μπορεί να εκλέγει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αυτό το 40%.

Να οι παρενέργειες, συν της άλλους, του εκλογικού συστήματος. Ποιος Πρόεδρος Δημοκρατίας θα είναι αυτός ο οποίος θα εκλέγεται με το 40% του Ελληνικού Λαού και σε ποιο βαθμό θα μπορεί να λειτουργεί, όπως το Σύνταγμα το θέλει;

Βεβαίως, και άλλα επικαιρικά ζητήματα συμπίπτουν με τη συζήτηση της πρότασης νόμου του Κομμουνιστικού Κόμματος, αναθεώρηση του Συντάγματος; ενδεχόμενες πρόωρες εκλογές, εφαρμογή της λίστας και να για άλλη μια φορά στήνεται το στερεότυπο αυτό, όταν μάλιστα έχουμε και άλλες συμπεριφορές, οι οποίες προβληματίζουν και μας βάζουν σε σκέψεις.

Κύριοι συνάδελφοι, οι συσπειρώσεις -επαναλαμβάνω- στα Κόμματα δεν εξασφαλίζονται με την απειλή του εκλογικού συστήματος. Οι συσπειρώσεις, κύριοι συνάδελφοι, προκύπτουν, ως το αποτέλεσμα της σύμπτωσης σε κοινές προγραμματικές θέσεις.

Σας ερωτώ, κύριοι συνάδελφοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ.: Υπάρχουν αυτές οι θέσεις; Υπάρχουν συσπειρώσεις που πρέπει με αυτόν τον πολιτικό τρόπο να γίνονται; Νομίζω πως όχι!

Κύριοι συνάδελφοι, ακούστηκε ότι υπάρχουν οι πολιτικές συμπεριφορές των Κομμάτων που δεν επιτρέπουν την καθιέρωση της απλής αναλογικής. Δηλαδή, δεν είναι εφικτή η οποιαδήποτε συνεργασία από την ώρα που δε θα προκύπτει η αυτοδυναμία, με ένα σύστημα της απλής αναλογικής. Λάθος.

Πρώτον, διότι αδικείτε, κύριοι συνάδελφοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ, όπως εκφραστήκατε δια του συναδέλφου, Εισηγητή της Πλειοψηφίας, τις πολιτικές δυνάμεις και τις θέλετε να καιροσκοπούν, τις θέλετε να μην συμπεριφέρονται με έναν ωφέλιμο τρόπο για τα πολιτικά πράγματα. Για ποιο λόγο; Επειδή δε συμφωνούν με τις δικές σας πολιτικές επιλογές, οι οποίες έχουμε τη γνώμη, ότι είναι σε βάρος των εργαζομένων και σε βάρος των οικονομικά ασθενέστερων τάξεων αυτής της Χώρας.

Εάν θέλετε να είναι ώριμες οι πολιτικές δυνάμεις από τη στιγμή που μόνον θα συμφωνούν μαζί σας, κάνετε λάθος. Αλλά, ποιος σας είπε ότι η απλή αναλογική καθιερώνεται μόνο για να δώσει συνεργατικά σχήματα. Η απλή αναλογική καθιερώνεται, προκειμένου να εξασφαλιστεί η γνήσια έκφραση όλων των πολιτικών δυνάμεων. Να απελευθερωθούν, κύριοι συνάδελφοι, οι πολιτικές δυνάμεις.

Δε βλέπετε ότι το πολιτικό σύστημα ασφυκτικά; Δε διαπιστώνετε τις εύθραυστες εσωτερικές ισορροπίες στο χώρο, κυρίως των δύο μεγάλων Κομμάτων;

Δεν εισηγούμαστε την διάσπαση των Κομμάτων, εισηγούμαστε, όμως, τη δυνατότητα να προκύπτουν ακόμα και πολιτικά μορφώματα μέσα από ένα εκλογικό σύστημα, το οποίο δεν απειλεί και δεν περιθωριοποιεί την πολιτική ζωή, όπως κάνει ο σημερινός εκλογικός νόμος, που θεωρώ ότι είναι σύλληψη νοσηρού εγκεφάλου με δεδομένες τις παραμορφώσεις που είδαμε, ιδιαίτερα στις πρόσφατες εκλογές.

Η απλή αναλογική, κύριοι συνάδελφοι, βεβαίως θα δώσει άλλους συσχετισμούς, αλλά γιατί αναγκαία συνεργατικά σχήματα; Μία υπεύθυνη πολιτική δύναμη για να μην οδηγήσει τη Χώρα σε ακυβερνησία μπορεί να δίνει ψήφο εμπιστοσύνης, μπορεί να δίνει ψήφο ανοχής και όταν δεν συμφωνεί

προφανώς να μην επιτρέπει τη διακυβέρνηση της Χώρας από εκείνη τη δύναμη, η οποία δεν εξασφάλισε με το σύστημα της απλής αναλογικής την αυτοδυναμία της. Είναι κακό αυτό; Καθόλου. Αντίθετα πιστεύω, ότι θα καταγράψει αυτήν την παλλόμενη ελληνική κοινωνία με γνήσιο και αυθεντικό τρόπο. Διότι σήμερα αυτό το εκλογικό σύστημα δεν την καταγράφει. Διότι αυτό το εκλογικό σύστημα στην κυριολεξία καθοδηγεί τις πολιτικές επιλογές πολλών Βουλευτών, που με το δεδομένο εκλογικό σύστημα δεν τολμούν να ολοκληρώσουν τη διατύπωση του αντίθετου λόγου που έχουν για το δικό τους Κόμμα και για την πολιτική, που ασκεί η δική τους κυβέρνηση, στην οποία έδωσαν ψήφο εμπιστοσύνης.

Κύριοι συνάδελφοι, δε θέλω τη συζήτησή μας να τη μετατρέψω σε νομική συζήτηση σε σχέση με το Σύνταγμα και τον ισχύοντα εκλογικό νόμο, αλλά και τις προσβολές που υφίσταται απ' αυτόν τον εκλογικό νόμο το Σύνταγμα, γιατί ο λόγος είναι χλιοειπωμένος και γιατί και να επαναληφθεί, δεν πρόκειται να πεισθεί η Κυβέρνηση με δεδομένες τις πολιτικές της επιλογές.

Εκείνο, όμως, που θέλω να σημειώσω είναι ότι αν επιτέλους δε θέλετε, κύριοι της Κυβέρνησης, να καθιερώσετε την απλή αναλογική, επιχειρήστε τουλάχιστον, κάποιες βελτιώσεις που θα επιτρέπουν να αμβλύνονται αυτά τα αρνητικά που έχει ο σημερινός εκλογικός νόμος. Όχι, ότι θα διορθώσετε τα πράγματα, αλλά τουλάχιστον να ξεφύγουμε από όλα εκείνα, τα οποία στην κυριολεξία στρεβλώνουν την έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας και μάλιστα με έναν εξαιρετικά δυναμικό τρόπο: εξομαλύνσεις, δεύτερες κατανομές, ασυμβίβαστα, κ.λπ.

Υπάρχει ακόμη το ζήτημα κάποιων συμπολιτών μας που δεν μπορούν να ψηφίσουν. Άκουσα τη δέσμευση για τους ετεροδημότες. Τι θα γίνει με τους μετανάστες, τι θα γίνει με τους ναυτεργάτες, τι θα γίνει με την ανακατανομή των Εδρών στη βάση πραγματικών πληθυσμιακών συσχετισμών και όπως αυτοί προκύπτουν από την απογραφή;

Κύριοι συνάδελφοι, δε θέλω να μακρηγορήσω. Πιστεύω, όμως, ότι βασικό ζήτημα που απασχολεί τον εκδημοκρατισμό του πολιτικού μας συστήματος, το οποίο πιστεύω, ότι έχει διαγράψει την τροχιά του και έχει εξαντλήσει τα όριά του, είναι και η αλλαγή του εκλογικού συστήματος. Είναι και η καθιέρωση της απλής και αλόθευτης αναλογικής, που πρέπει επιτέλους να αποτελέσει το πάγιο εκλογικό σύστημα.

Γνωρίζω τον αντίλογο, ότι όλα αυτά έχουν σχέση και με τη συζήτηση για την Αναθεώρηση του Συνταγματος, αλλά οφείλω από το Βήμα αυτό και με δεδομένη τη συζήτησή μας να καταγράψω την σταθερή και αμετακίνητη θέση του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου.

Τελειώνοντας, παρά τις επιμέρους επιφυλάξεις που έχουμε σε διατάξεις του σχεδίου νόμου, συμφωνούμε επί της αρχής και καλά κάνετε συνάδελφοι του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας και φέρατε την πρόταση, την οποία εμείς ψηφίζουμε γιατί πιστεύουμε, ότι η καθιέρωση της απλής αναλογικής θα εξυγιάνει την πολιτική ζωή του Τόπου. Και σήμερα η πολιτική ζωή του Τόπου, όσοι θέλουμε να σκεφτόμαστε ψύχραιμα και νηφάλια και μακριά από εύκολες υπερασπιστικές τακτικές των Κομμάτων μας, δυστυχώς ασθενεί. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ο Ειδικός Αγορητής του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Γεώργιος Τσαφούλιας έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Κύριοι συνάδελφοι, ο εκλογικός νόμος καθορίζει τις πολιτικές εξελίξεις, το πώς έχουν σήμερα τα πράγματα. Καθορίζει τη λειτουργία των διαπλεκομένων συμφερόντων. Καθορίζει τη λειτουργία του αποσυντεθημένου Κράτους -το οποίο βρίσκεται αυτήν τη στιγμή στην κατάσταση που εβρίσκεται- ώστε να υπηρετεί την εξυπηρέτηση του εκλογικού μηχανισμού του Κυβερνώτος Κόμματος ή του άλλου μεγάλου Κόμματος, της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, για να έρθουν ξανά στην εξουσία.

Στην Ελλάδα τα εκλογικά συστήματα είναι συγκυρία υπολογισμών σε δεδομένη στιγμή για την κατάληψη ή την επανακατάληψη της εξουσίας. Δεν αποτελούν αποστολή έκφρασης της λαϊκής θέλησης, καταγραφής των δυνάμεων και συνθετικής λειτουργίας για την άσκηση κρατικής εξουσίας.

Αποτελούν απλώς και μόνο μηχανισμούς, μέσα, για να επανακαταληφθεί ή να καταληφθεί η εξουσία.

Επομένως το θέμα είναι πολιτικό. Το θέμα δεν είναι να τον λέμε απλώς "εκλογικό νόμο", "απλή αναλογική".

Τι κάνετε τα δύο μεγάλα Κόμματα με το σύστημα αυτό της ενισχυμένης, δήθεν, αναλογικής από το 1974 μέχρι σήμερα; Σας εδόθη η ευκαιρία να διακυβερνήσετε τον Τόπο επί είκοσι χρόνια, με το σύστημα το οποίο και σήμερα επιθυμείτε να εξακολουθήσει να αποτελεί το νόμο του Κράτους και να αποτελεί το μέσο για να ξανακατεβείτε στις εκλογές. Έχετε οδηγήσει τη Χώρα στο τελευταίο σκαλοπάτι, στην τελευταία βαθμίδα συγκριτικά με όλα τα κράτη της Κοινής Ευρωπαϊκής Αγοράς.

Πώς λύθηκαν μέχρι σήμερα και ποιες είναι οι εκκρεμότητες των εξωτερικών προβλημάτων; Ποια είναι τα προβλήματα της εσωτερικής πολιτικής που λύσατε; Αυτήν τη στιγμή δεν έχετε παραδώσει μία αποσυντεθειμένη χώρα με το εκλογικό σύστημα το οποίο επιλέξατε και κυβερνήσατε τη Χώρα επί μία εικοσαετία; Δε λέμε ότι κινδυνεύουμε να εισέλθουμε στην Ευρώπη και ότι δεν έχουμε τους απαραίτητους όρους λειτουργίας για την οικονομία, για την Παιδεία, για την Υγεία;

Ορίστε τα αποτελέσματα του εκλογικού συστήματος το οποίο επιλέξατε και το οποίο επιθυμείτε να διατηρηθεί στα χέρια σας σαν ένα όπλο, με το οποίο ανά πάσα στιγμή να κάνετε εκλογές και να τις κερδίζετε.

Δεν έγινε με τον κ. Μητσοτάκη η συζήτηση, ότι εάν έκανε το 1991 τις εκλογές, θα τις κέρδιζε και επειδή καθυστέρησε έχασε τις εκλογές μετά; Έτσι έγινε η συζήτηση. Θα γινόταν με λίστα και θα έκανε και τη δουλειά του. Είχε στα χέρια του έναν εκλογικό νόμο, είχε μία έδρα με την οποία κυβερνούσε και μπορούσε να πει ότι "με μία έδρα επιπλέον δεν μπορώ να κυβερνήσω". Όπως έλεγε ο Ανδρέας Μιχαλακόπουλος, ότι "οι λόγοι της διενέργειας των εκλογών με εκλογικό σύστημα της αρεσκείας των Κομμάτων, τα οποία προσπαθούν να καταλάβουν την εξουσία, αποτελούν ψευδείς μύθους για τη σωτηρία της Πατρίδος και δημιουργία ψευδών διλημάτων". Το λέει ο Ανδρέας ο Μιχαλακόπουλος αυτό. Δεν το λέω εγώ, ούτε εσείς. Το λέει ένας "ογκόλιθος" της πολιτικής ζωής, μία ολόκληρη ιστορία. Και το λέει σε μία στιγμή απόγνωσης, όταν βρέθηκε εκείνη την εποχή να μιλάει για τον εκλογικό νόμο, για να καταδείξει ότι η αλήθεια είναι υπερτέρα αξία πάσης ετέρας αλήθειας, διότι ορίστε, αυτά είναι τα αποτελέσματα τα οποία δημιουργήσαν με τους εκλογικούς νόμους.

Και σήμερα πάλι γίνονται απειλές, ότι ο κ. Σημίτης θα κατέβει σε εκλογές την Άνοιξη του '98, διότι έχει τη λίστα, διότι έχει την Αναθεώρηση του Συντάγματος, για να βγάλει Πρόεδρο της Δημοκρατίας με εκατόν πενήντα ένα. Γιατί θα το κάνει, αν θα το κάνει; Θα το κάνει γιατί έχει τα αποτελέσματα της εξωτερικής πολιτικής. Ένα χρόνο έχει που ανέλαβε και που διακυβέρνησε τη χώρα. Υπάρχουν αποτελέσματα από την εξωτερική πολιτική, από την εσωτερική πολιτική; Έχει ο κόσμος να κρίνει αυτήν τη στιγμή τι έγινε μέσα σε ενάμιση χρόνο, ώστε να κατέβει πάλι σε εκλογές; Τι αποτέλεσμα έχουμε...

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΤΖΑΝΗΣ: Κύριε συνάδελφε...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Μην ανησυχείτε, κύριε Τζανή. Τα αποτελέσματα της κυβερνητικής σου πολιτικής, θα είναι εκείνα τα οποία θα δώσουν εξήγηση στο λαό για το εάν πράγματι πρέπει να σας ξαναψηφίσει.

Αλλά δεν είναι αυτό το θέμα. Ανησυχείς μήπως φύγει το εκλογικό σύστημα, το οποίο αποτελεί μέσον για να μπορείς ανά πάσα στιγμή να καταλαμβάνεις την εξουσία και όχι για να υπηρετήσεις τα συμφέροντα του έθνους και του λαού. Αυτή είναι η ειδοποιός διαφορά και αυτή είναι η αντίρρηση σου στην προκειμένη περίπτωση.

Επομένως, πρέπει να γνωρίζεις ποια είναι τα αποτελέσματα. Τι έγινε μέχρι τώρα, ώστε να κρίνει ο λαός. Εάν υπήρχε δυνατότητα δημοψηφίσματος από των εκλογών, εάν θέλει ο λαός εκλογές, κύριε Τζανή, που χαμογελάς ειρωνικώς, θα έλεγε ο λαός 80% ότι δε θέλει εκλογές. Δε ρωτάει το λαό

κανένας εάν θέλει εκλογές, με ένα δημοψήφισμα, παρά τον οδηγεί στις κάλπες και στο δίλημμα: "Ψήφισε, διότι υπάρχει κίνδυνος και πρέπει να γίνουν εκλογές για να λυθούν ορισμένα προβλήματα". Με ψευδείς μύθους, όπως έλεγε ο Μιχαλακόπουλος, και με ψευδή διλήμματα.

Κάνεις ένα δημοψήφισμα, λοιπόν, να δούμε εάν θέλει ο λαός εκλογές, ώστε να οδηγήσεις σε ένα χρόνο ή σε ενάμιση, το λαό σε εκλογές. Από τη μια μεριά θα πει ο λαός, ότι δε θέλω εκλογές και από την άλλη του δημιουργείς το δίλημμα και του λες, έλα στις κάλπες, γιατί το αποφασίζει ο Σημίτης με τη συνοδεία του, διότι το αποφασίζει η Αντιπολίτευση, ξέρω εγώ, ο Καραμανλής με τη δική του συνοδεία. Και έλα στις κάλπες.

Έτσι, λοιπόν, ταυτίζεται η αξία της έννοιας της λειτουργίας, της εξυπηρέτησης κομματικών συμφερόντων για την κατάληψη της εξουσίας εις βάρος του έθνους και του λαού. Επομένως, πρέπει να είμαστε ίσοι εδώ για να πούμε τι είναι το ένα και τι είναι το άλλο.

Και βεβαίωτα είμαστε υπέρ της απλής αναλογικής. Εδώ πλέον πάλι μας λένε και ισχυρίζονται, πως όταν είναι πολλά Κόμματα, δε δίνουν κυβέρνηση και επομένως θα έχουμε κυβερνητική αστάθεια. Και προκειμένου να έχουμε κυβερνητική αστάθεια, καλύτερα να έχουμε τα αποτελέσματα της πολιτικής για την Ελλάδα, αυτά που είναι από το 1974 μέχρι το 1994. Εδώ δε μένει καθόλου ικανοποιημένος ο ελληνικός λαός και ψηφίζει τα μεγάλα κόμματα. Διότι του έχετε δώσει ασφαλιστικές δικλείδες, ή "εμείς ή τίποτα", "όποιοι φύγει από το μαντρί τον τρώει ο λύκος", "τα μικρά κόμματα δεν είναι τίποτα".

Τώρα που αρχίζουν και σηκώνουν κεφάλι τα μικρά κόμματα και αντιλαμβάνεται ο λαός ότι δεν πρέπει να υπάρχει αυτός ο δικομματισμός, τώρα ανησυχείτε μήπως πρέπει να δημιουργήσετε μηχανισμούς και λειτουργίες τέτοιες, ώστε να πάρετε νωρίτερα τις εκλογές ή να μην τις πάρετε ή να καθορίσετε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ή να κάνετε το ένα και το άλλο. Και σας λέω: Υπάρχει ο κίνδυνος της κυβερνητικής αστάθειας; Μπορεί να είναι μια γνώμη, να υπάρχει αυτός ο κίνδυνος. Λέτε ότι τα πολλά κόμματα δεν κάνουν Κυβέρνηση. Και επειδή τα πολλά κόμματα δεν κάνουν Κυβέρνηση, θα παίξει "Ολυμπιακός-Παναθηναϊκός"; Δηλαδή θα λειτουργεί η συναίσθηση της αξίας της έννοιας, της λειτουργίας της διακυβέρνησης της χώρας με "Παναθηναϊκό-Ολυμπιακό", ή Νέα Δημοκρατία ή ΠΑ.ΣΟ.Κ; Αυτό θα πρέπει να γίνει; Εδώ μας βάζετε αυτό το δίλημμα και μας λέτε ότι "Αν είμαστε πολλοί, δεν κάνουμε νοικοκυριό, δεν κάνουμε παρά, δεν μπορούμε".

Τι έγινε από το 1974 μέχρι σήμερα; Πράγματι το είπα και στη Διαρκή Επιτροπή, το λέω και τώρα, το διαβάζω: Η κοινή αποδοχή και η κοινή αναγνώριση ότι είναι δίκαιο σύστημα η απλή αναλογική, δεν είναι αρκετό να φέρει την εφαρμογή της. Για να εφαρμοσθεί απλή αναλογική, το δικαιότερο σύστημα εκλογής, θα πρέπει να υπάρχει σύνθεση κοινών ιδεών, κοινών αρχών, κοινών προθέσεων, να συγκυβερνήσουν τα κόμματα σε ένα μίνιμουμ πρόγραμμα, με τη δήλωση, ότι η θυσία του ενός και του άλλου για την εκτέλεση αυτής της πραγματικότητας θα είναι αποδεκτή και από το λαό.

Πράγματι θα πρέπει να υπάρχει η κοινή σύνθεση ιδεών, κοινή σύνθεση αρχών, κοινή σύνθεση προθέσεων. Αλλά αυτή η λειτουργία των κοινών αρχών, των κοινών ιδεών, των κοινών προθέσεων, έπρεπε να σφυρηλατείται με πραγματικότητα και με πράξη από το 1974 μέχρι σήμερα.

Τι κάνετε από το 1974 μέχρι σήμερα σε σχέση με τα μικρά κόμματα της Αντιπολίτευσης ή με το λαό, που δεν έμπαινε στη Βουλή; Είχατε συλλογική επεξεργασία για τη λύση των εθνικών, εσωτερικών, οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων ή κάνετε του κεφαλιού σας με τη δεδηλωμένη και μόνο, ότι αφού έχετε τη δεδηλωμένη, κάνετε ό,τι καταλαβαίνετε;

Ποια λειτουργία ήταν εκείνη, η οποία έγινε καθόλη τη διάρκεια της εικοσαετίας, ώστε όλοι μαζί να φθάσουμε σε μία σύνθεση κοινών προθέσεων, κοινών αποφάσεων, κοινών ιδεών, κοινών αρχών και να δώσουμε τα χέρια σε ορισμένα θέματα;

Ελέγατε ότι το θέμα της Παιδείας είναι εθνικό και ότι πρέπει να είναι υπερκομματικό και να δώσουμε όλοι τα χέρια για να

λυθεί το θέμα της Παιδείας. Το ίδιο είπατε και για την Υγεία. Το ίδιο είπατε και για την εθνική άμυνα. Το ίδιο είπατε και για την εξωτερική πολιτική.

Εσφυρηλατήσατε την αξία της έννοιας της λειτουργίας μίας τέτοιας προοπτικής, μιας τέτοιας πρόθεσης καθ' όλη την εικοσαετία, ώστε να μπορείτε να πείτε σε όλους εκείνους εμάς, που διαφωνούμε και φωνάζουμε για την απλή αναλογική, ότι είχατε ένα μίνιμουμ πρόγραμμα διαπραγματεύσεων, κάτω από μία συλλογική επεξεργασία και όλοι μαζί, στη δεδομένη στιγμή μιας εθνικής κρίσης, θα τείνουμε τα χέρια είτε για την Παιδεία είτε για την εξωτερική πολιτική, είτε για το ένα, είτε για το άλλο.

Απομάκρυνση και των δύο κυβερνήσεων από την ψυχή του λαού. Απομάκρυνση και των δύο κυβερνήσεων από τα μικρά κόμματα. Απομάκρυνση και των δύο κυβερνήσεων, των δύο παρατάξεων, από τους φορείς και από όλον τον ελληνικό λαό.

Επομένως, πώς είναι δυνατόν σήμερα να ισχυρίζεσθε και να λέτε, ότι με αυτό το εκλογικό σύστημα που εμείς προτείνουμε και είναι η απλή αναλογική, δε γίνεται δουλειά, δε γίνεται κοινή προσπάθεια, θα τα διαλύσουμε. Γιατί; Τι εκάνατε για να γίνει αυτό;

Γι' αυτό είτε ο Πάμπλο, ο μακαρίτης ο Μιχάλης Ράπτης, ότι οι οπαδοί και οι μηχανισμοί των κομμάτων, οι παρέες των αρχηγών, οι αυλές των αρχηγών και εκείνοι που συχνάζουν γύρω από αυτούς, είναι βάρβαροι, όπως είναι και ένα μεγάλο κομμάτι του ελληνικού λαού βάρβαροι, για να δεχθεί τη λειτουργία της απλής αναλογικής.

Μπορούσαμε, όμως, αυτήν τη βαρβαρότητα, ως Έλληνες, ενδιαφερόμενοι για την αξία της έννοιας της πατρίδας και για την υπεράσπιση των ιδεωδών και των συμφερόντων του Έθνους, να την υπηρετήσουμε αυτήν την ιδέα που λέει ο Πάμπλο, από το 1974 μέχρι σήμερα, και να βρεθούμε σ' ένα σημείο κοινής αποδοχής.

Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής ζητούν τα κόμματα της αντιπολίτευσης.

Ο αρχηγός του ΔΗ.Κ.ΚΙ εξήτησε να δει τον Πρωθυπουργό και δεν τον εδέχθη. Εζήτησε, για άλλο θέμα να τον δει και του έστειλε αρνητική απάντηση μ' ένα αυτοκρατορικό ύφος.

Είναι πολιτική αυτή; Είναι συλλογική επεξεργασία; Είναι λύση προβλημάτων; Να κάθεται στην έδρα της εξουσίας, επειδή έχει τη δεδηλωμένη ανά πάσα στιγμή και να εφαρμόζει εκείνο το οποίο θέλει αυτός;

'Οχι. Αυτήν την αρχή πρέπει να τη σπάσουμε. Βάρβαροι είσθε όλοι εκείνοι που από το 1974 υιοθετήσατε ως κυβερνήσεις ένα σύστημα, το οποίο έφερε την Ελλάδα στο αδιέξοδο. Αδιέξοδο στο Κυπριακό. Αδιέξοδο στα Σκόπια. Αδιέξοδο στον ΟΗΕ. Αδιέξοδο στην οικονομική πολιτική.

Επομένως αυτήν τη βαρβαρότητα που λέει ο Πάμπλο, θα την είχατε μεταβάλει σε ειρηνική δύναμη!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Εγώ θα παρακαλούσα χαμηλότερους τόνους.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, ακούστε. Χαμηλότερους τόνους εδώ, υπό την έννοια της προσωπικής απειλής ή της προσωπικής κατηγορίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ακούγεσθε από τους κυρίους συναδέλφους.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Είναι αξιωματική λειτουργία υποθετικής έννοιας, με την οποία αυτήν τη στιγμή ισχυρίζομαι ότι το σύστημα ήταν βάρβαρο,

επειδή οι φορείς του συστήματος απεδέχθησαν μία βάρβαρη νοοτροπία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Η φωνή σας είναι ιδιαίτερα έντονη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Ξέρω ελληνικά και γραμματική. Έχω σπουδάσει. Μαζί έχουμε σπουδάσει. Και επομένως πρέπει να γνωρίζετε, ότι αυτό δεν έχει προσωπικές αιχμές, σ' αυτό δεν υπάρχει προσωπική κατηγορία, αλλά έχει εννοιολογική, αξιωματική διευθέτηση και ερμηνεία, ως προς

το περιεχόμενο της άσκησης μίας πολιτικής που απέρριψε από τη λειτουργία των εκλογικών συστημάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Δεν είπα ότι έχει προσωπική αιχμή. Είπα ότι είναι υψηλός ο τόνος της φωνής σας και σας συνηθίζω χαμηλότερους τόνους. Αυτό είπα, γιατί όταν είναι και "φωνή βοώντος εν τη ερήμω" γίνεται και πιο έντονη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Η φωνή μου μπορεί να σας ενοχλεί. Ενδεχομένως, όμως, να μη σας ενοχλεί το εκλογικό σύστημα. Δεν μπορώ να υπολογίσω αν σας ενοχλεί η φωνή μου ή το υπάρχον εκλογικό σύστημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Η φωνή σας είναι έντονη. Χαμηλότεροι τόνοι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Είναι προσωπική σας άποψη.

Και τίθενται δύο ερωτήματα: Πότε θα κάνει τις εκλογές η Κυβέρνηση, αφού γίνονται αυτά; Και η δήλωσή της, ότι δε θα τις κάνει, είναι δήλωση ισχυρά, είναι δήλωση στην οποία θα πιστέψει ο ελληνικός λαός, είναι δήλωση την οποία θα αποδεχθεί ο ελληνικός λαός; Προέρχεται από χείλη τα οποία δεσμεύουν το λαό, δεσμεύουν την Κυβέρνηση, το ελληνικό έθνος;

Να δώσει μία απάντηση ο κύριος Υπουργός, πότε θα γίνουν οι εκλογές. Και αυτή η απάντηση να είναι αληθινή και τίμια. Και να μας πει με ποιο εκλογικό σύστημα θα γίνουν οι εκλογές. Να το πει εδώ και τώρα, σήμερα. Να πει ότι θα γίνουν εκλογές με το τάδε εκλογικό σύστημα.

Γιατί πολλά τέτοια έχετε πει και εσείς ως Νέα Δημοκρατία και εσείς ως ΠΑ.ΣΟ.Κ. Έχετε πει ότι "εκλογές δε γίνονται και δεν γνωρίζουμε με ποιο εκλογικό σύστημα θα γίνουν" ή ότι "θα γίνουν με το ισχύον εκλογικό σύστημα". Και στο τέλος, γίνονται εκλογές πρόωπες. Γίνονται εκλογές σύμφωνα με τα συμφέροντά σας. Γίνονται εκλογές για να εξυπηρετήσετε τα διαπλεκόμενα συμφέροντα, τα οποία δεν μπορείτε να απομονώσετε.

Εγώ δε λέω ότι δεν έχετε την πρόθεση. Έχετε την πρόθεση και οι δύο Κυβερνήσεις και των δύο παρατάξεων, να απομονώσετε τα διαπλεκόμενα συμφέροντα. Για μένα δεν μπορείτε. Κάνετε τό!

Επειδή το λέει ο κόσμος και το λέτε και εσείς, δε φαίνεται; Δε φαίνεται η λειτουργία των διαπλεκόμενων συμφερόντων και επομένως, αυτό που λέω, ότι λειτουργούν διαπλεκόμενα συμφέροντα μέσα στο σύστημα και μέσα στις κυβερνήσεις που παράγονται, δεν ευσταθεί και επομένως, εσύ, Τσαφούλια, σαν Βουλευτής, μας κατηγορείς άδικα, μας συκοφαντείς;

Μέσα στη συνείδηση του λαού και στη συνείδηση όλων ημών, υπάρχει αυτό που λέγεται λειτουργία διαπλεκόμενων συμφερόντων και το αποδεχόμεθα σιωπηρά, στην "από μέσα" που λέμε, το αποδεχόμεθα στο διάδρομο, το αποδεχόμεθα αλλού. Εδώ στο Βήμα δεν το αποδεχόμεθα.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΤΖΑΝΗΣ: Όλους μας κατηγορείτε, κύριε συνάδελφε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Δεν είναι προσωπική επίθεση, κύριε Τζανή, μην ανησυχείτε. Εσείς είσατε από το Βόλο, εκπροσωπείτε ένα κομμάτι της Ελλάδος, εγώ μιλάω για όλο το έθνος.

Αν πείτε ότι οι εκλογές θα γίνουν στο τέλος της τετραετίας και αν πείτε ότι θα γίνουν με το ισχύον εκλογικό σύστημα, θα σας πιστέψει ο ελληνικός λαός; Θα σας πιστέψουμε εμείς;

Η κα Μπακογιάννη έκανε μια επίκαιρη ερώτηση και ήρθε εδώ ο κύριος Υπουργός και απήντησε "ήξεις αφήξεις". Δεν ξεκαθάρισε το θέμα. Δεν είπε ούτε πιο θα είναι το εκλογικό σύστημα, δεν είπε τίποτε. Τη μια φορά είπε ότι έτσι πάνε όλα καλά και ότι αυτό θα είναι το εκλογικό σύστημα και την άλλη είπε ότι δε δεσμεύεται. Δεν ήταν σαφής η απάντηση.

Σύμφωνα με την απάντηση την οποία έδωσε ο κύριος Πρωθυπουργός, ήρθε η ερμηνεία της κας Μπακογιάννη: Άλλοτε συστατική, άλλοτε διαστατική, άλλοτε γραμματική είναι η ερμηνεία των δηλώσεων του κυρίου Πρωθυπουργού.

"Έλεγε η κα Μπακογιάννη φερ' ειπείν, "εγώ το ερμηνεύω έτσι αυτό που είπατε, κύριε Πρωθυπουργέ, άρα αυτό θα γίνει. Εγώ το ερμηνεύω στενότερα, άρα αυτό θα γίνει".

Επομένως παίζουμε με τα λόγια, τα οποία αφορούν τη νομοθετική ρύθμιση ενός πάγιου εκλογικού συστήματος.

Να φέρετε ένα εκλογικό σύστημα αναλογικότερο, αφού εμείς τα μικρά κόμματα δεν μπορούμε να φέρουμε την απλή αναλογική. Να φέρετε ένα αναλογικότερο εκλογικό σύστημα και να πείτε ότι κατοχυρώνετε συνταγματικά την υπόθεση του έθνους ότι οι εκλογές θα γίνονται ανά τετραετία, όπως γίνονται στην Αμερική, στη Γερμανία, στην Ιαπωνία, στη Δανία, ακόμα και στην Ισπανία.

Στην Αμερική, στη Γερμανία, πώς γίνονται οι εκλογές; Εκεί γίνονται στην τετραετία. Το ίδιο να γίνει και εδώ, ώστε να ξέρει ο Έλληνας πολίτης ότι θα ολοκληρωθεί η τετραετία. Να ξέρουν ότι η αυλή, φερ' ειπείν, του Σημίτη ή του Καραμανλή, δε θα ρυθμίσει το θέμα του χρόνου των εκλογών. Και αυτό γιατί δε βάζει δημοψήφισμα στο λαό για να τον ρωτήσει εάν θέλει τις εκλογές και αν τις θέλει, να τις κάνει. Αποφασίζει η Κυβέρνηση να κάνει τις εκλογές οποτεδήποτε, για να τις πάρει.

Να καθιερωθεί η τετραετία, ώστε να μην μπορούν να γίνουν εκλογές πριν περάσει η τετραετία. Τότε θα δούμε ποιο έργο έχετε επιτελέσει, τι φτιάξατε και βάσει της τετραετίας να σας κρίνει ο ελληνικός λαός. Όχι να βγαίνετε στα μπαλκόνια και στους δημοσιογράφους και να λέτε ότι οι εκλογές θα γίνουν στο τέλος της τετραετίας και με το ίδιο εκλογικό σύστημα και ύστερα από ένα χρόνο να έχουμε άλλα.

Να πείτε από τώρα: Δίνουμε τα χέρια όλοι για μια τετραετία να δούμε τι θα γίνει; Έτσι δε θα είναι πιο σίγουρος ο ελληνικός λαός; Δε θα είναι η αγορά σίγουρη; Δεν θα είναι το Χρηματιστήριο σίγουρο; Δε θα είναι η εμπορική κίνηση σίγουρη; Δε θα υπάρχει εμπιστοσύνη, πίστη στον ελληνικό λαό, ότι έχει ένα πρόγραμμα από την κυβέρνηση για μια τετραετία; Γιατί να μη γίνουν οι εκλογές στην τετραετία και έγιναν όποτε ήθελε ο κ. Σημίτης; Γιατί και τις άλλες φορές δεν έγιναν όταν έπρεπε να γίνουν και έγιναν όποτε ήθελε ο κ. Καραμανλής;

Ας γίνει τουλάχιστον, αυτό που γίνεται στα άλλα κράτη. Στην Αμερική βγαίνει ο Κλίντον και εξαντλεί την τετραετία. Ξέρει τι θα γίνει, ξέρει πώς θα πάει η οικονομία, έχει ένα χρόνο να προγραμματίσει, να εκτελέσει έργα, να αναθεωρηθούν συμβάσεις, να γίνει κάτι.

Τώρα τι γίνεται; Τώρα είμαστε όλοι στην αβεβαιότητα, είμαστε όλοι στο "φλου", όπως λέμε. Δεν υπάρχει δυνατότητα επιλογής πολιτικών, οι οποίοι θα λειτουργήσουν με σταθερότητα, με προοπτική, με εξέλιξη για την επίτευξη των στόχων των εθνικών συμφερόντων της χώρας.

Αυτό το δίλημμα εξυπηρετεί κομματικές σκοπιμότητες, εξυπηρετεί κομματικούς μηχανισμούς. Μπορεί να φταιμε και εμείς, τα μικρά κόμματα. Χρειάζεται μια σταυροφορία προς το λαό για την αξία της έννοιας της απλής αναλογικής, για να μην ερμηνεία του νόμου περί απλής αναλογικής, για να μάθει και να συμμετέχει ο λαός, ο οποίος αδιαφορεί, μοιρολατρεί. Ο λαός δεν ενδιαφέρεται εάν συζητάμε σήμερα εμείς για την απλή αναλογική. Ο λαός δεν ενδιαφέρεται για τίποτα. Ό,τι θέλετε κάνετε και όποτε θέλετε το κάνετε.

Ο λαός έχει απηυδήσει κάτω απ' αυτήν τη λειτουργία των μηχανισμών, των απρόοπτων εξελίξεων και της ικανοποίησής των συμφερόντων που δεν τα θέλει, αλλά μοιραίως τα αποδέχεται.

Γιατί λέει ο λαός, "εγώ δεν μπορώ να κάνω τίποτα άλλο".

Εμείς, όμως, τα μικρά κόμματα, έχουμε μια ιερά ιστορική αποστολή, να λειτουργήσουμε σαν απόστολοι και στο τελευταίο χωριό και στον τελευταίο συνοικισμό, να αναλύσουμε με απλά λόγια την αξία της έννοιας της απλής αναλογικής, που αποτελεί έκφραση λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος, ότι δε νοθεύεται το δημοκρατικό πολίτευμα, δεν καταλύεται η Δημοκρατία. Με τα άλλα συστήματα κλέπεται το φρόνημα του ελληνικού λαού, δε λειτουργεί η Δημοκρατία και οδηγείται στην εθνική συμφορά το έθνος.

Πόσες φορές έγιναν εκτροπές από το Σύνταγμα και δικτατορίες, επειδή δε λειτούργησε καλά η κυβέρνηση, η οποία βασίστηκε σε καλπονοθευτικά εκλογικά συστήματα; Αυτήν την αξία έχουν τα εκλογικά συστήματα. Αυτήν την αξία έχει για το Έθνος, αυτό που ανέλυσά αυτήν τη στιγμή και όχι αν είναι μια

έδρα παρακάτω ή μια παραπάνω.

Επομένως, το όλο περιεχόμενο της υπόθεσης είναι ότι έχουμε πρόθεση να δώσουμε τα χέρια και βρίσκουμε τους κοινούς παρανομαστές, βρίσκουμε τις παραμέτρους, βρίσκουμε τις κοινές προθέσεις, βρίσκουμε τις κοινές αρχές και τον κοινό προβληματισμό να το αντιμετωπίσουμε, έστω και μερικώς.

Νομίζω ότι και αυτό που ανέπτυξε ο κ. Κουβέλης για την αξία της έννοιας της απλής αναλογικής σε σχέση με τη λειτουργία των Κομμάτων, για τη σύνθεση και τη λειτουργία μιας κυβέρνησης, είναι σωστό.

Με όλα αυτά, τελειώνω, εκφράζοντας την ευχή ότι κάποτε πρέπει να απομακρυνθείτε από την ποδοσφαιροποίηση του πολιτικού βίου και ως άντρες άξιοι της αποστολής σας, να δώσετε έντιμα μια ψήφο για συνταγματική κατοχύρωση του εκλογικού νόμου για τετραετία και για πλήρη έκφραση της αληθινής βούλησης του ελληνικού λαού, η οποία θα αποτελεί το στυλοβάτη και την ψυχική βοήθεια σε μας εδώ, για να μπορέσουμε να επιτελέσουμε κάποιο έργο. Αλλιώς, ένα κράτος στο οποίο δε θα γίνει αυτό, ερρέτω! θα αποτελεί τον εμπαιγμό της ιστορίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριοι Βουλευτές, έχω τη χαρά να ανακοινώσω στο Σώμα, ότι από τα δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίασή μας, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην αίθουσα "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ", ογδόντα τέσσερις μαθητές και τέσσερις συνοδοί-καθηγητές από το τριακοστό έβδομο Γυμνάσιο της Αθήνας. Τους καλωσορίζουμε στο Κοινοβούλιο.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες)

Ο κ. Γεώργιος Κατσιμπάρδης, βουλευτής Βοιωτίας έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, έχει ξεκινήσει τον τελευταίο καιρό, με πρωτοβουλία του ΠΑ.ΣΟ.Κ., ένας πάρα πολύ σημαντικός διάλογος, που προσωπικά πιστεύω, όπως και πολλοί άλλοι, ότι κάτι θετικό θα βγάλει και εννοώ το διάλογο για την Κεντροαριστερά. Καθώς έχει ανοίξει αυτός ο διάλογος, είναι φυσικό ότι θα προέκυπταν και έχουν προκύψει σημαντικά μεγάλα πολιτικά ζητήματα και έχουν διατυπωθεί και διατυπώνονται αντίστοιχα ερωτήματα.

Το πρώτο θέμα και ερώτημα που έχει προκύψει, είναι αν αυτή η κεντροαριστερά θα αποτελέσει ένα νέο πολιτικό σχέδιο και ένα νέο συνασπισμό προοδευτικών και αριστερών δυνάμεων και εάν, όπως λέγεται και υποστηρίζεται, αυτή η κίνηση θα προέλθει κυρίως από τη βάση, από την κοινωνία, από τους κοινωνικούς φορείς, από τους διάφορους σχηματισμούς, μέχρις ότου φτάσει στην κορυφή και πάρει ένα σχήμα και αποκτήσει μια φυσιογνωμία πιο συγκεκριμένη.

Το δεύτερο ερώτημα που έχει τεθεί, με βάση πάντα αυτό το διάλογο που άνοιξε, είναι μήπως το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην πρωτοβουλία που παίρνουν πολλά στελέχη του και ο ίδιος ο Πρόεδρός του, εννοεί μια συμπάρταση του τύπου του Οκτώβρη του 1989, με την προσάρτηση, αν θέλετε, τελικά, κάποιων λογικών, αλλά και προσώπων στο ΠΑ.ΣΟ.Κ., όπως έγινε με τον κ. Λάζαρη, τον κ. Μαγκάκη, τον κ. Γλέτσο και τους άλλους στις εκλογές αυτές.

Η τρίτη, θα έλεγα, καχυποψία που υπάρχει και διατυπώνεται αντίστοιχα σαν ερώτημα, είναι μήπως όλα αυτά αποτελούν ένα προκάλυμμα, ένα προπέτασμα καπνού, για να βρει το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ένα δίαυλο, έναν τρόπο συνεννόησης και τελικά συνεργασίας με το Συνασπισμό και μόνο;

Αναφέρω τα πιο βασικά, μπορεί, όμως, να διατυπώσει ο καθένας τα δικά του και να είναι και άλλα πολλά και επίσης σημαντικά. Εγώ αυτά έχω θεωρήσει πιο σοβαρά, για να μπορέσω να τοποθετηθώ στο θέμα, που το θεωρώ απόλυτα συναφές με τούτο, της απλής αναλογικής. Το τέταρτο, λοιπόν, ερώτημα είναι αν αυτή η κεντροαριστερά, ανεξάρτητα από την κοινωνική λειτουργία και δράση των προσώπων και των φορέων για το μεγάλο αυτό συνασπισμό -που πιστεύω ότι όλοι οι προοδευτικοί και οι αριστεροί πολίτες τον έχουν σαν ένα όραμα και σαν μία ελπίδα- θα προκύψει πρώτα από τη συνεννόηση και τη συνεργασία των ηγεσίων των δυνάμεων εκείνων που πιστεύουν σ' αυτά. Αν θα ανοίξει, δηλαδή, ένας πολιτικός διάλογος κορυφής, για τη συνεργασία.

Είμαι από εκείνους που πιστεύουν ότι για να πάμε προς τη συνολική κατεύθυνση που με λίγα λόγια περιέγραψα, πρέπει ταυτόχρονα να γίνουν δύο πράγματα: Αυτό που ανέλυσα πρώτα, να υπάρξει, δηλαδή, μία κοινωνική διεργασία από τη βάση, από τους κοινωνικούς φορείς, στο διάλογο για την κεντροαριστερά, και ταυτόχρονα, θα έλεγα και παράλληλα, να βρεθεί ένας τρόπος για τη συνεννόηση και των κομμάτων εκείνων των προοδευτικών, των δημοκρατικών, των αριστερών, που πιστεύουν σε ένα τέτοιο όραμα και έχουν μία ανάλογη ελπίδα και επιδίωξη.

Γι' αυτό θεωρούσα από παλιότερα, όπως πάρα πολλοί στο ΠΑ.ΣΟ.Κ., και θεωρώ τώρα ακόμη περισσότερο, ότι η απλή αναλογική είναι ένας από τους όρους εκείνους που μπορούν να βοηθήσουν ακριβώς στην ανάπτυξη, στην προώθηση και στην απόδοση ενός τέτοιου διαλόγου. Θα έλεγα με όλη την αγάπη που ξέρει ότι έχω στον απόντα Υπουργό, -αλλά εκείνος χειρίστηκε το θέμα στην αρμόδια Διарκή Κοινοβουλευτική Επιτροπή- στον κ. Παπαδόπουλο ότι δε μου άρεσε, με ενόχλησε -μπορεί να τον εκφράζει, αλλά εμένα με ενόχλησε- όταν άκουσα να λέει ότι η απλή αναλογική δεν προσιδιάζει στο ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Πρώτα-πρώτα από πλευράς ντοκουμέντων του κινήματός μας: Όλα τα στοιχεία που υπάρχουν και όλοι οι αγώνες που έχουν γίνει μέχρι τώρα, είναι προς την κατεύθυνση της απλής αναλογικής. Εγώ θέλω απλώς να υπενθυμίσω, για τη στήριξη αυτών που λέω, ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου μαζί με τον Απόστολο Κακλαμάνη, το σημερινό Πρόεδρο της Βουλής, μαζί με τον αείμνηστο Γέωργιο Μαύρο και άλλους, όχι απλώς έθεταν θέμα απλής αναλογικής, αλλά έδιναν μάχες το 1975 εδώ μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα, για να κατοχυρωθεί και συνταγματικά, να περάσει μέσα στο Σύνταγμα ως σύστημα μόνιμο, σταθερό και πάγιο, η απλή αναλογική. Από το 1981 και μετά που γίναμε κυβέρνηση -γιατί ορισμένοι λένε ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. τα έλεγε βέβαια και αγωνιζόταν πάνω σ' αυτά, αλλά όταν έγινε κυβέρνηση τα ξέχασε- τις ίδιες θέσεις είχαμε.

Δε νομίζω ότι δεν πρέπει να θυμηθούμε, να αξιολογήσουμε και να εκτιμήσουμε το γεγονός, ότι το 1985 πήγαμε με ένα σύστημα πιο αναλογικό. Και ότι μια από τις βάσεις, που προσωπικά θεωρώ ότι είναι για την καλύτερη απόδοση του συστήματος, δηλαδή η κατάργηση του σταυρού προτίμησης και η καθιέρωση της λίστας -θεσμοθετήθηκε, κατοχυρώθηκε και κάναμε εκλογές το 1985 με τη λίστα και όχι με το σταυρό προτίμησης. Άρα, τα βήματα ήταν προς την ίδια κατεύθυνση.

Βέβαια, στην πορεία και προς το 1989, έμπαινε κάθε φορά από πολλούς και από μας από το ΠΑ.ΣΟ.Κ., το θέμα της απλής αναλογικής, όταν μάλιστα ο Συνασπισμός τότε, ως ενιαίο σχήμα πολιτικό, είχε καταθέσει στη Βουλή τη σχετική πρόταση. Πριν, όμως, θυμίσω και αυτό, να πω ότι δεν υπάρχει απόφαση Κεντρικής Επιτροπής, Εκτελεστικού Γραφείου, Συνεδρίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. που να λέει ότι δεν προσιδιάζει, που να λέει ότι δε θέλουμε την απλή αναλογική. Γι' αυτό είπα προηγουμένως, ότι εμένα προσωπικά, με την καλή έννοια και την πολιτική έννοια, με ενόχλησε αυτό το πράγμα, όταν δεν το έχει πει επίσημα το ΠΑ.ΣΟ.Κ. Αντίθετα, πολλά στελέχη και κυβερνητικά στελέχη μιλούν σήμερα -άλλο αν οι τόνοι είναι χαμηλοί και θα εξηγήσω, κατά τη γνώμη μου, γιατί είναι χαμηλοί- και θέτουν το θέμα της απλής αναλογικής.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Μιλήσαμε για σύστημα απλής αναλογικής.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ: Το 1989 ήμασταν μια δράκα, πέντε, δέκα, δεκαπέντε Βουλευτές του ΠΑ.ΣΟ.Κ., που απ' αυτόν το χώρο, μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα, δίναμε μάχη για την απλή αναλογική. Και κάποιος, όπως και τώρα -δε θέλω να πω ότι είναι κακόπιστοι, αλλά δεν ερμηνεύουν σωστά τα πράγματα και τις λειτουργίες του κάθε στελέχους, όταν θέλουν να το κριτικάρουν- έλεγαν "ξέρετε αυτοί είναι αντάρτες". Όμως, προσωπικά,

Είκοσι χρόνια που ήμουν Βουλευτής του ΠΑ.ΣΟ.Κ., δεν έχω καταψηφίσει κανένα νομοσχέδιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σε αυτούς τους συμμαχητές που αναφερθήκατε ήταν και ο υποφαινόμενος τότε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ: Το ξέρω αλλά δεν ήθελα να το πω για λόγους τάκτ. Αφού το επιβεβαιώνετε χαίρομαι, κύριε Πρόεδρε. Θα θυμάστε τι έγινε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Και παραμένει μαχητής αυτών των απόψεων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ: Θα θυμάστε, λοιπόν, ότι δώσαμε μία μάχη για την απλή αναλογική και ακούσαμε αυτά που ακούσαμε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Ιδού η Ρόδος, κύριε Πρόεδρε, ιδού και το Βήμα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): "Ου συ με λoidωρείς αλλ' ο τόπος."

Εγώ κάποιους θεσμούς που υπηρετώ, τους σέβομαι όπως όλοι μας. Ή Προεδρείο ή μαχητής.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Το αναγνωρίζω αυτό, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Συγγνώμη, κύριε Κατσιμπάρδη.

Συνεχίστε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ: Δεν πειράζει, κύριε Πρόεδρε, ας κάνετε και ένα διάλογο με τον κ. Κεδίκογλου.

Λοιπόν, το Σεπτέμβριο του 1989 εμείς υποστηρίξαμε και καταθέσαμε πρόταση για την κατάργηση του συν ένα. Εμείς δώσαμε τον αγώνα. Το είπα και στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή για πρώτη φορά. Ήταν ο Ανδρέας Παπανδρέου, που με εισήγηση του αείμνηστου Πύργου Γεννηματά, με όρισε -που δεν το έκανε συχνά αυτό, γιατί δεν παρενέβαινε στη διαδικασία των ΚΤΕ με όρισε Εισηγητή. Και ήταν εκατό Βουλευτές που γράφτηκαν και μίλησαν υπέρ της απλής αναλογικής. Αυτά δεν πρέπει να τα ξεχνάμε.

Βεβαίως, δεν είμαστε αιθεροβάμονες. Ξέρουμε ότι αυτήν τη στιγμή, πρώτα-πρώτα από κοινοβουλευτικό κανόνα, δεν είναι εύκολο να ψηφιστεί μία πρόταση νόμου σε ένα κορυφαίο θέμα και αυτή η πρόταση να προέρχεται από ένα κόμμα της Αντιπολίτευσης. Όμως, αυτόν τον αγώνα, νομίζω ότι δεν πρέπει να τον εγκαταλείψουμε. Δεν πρέπει να λέμε ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. λέει ένα ξερό "όχι", αλλά αντίθετα και η Κυβέρνηση και το κόμμα, πρέπει να διευκολύνουμε για να αναπτυχθεί ο διάλογος που μπορεί να συντελέσει στο να διαμορφωθεί η μεγάλη κεντροαριστερά. Βεβαίως, υπάρχει και άλλο ενδεχόμενο, διότι έχουμε μπροστά μας τέσσερα χρόνια, να μη φθάσουμε πάλι την τελευταία στιγμή εμείς πλέον να ερχόμαστε, ξεχνώντας όλα όσα είπαμε, ξεχνώντας τις αρνήσεις μας, να φέρνουμε εμείς, πρόταση για την απλή αναλογική ως "σανίδα σωτηρίας". Ευχαριστώ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ο Βουλευτής Επικρατείας κ. Παυλόπουλος έχει το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ιστορία του εκλογικού συστήματος στον Τόπο μας δεν πημά την πολιτική μας ιστορία. Ο λόγος είναι απλός: Το εκλογικό σύστημα στον Τόπο μας πολλές φορές χρησιμοποιήθηκε άλλοτε για να στηρίξει κυβερνήσεις από ανύπαρκτες πλειοψηφίες και άλλοτε για να αποτρέψει γνήσιες πλειοψηφίες από το να ασκήσουν την εξουσία σύμφωνα με την ετυμηγορία του ελληνικού λαού.

Τελευταίο και χαρακτηριστικότερο παράδειγμα ήταν εκείνο που κατά τη διάρκεια της διετίας 1989-1990 δημιούργησε την πολιτική κρίση την οποία όλοι γνωρίζουμε και η οποία, όπως όλοι ξέρουμε, στοίχισε πολλαπλώς σε αυτόν τον Τόπο.

Αν, όμως, αυτό αποδεικνύει η ιστορία, πρέπει να διδαχθούμε ότι το εκλογικό σύστημα δεν αποτελεί μέσο και πρόσχημα. Είναι πρωτίστως τρόπος με τον οποίο μπορεί και πρέπει να εκφράζεται η λαϊκή ετυμηγορία. Η λαϊκή ετυμηγορία πρέπει να εκφράζεται ευθέως και γνήσιως. Γι' αυτό το εκλογικό σύστημα πρέπει να διαμορφώνεται με πάγιους κανόνες.

Αν αυτό είναι αλήθεια -νομίζω ότι αυτή η αλήθεια είναι αυτονόητη-πρέπει να συλλογιστούμε ποιες είναι οι παράμετροι εκείνες, οι οποίες καθορίζουν ποιο πρέπει να είναι κάθε φορά το εκλογικό σύστημα.

Γιατί το εκλογικό σύστημα δεν είναι ενιαίο για ολόκληρο

τον κόσμο. Εξαρτάται από την κάθε χώρα, γιατί κάθε χώρα εξυπηρετεί. Νομίζω ότι οι παράμετροι που καθορίζουν τη φύση ενός εκλογικού συστήματος είναι από τη μια πλευρά οι ανάγκες και η ιδιομορφία μιας χώρας και από την άλλη πλευρά το βασικό της θεσμικό πλαίσιο, που είναι το Σύνταγμα.

Ας αναζητήσουμε, λοιπόν, για να δούμε τι επιβάλλουν σε αυτόν τον Τόπο οι ανάγκες του και το θεσμικό του πλαίσιο. Και πρώτα-πρώτα οι ανάγκες της χώρας. Ζούμε εδώ και πάρα πολύ καιρό σε ένα καθεστώς βαθιάς κρίσης. Κρίση οικονομικής και κοινωνικής, που επιβάλλει να λαμβάνονται γρήγορες και σημαντικές αποφάσεις, χωρίς να υπολογίζεται το πολιτικό κόστος.

Και ζούμε σε μία χώρα η οποία δεν έχει σταθερή και αποτελεσματική Δημόσια Διοίκηση. Μία Δημόσια Διοίκηση η οποία να είναι σε θέση να υποκαταστήσει άλλους μηχανισμούς, ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια και η ενότητα του Κράτους, όταν υπάρχουν πολιτικές κρίσεις. Άλλες χώρες, διοικητικά αναπτυγμένες περισσότερο από εμάς, όπως η Γαλλία και η Ιταλία, είχαν την πολυτέλεια να γνωρίσουν πολιτικές κρίσεις, χωρίς αυτό να στοιχίσει στην ίδια τη χώρα. Η Γαλλία, κατά τη διάρκεια της τέταρτης γαλλικής δημοκρατίας από το 1946 μέχρι το 1958 περίπου, γνώρισε πολλές κυβερνήσεις, γνώρισε πολλές πολιτικές κρίσεις, αλλά χάρις στην ισχυρή δημόσια διοίκηση τις ξεπέρασε. Το ίδιο και η γειτονική μας Ιταλία. Όταν έχεις μία ισχυρή δημόσια διοίκηση, είναι δυνατόν να έχεις την πολυτέλεια των πολιτικών κρίσεων. Γιατί η συνέχεια του κράτους, η οποία είναι απαραίτητη για να πάει μπροστά ένας τόπος οικονομικά και κοινωνικά, δεν παραβλάπεται.

Δυστυχώς, στη Χώρα μας, τέτοια Δημόσια Διοίκηση δεν έχουμε και θα χρειαστούν πολλά χρόνια για να την αποκτήσουμε. Άρα οι ανάγκες του Τόπου, η κρίση δηλαδή και η αναπαραξία Δημόσιας Διοίκησης, επιβάλλουν σταθερές κυβερνήσεις, αν θέλουμε ο Τόπος αυτός να πάει μπροστά.

Από την άλλη πλευρά, το ίδιο μας το Σύνταγμα απαιτεί και επιβάλλει να υπάρχουν σταθερές κυβερνήσεις. Το αποδεικνύουν, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δύο πράγματα.

Πρώτον, ο τρόπος με τον οποίο το Σύνταγμα ρυθμίζει το σχηματισμό των κυβερνήσεων. Αν δείτε τις διατάξεις αυτές, θα καταλάβετε ευχερώς, ότι ο συντακτικός νομοθέτης προσπάθησε να επιβάλει τις προϋποθέσεις, ώστε να δημιουργούνται σταθερές και βιώσιμες κυβερνήσεις. Και, δεύτερον, οι διατάξεις που αφορούν την πρόταση δυσπιστίας και την παροχή ψήφου εμπιστοσύνης. Και εκεί θα διαπιστώσετε την προτίμηση του συντακτικού νομοθέτη προς σταθερές κυβερνήσεις. Διότι είναι γνωστό, ότι με πολύ μεγαλύτερη ευκολία μία κυβέρνηση παίρνει ψήφο εμπιστοσύνης από, τι πέφτει ύστερα από πρόταση δυσπιστίας. Δε θα μπω όμως σε άλλες λεπτομέρειες.

Υπ'αυτές τις προϋποθέσεις, είναι φανερό ότι και ο συντακτικός νομοθέτης, του οποίου τη βούληση δεν μπορούμε και δεν πρέπει ν'αγνοούμε, απαιτεί σταθερές κυβερνήσεις.

Άρα, στον Τόπο μας οι δύο βασικές παράμετροι που καθορίζουν τη φύση και τη λειτουργία του εκλογικού συστήματος, οι ανάγκες του Τόπου και το θεσμικό μας πλαίσιο, επιβάλλουν να υπάρχουν σταθερές κυβερνήσεις.

Σταθερές, όμως, κυβερνήσεις, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μπορούν να προκύψουν με βάση το σύστημα ενισχυμένης και όχι της απλής αναλογικής.

Ένα σύστημα, το οποίο και δημοκρατικό είναι, γιατί μπορεί να αποτυπώσει γνησίως τη λαϊκή ετυμολογία και τη σταθερότητα των κυβερνήσεων, εξασφαλίζει.

Για το λόγο αυτό, είναι ανάγκη να συμφωνήσουμε ότι αυτό είναι το σύστημα εκείνο το οποίο προσιδιάζει στη φύση της Χώρας μας και στις ανάγκες των καιρών. Και πρέπει να το θεσμοθετήσουμε μέσα από πάγιους και σταθερούς κανόνες. Κανόνες που αφορούν όχι μόνο χρονικούς περιορισμούς ως προς τη δυνατότητα αλλαγής του εκλογικού συστήματος, αλλά και κανόνες που αφορούν και την ίδια την ουσία του εκλογικού συστήματος.

Επίκειται η αναθεώρηση του Συντάγματος. Και είναι μία ιστορική ευκαιρία να γίνει μία μεγάλη τομή. Να ρυθμιστούν τα ζητήματα εκείνα που θα σχετίζονται με το εκλογικό σύστημα και να προσδιοριστεί μέσα από το Σύνταγμα, πλέον, το θεσμικό εκείνο πλαίσιο, στο οποίο μπορεί και πρέπει να κινηθεί ο νομοθέτης. Δεν είναι δυνατόν ο νομοθέτης να κατασκευάζει από βουλευτές το εκλογικό σύστημα. Δεν είναι δυνατόν πλειοψηφίες ευκαιριακές, τις παραμονές των εκλογών, όταν μάλιστα γνωρίζουν ότι θα τις χάσουν, να καθορίζουν την τύχη αυτού του τόπου, σύμφωνα με τα κομματικά τους συμφέροντα.

Γ' αυτό και πρέπει, στο πλαίσιο της αναθεώρησης αυτής, να προσδιορίσουμε ότι, πρώτον, το εκλογικό σύστημα δεν μπορεί ν'αλλάζει εύκολα. Το εκλογικό σύστημα πρέπει να ψηφίζεται, αλλά να ισχύει για την επόμενη Βουλή από εκείνη που το ψηφίσει. Και αυτός είναι ο χρονικός προσδιορισμός.

Και, δεύτερον, πρέπει επίσης να προσδιορίσει ο συντακτικός νομοθέτης ποιο είναι το εκλογικό σύστημα. Βεβαίως δεν είναι δυνατόν ν'αφαιρέσει από το νομοθέτη τη δυνατότητα να προσαρμόζει το εκλογικό σύστημα στις ανάγκες των καιρών. Γι'αυτό και δεν μπορεί και δεν είναι πρέπει να καθορίσει τις λεπτομέρειες του εκλογικού συστήματος. Είναι, όμως, ανάγκη - και μπορεί να γίνει - να προβλεφθεί με τη διάταξη του Συντάγματος που αφορά το εκλογικό σύστημα, ότι το σύστημα αυτό είναι μορφή ενισχυμένης αναλογικής. Αυτό αποτελεί πλαίσιο εντός του οποίου είναι δυνατόν ο κοινός νομοθέτης - πάντοτε βέβαια με βάση το Σύνταγμα - να καθορίσει το συγκεκριμένο εκλογικό σύστημα.

Θεωρώ, λοιπόν, κλείνοντας, ότι με την ευκαιρία της αναθεώρησης του Συντάγματος, όλες εκείνες οι πολιτικές δυνάμεις που πονούν αυτόν τον Τόπο, οι οποίες έχουν βιώσει την πικρή εμπειρία του παρελθόντος και που ευθαρσώς αναγνωρίζουν ότι, πέρα από τον κατακεραματισμό των πολιτικών δυνάμεων, είναι ανάγκη να υπάρξουν κυβερνήσεις που θα πάρουν το κόστος να αποφασίσουν για το μέλλον του Τόπου, οφείλουν να συμφωνήσουν και ως προς την συνταγματική θωράκιση του εκλογικού συστήματος και ως προς την ανάγκη αυτή, η θωράκιση να έχει αυτήν τη διπλή μορφή: Το χρονικό περιορισμό της νομοθετικής Εξουσίας σε ό,τι αφορά τη θέσπιση του εκλογικού συστήματος και, επίσης, τον προσδιορισμό της ουσίας του εκλογικού συστήματος σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο, με την έννοια που σας είπα: Δηλαδή με την προτίμηση του συστήματος που σχετίζεται με την ενισχυμένη αναλογική.

Αυτό νομίζω ότι θα ήταν ίσως από τις μεγαλύτερες τομές τις οποίες μπορούμε να κάνουμε στο πλαίσιο της αναθεώρησης του Συντάγματος.

Κλείνοντας, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να σας πω ότι αυτή η αναθεώρηση η οποία επίκειται, είναι μια μεγάλη ευκαιρία για τον Τόπο. Και δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιείται προσχηματικά. Το ζήτημα της αναθεώρησης είναι ζήτημα εκσυγχρονισμού της ελληνικής κοινωνίας. Το ζήτημα της αναθεώρησης δεν μπορεί να επικεντρώνεται στο πόσο χρειάζονται για να μπορεί να εκλεγεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, για να μην προσφύγουμε στη λαϊκή ετυμολογία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριε Παυλόπουλε, είναι ενδιαφέρον το θέμα, αλλά δεν είναι επί του παρόντος.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Έχει σημασία, κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ναι, αλλά δεν είναι του παρόντος. Δεν υπάρχει και ο αρμόδιος Υπουργός.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Θεωρώ, λοιπόν, ότι μια από τις μεγάλες τομές που μπορούμε να κάνουμε, είναι και αυτή του εκλογικού συστήματος. Και την απόφαση αυτή πρέπει να την πάρουμε με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συναίνεση. Γιατί το θέμα του εκλογικού συστήματος αφορά ολόκληρο τον Ελληνικό Λαό και το μέλλον του Τόπου και δεν μπορεί να αποτελεί μέλημα ενός μόνο Κόμματος, μιας και μόνης παράταξης.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματος από την Πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ο κ. Βασίλης Κοντογιαννόπουλος έχει το λόγο. Απών. Διαγράφεται.

Η κα Θεοδώρα Μπακογιάννη έχει το λόγο. Απούσα. Διαγράφεται.

Ο κ. Δημήτριος Γεωργόπουλος έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, ελάχιστες, σύντομες παρατηρήσεις θεωρώ αναγκαίο να διατυπώσω στο συζητούμενο σχέδιο νόμου.

Είναι σαφές και αυτονόητο και δεν είναι καινούργιο ασφαλώς, το γεγονός του δίκαιου προβληματισμού, της ακριβούς αντιστοίχισης της λαϊκής βούλησης και της εκπροσώπησής του. Είναι ένα θέμα πραγματικά σοβαρό και δεν έρχεται για συζήτηση πρώτη φορά ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας. Και σε άλλες περιόδους έχει έρθει και είναι πάντα επίκαιρο.

Όμως, αυτή η διάσταση, κατά τη γνώμη μου, δεν είναι μοναδική. Υπάρχει και άλλη κρίσιμη διάσταση της πολιτικής σταθερότητας, της ομαλής λειτουργίας της πολιτικής ζωής και της αποτροπής των αρνητικών παρενεργειών, σε περίπτωση που η πολιτική ζωή μεταβάλλεται σε σύντομα χρονικά διαστήματα προς απρόβλεπτες κατευθύνσεις.

Κατά συνέπεια δεν είναι δυνατόν να συρρικνωθεί, κατά την ταπεινή μου γνώμη, το όλο ζήτημα μόνο στη μία του διάσταση. Πρέπει να συνεκτιμηθεί και η άλλη σοβαρή διάσταση. Είναι κάτι ανάλογο που λέμε στη νομική επιστήμη -διότι συμβαίνει μερικές φορές- σύγκρουση εννόμων αγαθών. Και πρέπει να επικρατήσει το σοβαρότερο έννομο αγαθό. Προηγούμενα, όμως, πρέπει να συνεκτιμηθούν και να σταθμιστούν στον αναγκαίο βαθμό και στην πραγματική τους διάσταση.

Κατά συνέπεια η αναφορά και μόνο στην αντιστοίχιση της λαϊκής βούλησης με την κοινοβουλευτική εκπροσώπηση, είναι ένα ζήτημα, αλλά δεν είναι το μοναδικό.

Εκείνο που θέλω ιδιαίτερα να επισημάνω και γι' αυτό ζήτησα το λόγο, κύριε Πρόεδρε -αναφέρεται στο προτεινόμενο σχέδιο, στη σχετική διάταξη του, στο άρθρο 5- είναι το εξής: "Οι έδρες κάθε εκλογικής περιφέρειας, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων των εκλογικών περιφερειών που εκλέγουν μόνο ένα Βουλευτή, κατανέμονται κ.λπ. σε κάθε περιοχή".

Ζήτημα το οποίο τίθεται: Αν υποθεθεί ότι ένα Κόμμα, το οποίο Κόμμα, έχει ένα σταθερό αριθμό ψήφων, πώς θα γίνει η κατανομή; Θα γίνει σε επίπεδο νομού; Θα γίνει σε επίπεδο εφεπεικής περιοχής; Ή θα γίνει σε όλη την Επικράτεια σαν μία εκλογική περιφέρεια;

Μου έρχεται στο μυαλό -και δεν αντέχω στον πειρασμό να μη το πω- ότι σ' αυτό το ζήτημα, περί δημιουργίας μίας εκλογικής περιοχής όλης της Επικράτειας ή επί μέρους περιοχών, έχει αναφερθεί στο Συνταγματικό του Δίκαιο ο Σαρίπολος στον προηγούμενο αιώνα και έχει επανέλθει ο μεγάλος συνταγματολόγος ο Σβώλος και έχει κριθεί για λόγους πολιτικής πρακτικής, να υπάρχει διαχωρισμός σε νομούς.

Θέμα που τίθεται με το προτεινόμενο σχέδιο είναι: πως ακριβώς την εννοούν οι προτείνοντες, την απλή αναλογική; Την εννοούν σε επίπεδο νομού; Διότι με τον ίδιο αριθμό ψήφων το ίδιο Κόμμα σε επίπεδο νομού, σε σύγκριση με την εφεπειακή ή με ολόκληρη την Επικράτεια, βγάζει διαφορετικό αριθμό εδρών. Μ' αυτό θέλω να τονίσω και να υπογραμμίσω ότι στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου -ειλικρινά και αντικειμενικά πιστεύω και δε νομίζω ότι υπερβάλλω- υπάρχει ασάφεια και απαιτείται ο αναγκαίος προσδιορισμός σε σχέση με τη συγκεκριμένη πρόταση, η οποία συζητείται σήμερα ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας.

Κατά συνέπεια, πέραν του γεγονότος ότι το θέμα της απλής αναλογικής είναι ελκυστικό, τούτο δεν αρκεί, διότι το πολιτικό θέμα, όπως ξέρετε καλύτερα από εμένα, δεν είναι θέμα προθέσεων. Προπαντός και κυρίως είναι θέμα προϋποθέσεων και στην προκειμένη περίπτωση, κατά την ταπεινή μου γνώμη δεν αποσαφηνίζεται κατά τρόπο επαρκή ο τρόπος κατανομής των εδρών από τους προτείνοντες συναδέλφους. Με αυτή την έννοια και με αυτές τις αναφορές, ειλικρινά και αντικειμενικά πιστεύω, ότι το θέμα είναι πάρα πολύ μεγάλο. Όμως, εκ πρώτης όψεως, όπως τοποθετείται, δεν νομίζω ότι είναι δυνατόν να υιοθετηθεί, προκειμένου να διασφαλιστούν οι μεγάλες παράμετροι που και εσείς γνωρίζετε καλύτερα από

εμένα, αλλά και εγώ είχα την τιμή να τονίσω προηγούμενα, απευθυνόμενος προς την Εθνική Αντιπροσωπεία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ο κ. Κεδίκογλου έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητοί συνάδελφοι, συζητούμε ένα θέμα μείζονος σημασίας για την εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας, αλλά ακόμη και του Έθνους μας.

Ο κ. Παυλόπουλος μιλώντας προ ολίγου και ως ειδικός εκ της ιδιότητάς του, είπε, ότι δεν τιμά την πολιτική μας ιστορία το ζήτημα του εκλογικού μας συστήματος και ως ένα βαθμό θα προσυπογράψω την παρατήρησή αυτή.

Αναφέρομαι συγκεκριμένα. Είκοσι ένα χρόνια θητεύω στο Κοινοβούλιο. Αντιπολιτεύτηκα ίσως...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Μπήκαμε μαζί με μαύρα μαλλιά!

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Ναι, κύριε Πρόεδρε.

Αντιπολιτεύτηκα ίσως με το σκληρότερο τρόπο απ' όλους τους συναδέλφους τον Κωνσταντίνο Μητσotάκη, ως Υπουργό Συντονισμού τότε και Υπουργό των Εξωτερικών αργότερα. Οφείλω όμως να πω, ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας, ενώπιον Θεού και ανθρώπων, ότι δεν αισθάνομαι εμαυτόν ευτυχή που δεν μπόρεσε να κυβερνήσει, όπως ακριβώς αυτός ήθελε, λόγω του εκλογικού συστήματος των εκατόν πενήντα μία εδρών και βεβαίως και της δικής του ευθύνης που δεν έκανε αμέσως εκλογές για να έχει μία ισχυρότερη Κυβέρνηση. Είναι πράγματι τα θέματα έτσι.

Ειπώθησαν πολλά εδώ. Το θέμα είναι τούτο. Όταν γίνονται εκλογές, οι εκλογές δεν γίνονται μόνο για την έκφραση της λαϊκής θέλησης, κύριοι συνάδελφοι, ούτε απλώς για την καταγραφή των πολιτικών δυνάμεων και για τη σύνθεση της Κυβερνήσεως. Οι εκλογές βεβαίως, πρέπει να εκφράζουν τη λαϊκή θέληση, βεβαίως πρέπει να γίνεται σ' ένα βαθμό η καταγραφή των πολιτικών δυνάμεων και εισαγωγής τους στο Κοινοβούλιο και ασφαλώς πρέπει να συντίθεται μία κυβέρνηση. Η σύνθεση όμως της Κυβέρνησης είναι πολιτική απόφαση του Λαού. Εδώ πρέπει να συμφωνήσουμε: Οι εκλογές γίνονται για να γίνει Κυβέρνηση. Η σύνθεση της Κυβερνήσεως είναι υπόθεση του λαού ή του συγκερασμού και των συζητήσεων και των επί μέρους παραχωρήσεων των Κομμάτων; Αν θέλουμε να μιλάμε απόλυτα δημοκρατικοί, αν θέλουμε να είμαστε απόλυτα συνεπείς με το Συνταγμα και τις αρχές της δημοκρατίας, πρέπει να αναγνωρίσουμε, ότι η σύνθεση της Κυβέρνησης είναι πολιτική απόφαση, είναι υπόθεση του Λαού και μόνο. Αν, λοιπόν, συμφωνούμε, σ'αυτήν την θέση τότε σύστημα εκλογικό που εκφράζει την πολιτική απόφαση του Λαού, ποιος θα κυβερνήσει, είναι το πλειοψηφικό. Αυτή είναι και η μεγάλη διαφορά. Το πλειοψηφικό είναι ένα εκλογικό σύστημα που είναι πολιτική απόφαση του Λαού ποιος ακριβώς θα κυβερνήσει. Μην παραβλέπουμε δε, ότι με το πλειοψηφικό η Κυβέρνηση εκλέγεται άμεσα και κάθε άμεση εκλογή είναι περισσότερο δημοκρατική. Αλλά το πλειοψηφικό σύστημα ενέχει μέσα του τη δυσκολία της μη έκφρασης των υφισταμένων λαϊκών δυνάμεων, ακόμα και ρευμάτων, λόγω της σχετικής Πλειοψηφίας.

Δηλαδή, αν έχουμε το πλειοψηφικό, έχουμε την πολιτική απόφαση του Λαού να κυβερνήσει, δεν έχουμε όμως την έκφραση των πολιτικών δυνάμεων στο Κοινοβούλιο, ενδεχομένως δεν θα έχουμε ακόμη και την καταγραφή. Ο συγκερασμός αυτών των δύο απαιτήσεων, της κυρίαρχης άποψης, ότι ο Λαός αποφασίζει ποιος θα κυβερνήσει και της άλλης άποψης -στη δημοκρατία ο λόγος είναι ελεύθερος- να εκφράζονται όλοι κυρίως στο νάο της Δημοκρατίας, γίνεται με την ενισχυμένη αναλογική. Αυτή η ενισχυμένη αναλογική δίδει πράγματι στο Λαό την ευκαιρία να αποφασίζει ποιος θα είναι αυτός που θα κυβερνήσει και επιπλέον δίνει τη δυνατότητα στις πολιτικές δυνάμεις, στα μικρά Κόμματα, να εκφραστούν στο Κοινοβούλιο.

Τώρα υπάρχει ένα θέμα το οποίο έχει θέσει κατά καιρούς ο Συνασπισμός και ιδιαίτερα ο σημερινός ομιλητής του, πόσο

περισσότερο και πόσο λιγότερο μιλούν τα Κόμματα. Αυτό είναι ζήτημα Κανονισμού της Βουλής και μόνο, αρκεί ο Κανονισμός να εφαρμόζεται δημοκρατικά και να μην παραβιάζεται, όπως παραβιάζεται τώρα, που βλέπουμε κατά σύστημα, στην ουσία να νομοθετούμε οιονεί με το σύστημα της οργανωμένης συζήτησης, που απαγορεύεται για νόμους που αγγίζουν θεμελιώδη δικαιώματα του πολίτη.

Αυτό, λοιπόν, είναι το κύριο θέμα και σ' αυτή τη βάση δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε σε ένα σύστημα απλής αναλογικής, προς έμμεση εκλογή της

Κυβέρνησης.

Δεύτερο θέμα: Όταν γίνονται εκλογές πρέπει να είναι ανοιχτές όλες οι πόρτες, να είναι δυνατές όλες οι εξελίξεις και οι λύσεις. Και το κυρίαρχο στοιχείο στις εκλογές είναι να μπορεί να γίνει πολιτική αλλαγή. Το μέγα χαρακτηριστικό της πολιτικής, η ευγενής ιδιότητα αυτής της προσπάθειας είναι ότι αποτελεί την κινητήριο δύναμη της κοινωνίας, όπως έλεγε ο Ανδρέας Παπανδρέου -έτσι διδάξε εμάς- και η πολιτική καταξιώνεται και ανέρχεται στη συνείδηση του κόσμου, του λαού και της κοινωνίας, όταν έχει ανατρεπτική πνοή, όταν μπορεί αύριο να ανατρέψει αυτό το οποίο υπήρχε χθες στην κοινωνία ή στην ηγεσία της ή στην οποιαδήποτε λειτουργία και εξέλιξη της.

'Ε, ανατρεπτική πνοή, ανατρεπτική θέση, αλλαγή πολιτικής, ακόμα δε και κοινωνική, όπως επιδιώκει το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, κοινωνική αλλαγή, επαναστατική αλλαγή -να το πούμε έτσι- δεν μπορεί να γίνει με συστήματα απλής αναλογικής με κανένα τρόπο. Το ζήσαμε και το είδαμε, τόσο στις προηγούμενες Κυβερνήσεις της Γαλλίας, που μνημόνευσε ο κ. Παυλόπουλος, όσο και στις Κυβερνήσεις της Ιταλίας, οι οποίες είδαμε πού κατέληξαν. Στη μεν Γαλλία κατέληξαν σε ένα σύστημα πολιτικής απόφασης ποιος κυβερνά, ο Πρόεδρος -και είναι καθαρά εκεί το σύστημα πλειοψηφικό- και σε ένα άλλο πολιτικό σύστημα το οποίο περίπου αποσαθρώθηκε με το εκλογικό σύστημα της απλής αναλογικής. Γιατί, τι έγινε; Υπήρξε μία διαρκής συνέχεια ενός κατεστημένου. Υπήρχαν πάντα τα ίδια Κόμματα, τα οποία με πολύ μικρές μεταβολές σχημάτιζαν Κυβερνήσεις και στην ουσία δεν μπορούσε να γίνει καμία πολιτική αλλαγή.

Πολιτική αλλαγή δεν θα είχαμε στην Ελλάδα -πολιτική αλλαγή στα πλαίσια του ίδιου Συντάγματος, για να μη γίνει παρεξήγηση ότι μιλάμε για άλλο πράγμα- αν είχαμε απλή αναλογική. Δεν θα μπορούσε ποτέ να κυβερνήσει το ΠΑ.ΣΟ.Κ., αν είχαμε συστήματα απλής αναλογικής. Η αλλαγή η κυβερνητική και πολιτική, που έγινε -γιατί πράγματι ήταν μεγάλη η αλλαγή από τη Νέα Δημοκρατία στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. -έγινε χάρη στο σύστημα της ενισχυμένης αναλογικής. Να είμεθα σαφείς.

Είπε ακόμη και κάποια άλλα στοιχεία ο κ. Παυλόπουλος, προς τιμή και προς χάρη του, σχετικά με το Σύνταγμα. Πράγματι το Σύνταγμα, είναι μία ευκαιρία τώρα και πρέπει να καταγράψει τις κοινωνικές αλλαγές και να εκσυγχρονίσει. Και εμείς που είμαστε σήμερα, Πλειοψηφία και οι οποίοι θέλουμε να μιλάμε για εκσυγχρονισμό και κυριότερα ο Πρωθυπουργός -και ο εκσυγχρονισμός δεν είναι ιδεολογία, το έχω τονίσει και σε άλλους κομματικούς χώρους, αλλά είναι μία "structure", μια μέθοδος διακυβέρνησης, τρόπου λειτουργίας της κοινωνίας- και αν και τα άλλα Κόμματα και από τη μια πλευρά και από την άλλη πιστεύουν στον εκσυγχρονισμό, στην εφαρμογή συγχρόνων μεθόδων σε όλους τους τομείς, είναι αναγκαίο αυτό να εκφραστεί μέσα από το συνταγματικό νομοθέτη.

Κάτι τελευταίο και κλείνω, κύριε Πρόεδρε. Πότε πρέπει να ψηφίζονται οι εκλογικοί νόμοι; Ασφαλώς πρέπει να υπάρχουν κάποιοι κανόνες και δέχομαι απολύτως την ερμηνεία που έδωσε ο κ. Παυλόπουλος σχετικά με τη θέση του συνταγματικού νομοθέτη για την σταθερότητα των κυβερνήσεων.

Βεβαίως, όταν δεν επιτρέπει ο συνταγματικός νομοθέτης να τεθεί θέμα ψήφου εμπιστοσύνης πριν περάσουν έξι μήνες, αυτομάτως αυτό λέει ότι ο συνταγματικός νομοθέτης επιθυμεί σταθερές κυβερνήσεις.

Υπάρχουν και άλλες επιμέρους διατάξεις του Συντάγματος, αλλά ούτε ειδικός είμαι, ούτε ο χρόνος επιτρέπει να τις αναπτύξουμε. Πότε, όμως πρέπει να ψηφίζεται ο εκλογικός νόμος; 'Αποψη μου αγαπητοί φίλοι, είναι ο εκλογικός νόμος δεν μπορεί να είναι πάγιος και σταθερός. Πρέπει να υπάρχουν κάποιοι κανόνες από το Σύνταγμα, όπως περίπου τους εξέφρασε ο κ. Παυλόπουλος, του τι να επιτυγχάνεται, αν και αυτό δίνεται από την ερμηνεία του Συντάγματος. Αν πρόκειται, όμως, να αλλάξει ο εκλογικός νόμος θα πρέπει να το αποφασίζουν τα Κόμματα στη πρώτη Σύνοδο κάθε μιας Περιόδου της Βουλής.

Πριν λήξει η πρώτη Σύνοδος της πρώτης Περιόδου της Βουλής, θα πρέπει τα Κόμματα να συσχεφθούν, να συναποφασίσουν με κυρίαρχη, βεβαίως, ευθύνη και θέληση της Κυβέρνησης, αν πρόκειται να γίνει αλλαγή του εκλογικού συστήματος. Αλλαγή του εκλογικού συστήματος μετά την πρώτη Σύνοδο μιας Κοινοβουλευτικής περιόδου δεν πρέπει και δεν επιτρέπεται του λοιπού να γίνει.

Μ' αυτή λοιπόν, τη θέση τελειώνω, κύριε Πρόεδρε. Το ζήτημα των εκλογών είναι ζήτημα πολιτικής απόφασης και στο ζήτημα της πολιτικής απόφασης που είναι εκλογή του Λαού, κατά την άποψη μου, κατά την άποψη της δημοκρατίας ποιος θα κυβερνήσει και ταυτόχρονα στην ανάγκη έκφρασης όλων των πολιτικών δυνάμεων, των ρευμάτων και των θέσεων τους, σύστημα που λύνει αυτό το δεσμό -ας πούμε- ένα είδος μέσου όρου, ή ένα είδος τομής λύσεως του Γορδίου Δεσμού είναι το σύστημα της ενισχυμένης αναλογικής, επαναλαμβάνω όμως, με έναν Κανονισμό της Βουλής ο οποίος λειτουργεί και δίνει δικαιώματα να εκφράζονται όλα τα ρεύματα και όλες οι τάσεις που υπάρχουν στην ελληνική κοινωνία.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ(Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ο κ. Γκατζής έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, η Κυβέρνηση και δια του κυρίου Υπουργού κατ' επανάληψη, δήλωσε, ότι δεν την απασχολεί η αλλαγή του εκλογικού συστήματος, αλλά η αλλαγή του εκλογικού νόμου μόνο σε ό,τι έχει σχέση γύρω από θέματα εκλογικής διαδικασίας, κυρίως το θέμα των ετεροδημοτών ή εκκαθάρισης των εκλογικών καταλόγων και άλλα, εκτός αυτής της κάτοψης των Εδρών, όπως επίσης και ο εισηγητής της Πλειοψηφίας κ. Λάλος και στην επιτροπή, αλλά και σήμερα, είπε, ότι την Κυβέρνηση δεν την απασχολεί ο εκλογικός νόμος, αλλά τα μεγάλα προβλήματα που απασχολούν τον Τόπο και το Λαό.

Ανέφερε συγκεκριμένα θέματα εθνικά, οικονομικά, ισότητας, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αναμόρφωση της Δημόσιας Διοίκησης, του κοινωνικού διαλόγου και άλλα.

Τα εθνικά μας θέματα, κύριοι συνάδελφοι, τα ενεχειρήσατε στους άσπονδους φίλους του Ελληνικού Λαού και της χώρας, στους Αμερικάνους.

Τα θέματα της οικονομίας τα εναποθέσατε στη μεγαλοψυχία του μεγάλου κεφαλαίου και των μονοπωλίων καταστρέφοντας ό,τι υγιές και δυναμικό υπήρχε στην παραγωγική μας διαδικασία, μετατρέποντας την Ελλάδα σε χώρα διαμετακομιστικού εμπορίου και φθηνών υπηρεσιών.

Ανεβάσατε την ανεργία σε ποσοστά κοινωνικής συμφοράς και με το δήθεν κοινωνικό σας διάλογο, που κάνετε με τους συμβιβασμένους του συνδικαλιστικού κινήματος, προσπαθείτε να αφαιρέσετε εργασιακά δικαιώματα και κοινωνικές κατακτήσεις.

Όσο για την αναμόρφωση της Δημόσιας Διοίκησης, πολύ φοβόμαστε, πως και στη φράση αναμόρφωση κρύβεται η άρση της μονιμότητας των Δ.Υ.

Κύριοι συνάδελφοι, ο δικοματισμός με τις ισχυρές κυβερνήσεις που ΠΑ.ΣΟ.Κ. και Νέα Δημοκρατία επιμένετε να συντηρείτε, φαλκιδεύει όχι μόνο τη βούληση του λαού, αλλά το Σύνταγμα και τους δημοκρατικούς μας θεσμούς, με πολλά δεινά για τον Τόπο, την πολιτική, την κοινωνική ζωή του Λαού.

Ο συνάδελφος κ. Κατσιμπάρδης σε μία αξιολογική κρίση της πορείας του ΠΑ.ΣΟ.Κ., σε σχέση με την απλή αναλογική ως εκλογικό σύστημα, συμπεραίνοντας ότι δεν υπάρχει απόφαση του ΠΑΣΟΚ τέτοια όπως διατυπώθηκε από τον κύριο

Υπουργό Εσωτερικών, αλλά και από τον Εισηγητή του ΠΑ.ΣΟ.Κ., διαμαρτύρεται προβάλλοντας κάποιες θέσεις τις οποίες θα πρέπει ή ίσως να τις πιστεύει ή ίσως να μείνουν για την ιστορία και να φαλκιδεύουν την ψήφο του Λαού παρουσιάζοντας το ΠΑ.ΣΟ.Κ. σαν ένα δημοκρατικό, προοδευτικό Κόμμα.

(Στό σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ**).

Λέπει ο κύριος συνάδελφος, αλλά μπαίνει στον πειρασμό να απαντήσω πως δε νομίζω ότι πιστεύει ο ίδιος, πως τόσο ο Εισηγητής της πλειοψηφίας, όσο και ο Υπουργός, εξέφρασαν προσωπικές τους θέσεις, διάφορες από αυτές του Κόμματος και της Κυβέρνησης. Αν κάνετε μια άλλη αξιολόγηση, κύριε συνάδελφε, για την ουσιαστική πολιτική του Κόμματος σας, θα δείτε πως το ΠΑ.ΣΟ.Κ. απέχει παρασάγγας από αυτά που τότε έλεγε, σε σχέση με αυτά που σήμερα λέει και είναι εκ διαμέτρου αντίθετα με αυτά, που εφαρμόζει. Όσο για την πρωτοβουλία, δεν διεκδικούμε την πατρότητα για την απλή αναλογική. Μπορεί να την πάρει οποιοδήποτε Κόμμα, αρκεί να είναι απλή αναλογική.

Ο κ. Γεωργόπουλος στάθηκε στο θέμα της κατανομής των εδρών. Ας ψηφισθεί το σύστημα και πιστεύω, πως για το αν θα είναι Επικρατείας η διανομή των εδρών ή Περιφέρειας ή Νομού, θα βρεθεί η λύση. Το θέμα είναι η ουσία του προβλήματος.

Ο κ. Κεδίκογλου είπε, ότι πιστεύει πως εμείς πιστεύουμε ότι επιδιώκουμε την επαναστατική αλλαγή της Χώρας με το σύστημα της απλής αναλογικής. Αυτό είναι λάθος. Εμείς πιστεύουμε, ότι μέσα από το Κοινοβούλιο δεν πρόκειται να αλλάξουν οι διαδικασίες του συστήματος, αλλά μέσα από τις διαδικασίες της λαϊκής πάλης, μέσα από τη διεκδίκηση για πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές του Λαού μας, συσπειρώνοντας όλο και περισσότερο τις διάφορες πολιτικές και κοινωνικές ομάδες σε ένα μέτωπο, απευθείας για κοινωνικές μεταρρυθμίσεις και αλλαγές.

Κύριοι συνάδελφοι, τα θέματα της Δημοκρατίας, μεταξύ των οποίων την πρώτη θέση κατέχει η ισότιμη ψήφος των πολιτών, η αντιστοιχία των ψήφων του εκλογικού Σώματος και των εκλογικών εδρών των Κομμάτων στη Βουλή, θα ήταν παράδοξο αν σας συγκινούσαν, αν σας έκφραζαν. Αυτό το λέω, τόσο για τη Νέα Δημοκρατία, όσο και για το Κόμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Ποτέ η αντιλαϊκή πολιτική δεν συμπορεύθηκε με τη Δημοκρατία, αλλά πηγαίνει χέρι-χέρι με τον αυταρχισμό. Και τα δύο Κόμματα θέλουν ισχυρές κυβερνήσεις, όμως οι ισχυρές κυβερνήσεις, κύριοι συνάδελφοι, που δεν είναι ισχυρές στο Λαό, αλλά στηρίζονται σε καλπονοθευτικά συστήματα, στον αυταρχισμό και στο ρουσφέτι, τίποτε καλό δεν μπορεί να προσφέρουν στο Λαό και στον Τόπο.

Επιβεβαίωση αυτών, είναι η μέχρι σήμερα πολιτική σας. Έχουμε αποδιάρθρωση του παραγωγικού ιστού της Χώρας, καταστροφή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ξεκλήρισμα της αγροτικής παραγωγής, ανεργία, φτώχεια και εξαθλίωση του Λαού μας.

Με ακόμη μεγαλύτερη εξάρτηση στα εθνικά μας θέματα, κάμψατε και τις όποιες μικρές αντιστάσεις υπήρχαν μέχρι σήμερα στον τομέα αυτό. Ε, μια τέτοια πολιτική, θέλει πραγματικά ισχυρή κυβέρνηση έξω και πέρα από το Λαό. Και εδώ ακριβώς βρίσκεται η διαφορετική πολιτική, η δική μας, σε σχέση με αυτή, την οποία εσείς στηρίζετε και πορεύεσθε.

Να είσθε βέβαιοι, όμως, ότι ο Λαός, όσο μεγαλόψυχος, όσο ευκολόπιστος και αν είναι, τούτη τη φορά, θα αντιδράσει, όσα αυταρχικά μέτρα και αν παίρνετε, όσο και αν χρησιμοποιείτε ακόμη και τη δικαιοσύνη για την διαιώνιση της πολιτικής σας.

Αρκετά, κύριοι συνάδελφοι της Κυβέρνησης, αλλά και της Νέας Δημοκρατίας, το παίξατε αφέντες. Και αλίμονο στους αφέντες, όταν ξυπνήσουν οι σκλάβοι.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Κωστόπουλος έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Β. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ (Ε' Αντιπρόεδρος της

Βουλής): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Το Κόμμα μας από την ίδρυσή του, από το 1918, επιμένει να υποστηρίζει την πολιτικοϊδεολογική θέση για απλή ανάθετη αναλογική. Και από την άποψη αυτή, θέλουμε να σημειώσουμε ότι ο Εισηγητής του ΠΑ.ΣΟ.Κ., πέρα από το γεγονός ότι ήταν οξύτατος, αδίκησε το Κόμμα μας και το συγχώρησε κατάφωρα σχετικά με την υπόθεση αυτή. Βεβαίως, κανείς, μπορεί να αναφέρεται σε περιπτώσιολογίες και να βγάζει κάποια συμπεράσματα.

Όμως αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί πολιτική αντιπαράθεση ή τουλάχιστον δεν μπορεί να είναι λόγω ακύρωσης της πολιτικής ιδεολογικής θέσης ενός συγκεκριμένου Κόμματος και στην προκειμένη περίπτωση του Κ.Κ.Ε.

Από τότε που τέθηκε το θέμα της απλής αναλογικής, μέχρι σήμερα, υπάρχουν οι υποστηρικτές της άποψης και οι αρνητές της πρότασης για απλή αναλογική.

Αυτοί που υποστηρίζουν τα Πλειοψηφικά, όποιες μορφής, είτε σαν και αυτό που έχουμε σήμερα, είτε τα τριφασικά, είτε όποια άλλα, προσεγγίζουν το ζήτημα με την άποψη να υπάρχουν αυτοδύναμες κυβερνήσεις, κυβερνητικές πλειοψηφίες, ανεξάρτητα από το γεγονός αν αυτές οι κυβερνήσεις, οι πλειοψηφίες εξασφαλίζουν το 50% συν 1, το βασικό θεμέλιο της Δημοκρατίας.

Αυτή η λογική κυβέρνηση ισχυρή-πλειοψηφία ισχυρή, οδηγεί Τελικά στην ουσιαστική απόρριψη όχι της πρότασης του Κ.Κ.Ε. – αυτό, εν πάση περιπτώσει, μπορεί να το συγχωρήσει κανένας, πολιτικές επιλογές και σκοπιμότητες υπάρχουν- αλλά πιστεύουμε ότι έχουμε απόρριψη της έννοιας της δημοκρατίας. Απόρριψη, δηλαδή, εκείνου του εργαλείου που είναι χρήσιμο και σήμερα και αύριο και συνιστά αυτή η άποψη μία πολιτική ανωμαλία.

Το σχήμα που διαμορφώνεται είναι το εξής σ' αυτήν την περίπτωση της απόρριψης: Ο Δήμος δεν έχει λόγο, ή έχει μερικό λόγο -όπως εξάλλου τα στοιχεία βεβαιώνουν- αντίθετα η ισχύς, η δύναμη, η βουλευσιαιργία, η κάλπικη πλειοψηφία, είναι το κυρίαρχο και αυτό το κυρίαρχο αναλαμβάνει να εκφράσει κατά το δοκούν το Δήμο.

Η δημοκρατία έχει τα δύο σκέλη, ο Δήμος προηγείται πάντως σε οποιαδήποτε περίπτωση και αυτό ακυρώνεται με αυτή τη φιλοσοφική προσέγγιση των αρνητών της απλής αναλογικής. Και έτσι φτάνουμε σε κωμικοτραγικές καταστάσεις να υποστηρίζουν σ' αυτήν την Αίθουσα διάφοροι και πολύ περισσότερο έξω, ότι ο λαός μου έδωσε την πλειοψηφία και κάνω ό,τι νομίζω. Δεν απαντάει στο ερώτημα, ποια πλειοψηφία, ποια ποσοστά, ποιους ψήφους. Δεν τον ενδιαφέρει αυτό. Να πού βρίσκεται η βασική πηγή της πολιτικής ανωμαλίας σχετικά με το ζήτημα αυτό.

Και εφόσον η αφετηρία είναι η δύναμη, η ισχύς, η επιβολή επί του Δήμου στην προκειμένη περίπτωση, η κατάργηση ή -αν θέλετε- η υπόσκαψη της έννοιας της δημοκρατίας, εμείς βάσιμα διατηρούμε έντονες επιφυλάξεις, καχυποψίες για τις κατά καιρούς οβιδιακές μεταμορφώσεις ορισμένων, οι οποίοι έρχονται και εξαπολύουν ένα πυροτέχνημα περί απλής αναλογικής ενώ η φιλοσοφική προσέγγιση, όπως ακούσαμε, με πολλή καθαρότητα σήμερα -είναι γεγονός- είναι εντελώς διαφορετική. Δηλαδή, έχει το στοιχείο της μπλόφας και δεν μπορεί κανείς να το αγνοήσει αυτό.

Διλήμματα, κατά συρροή. Κυβέρνηση ή ακυβερνησία; Το 47% θα γίνει όμηρος του 4%; Δεν ξέρω πότε έγινε 47% και πότε γίναμε εμείς 4%. Τα στοιχεία είναι λίγο τραβηγμένα, είναι γεγονός. Δεν πειράζει, την ουσία όμως να δούμε. Είναι 41% και 5,61%, αλλά την ουσία βλέπω.

Η Ελλάδα είναι ανέτοιμη να δεχτεί μία τέτοια ρύθμιση. Δηλαδή, ενώ δεν υπάρχουν δεδομένα, τα οποία να ισχυροποιούν αυτή την άποψη -και ούτε μπορούν να υπάρχουν εξάλλου- διαμορφώνουμε εγκυφαλικά δεδομένα για να απορρίψουμε την πρόταση. Δεν είναι καλή επικοινωνία αυτή, δεν είναι καλός διάλογος, μια που τόσο είναι του συρμού τελευταία.

Και εξάλλου Κυβέρνηση ή ακυβερνησία, μπορεί να είναι ένα ισχυρό επιχείρημα. Κανείς δεν πρέπει να είναι αδιάφορος σε αυτό. Ούτε και το ΚΚΕ είναι αδιάφορο, αλλά δεν μπορεί αυτό το δίλημμα, αυτή η άποψη να κυρώσει μία προσέγγιση σε ένα

τεράστιας σημασίας ζήτημα.

Γιατί, ξεκινώντας από την αφετηρία να εκφραστεί η γνήσια βούληση του Λαού -είναι δύσκολο στις παρούσες συνθήκες να εκφραστεί η γνήσια βούληση του Λαού, με τα μέσα που διαθέτουν διάφοροι μηχανισμοί- από εκεί και πέρα, μπορούμε να κουβεντιάσουμε για Κυβέρνηση ή ακυβερνησία. Προηγείται δηλαδή η εξουσία του δήμου και μετά έρχεται η ισχύ, η δύναμη του αρνητή της απλής αναλογικής.

Τι θα σήμαινε η απλή αναλογική; Τι μπορεί να σημαίνει; Κατ' αρχήν, σ' αυτήν την Αίθουσα, η απλή αναλογική θα σήμαινε, ΠΑ.ΣΟ.Κ. εκατόν είκοσι πέντε έδρες, Νέα Δημοκρατία εκατόν δεκαπέντε, έδρες Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος δεκαεπτά έδρες, Συνασπισμός δεκαπέντε έδρες, ΔΗ.Κ.ΚΙ. δεκατρείς έδρες, Πολιτική Άνοιξη εννέα έδρες και διάφοροι έξι έδρες. Αυτή θα ήταν η ταυτότητα της Βουλής.

Σήμερα, όμως, το εκατόν είκοσι πέντε έγινε εκατόν εξήντα δύο και μπορούμε να υποστηρίξουμε βάσιμα ότι το εκατόν εξήντα δύο, δεν είναι γιατί το ήθελε ο Λαός. Είναι γιατί το ήθελε ο εκλογικός νόμος. Δηλαδή, αυτή τη στιγμή, η Κυβέρνηση δεν εκφράζει την Πλειοψηφία του Λαού. Και δεν λέω αν την εκφράζει στην ουσία -γιατί οπωσδήποτε δεν την εκφράζει στην ουσία-αλλά και στον τύπο. Και αν βάλουμε στο λογαριασμό και την αποχή, η Κυβέρνηση έχει αυτή τη στιγμή, χωρίς την ουσιαστική πλευρά του ζητήματος 35%.

Είναι, όμως, δυνατόν να δεχθεί κανείς να συμφέει σ' αυτήν τη λογική, μια Κυβέρνηση να κυβερνά με το 35% και το 65% -δεν έχει σημασία η ταυτότητα του 65%, αδιαφορώ γι' αυτό- να είναι στην Αντιπολίτευση; Δεν είναι δυνατόν.

Βάσιμα μπορούμε να πούμε, ότι πρόκειται περί ανοιχτής ληστείας ψήφων άλλων. Με το συνάδελφο που εισηγήθηκε τις σκέψεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχουμε κάποια διαφορά. Η διαφορά μας είναι η εξής. Εγώ, για να εκλεγώ, θέλω γύρω στις σαράντα πέντε χιλιάδες ψήφους, ενώ ο συνάδελφος θέλει δώδεκα χιλιάδες ψήφους. Έχουμε μία ποιοτική διαφορά. Και η ποιοτική αυτή διαφορά δεν προκύπτει, επειδή αυτός είναι πιο αξιόλογος από μένα και χρειάζεται λιγότερες ψήφους. Η διαφορά προκύπτει, γιατί το θέλει κάποιος εκλογικός νόμος, το θέλει ένα σύστημα, πέρα για πέρα απαράδεκτο.

Με την απλή αναλογική και μ' αυτήν την ταυτότητα της Βουλής, θα σήμαινε λογικά, ότι μπορεί να προέκυπταν κυβερνήσεις "συγγενών" δυνάμεων. Θα έλεγε κανείς, τοποθετώντας το ζήτημα γενικόλογα, Κυβέρνηση κ. Σημίτη, κ. Μητσοτάκη, ας πούμε. Μπορεί να προέκυπτε Κυβέρνηση στήριξης στρατηγικών επιλογών, δηλαδή αυτοί που συμφωνούν με το Μάστριχτ κ.λπ. Μπορεί να προέκυπτε Κυβέρνηση ανοχής, εκδοχή που παρουσιάζεται κατά κανόνα σε δύσκολες καταστάσεις.

Σε κάθε, όμως, περίπτωση δεν μπορούσαν αυτές οι Κυβερνήσεις, όποιες και αν ήταν, όποιες μορφής, συγγενών ή μη συγγενών δυνάμεων, να είναι υπερταξικές, πάνω δηλαδή από τα συμφέροντα αυτής της κοινωνίας, όπως διαρθρώνονται. Θα ήταν Κυβερνήσεις που θα έκφραζαν ταξικά συμφέροντα.

Παραμβαίνοντας το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος λέει: "Με την απλή αναλογική διαμορφώνονται εκείνες οι δυνατότητες, ώστε να υπηρετήσω από καλύτερη θέση τα ταξικά συμφέροντα της εργατικής τάξης και να μην επιτρέψω στην Κυβέρνηση να πάρει αυτά τα μέτρα που παίρνει". Αυτή είναι η επιλογή του, το λέει καθαρά. Δεν κρύβεται πίσω από το δάκτυλό του.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση, νομίζω, ότι θα ήταν πιο ωφέλιμο να είναι αντιπροσωπευτικό το Σώμα, να είναι γνήσια η έκφραση του Λαού, από αυτό που συμβαίνει σήμερα.

Κύριε Πρόεδρε, υπάρχει ένα ζήτημα ηθικής και πολιτικής - ανοίχτηκε τέτοιο θέμα, αλλά δεν με παίρνει ο χρόνος να αναφερθώ περισσότερο-υπάρχει ένα ζήτημα κωδίκων αξιών και δεν μπορεί κανένας να λέει ότι θέλει ο Λαός Κυβέρνηση ισχυρή. Πού το βρήκε αυτό; Βεβαίως θέλει Κυβέρνηση ο Λαός, αλλά να την επιλέγει αυτός.

Τέλος, κύριε Πρόεδρε, ήθελα να πω, ότι με την πρόταση αυτή που κάναμε δεν προσπαθούμε να κερδίσουμε κάποιους πόντους. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας έχει μια πάγια θέση. Προτείνουμε να ψηφισθεί αυτός ο νόμος. Επειδή

φαίνεται ότι είναι δύσκολο αυτή τη στιγμή -βλέπω πώς είναι διαρθρωμένη η κατάσταση και τα επιχειρήματα- θα μπορούσε η Κυβέρνηση να πει "θα πάρουμε υπόψη αυτήν την πρόταση και στην πορεία θα τη δούμε".

Θα ήταν το καλύτερο για όλους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να σας ανακινώσω, ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα δυτικά γενικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της Αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ" τριάντα μαθητές, δύο συνοδοί - δάσκαλοι και δεκαπέντε γονείς του δημοτικού σχολείου Γκούρας Κορινθίας.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις Πτέρυγες)

Ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Τσοβόλας έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι κατ' αρχήν θέλω να δηλώσω, ότι όπως είπε και ο Ειδικός Αγορητής μας, είμαστε υπέρ της αρχής της πρότασης νόμου του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος.

Είναι υπερβολική, αλλά με μεγάλη δόση αλήθειας η διατύπωση, ότι το εκλογικό σύστημα κάθε Κράτους επιτρέπει να γίνει καλύτερα γνωστό το πολίτευμά του από ό,τι επιτρέπει το Σύνταγμα της Χώρας.

Έχει εύστοχα επίσης ειπωθεί, ότι το εκλογικό σύστημα είναι το κάτοπτρο που σμικρύνει την εικόνα του Λαού. Είδωλο του κατόπτρου είναι η Βουλή, της οποίας η μορφή εξαρτάται από τη διάθλαση που προξενεί το κάτοπτρο.

Το εκλογικό σύστημα είναι ο τρόπος με τον οποίο οι ψήφοι των εκλογέντων προς τα Κόμματα μετατρέπονται σε έδρες των Κομμάτων στη Βουλή. Το εκλογικό σύστημα, με άλλα λόγια, είναι το σπουδαιότερο μέρος του ουσιαστικού Συντάγματος που δεν περιέχεται στο τυπικό Σύνταγμα κάθε χώρας.

Η κλασική έννοια, αλλά και ο από την επιστήμη ορισμός του εκλογικού συστήματος, είναι ότι αυτό αποτελεί τη μέθοδο με την οποία, με βάση τις δοθείσες ψήφους σε κάθε εκλογική περιφέρεια κατανέμονται οι έδρες που αντιστοιχούν σε αυτή και επιλέγονται, μεταξύ των υποψηφίων αυτοί που καταλαμβάνουν τις έδρες.

Επομένως, κύριο μέλημα, όπως φαίνεται από τα παραπάνω κάθε εκλογικού συστήματος οφείλει να είναι -κάτι το οποίο πολλοί σκόπιμα ξεχνούν και ειδικά, όπως φάνηκε σήμερα, το ΠΑΣΟΚ και η Νέα Δημοκρατία- η σύνθεση του αντιπροσωπευτικού Σώματος, με τρόπο όμως, που να απηχεί όσο το δυνατόν αρπότερα και δικαιοτέρα, τα φρονήματα των εκλογέντων και όχι η δημιουργία ομοιογενών πλειοψηφιών, που παρά την τεχνητή φύση τους, μπορεί να στηρίζουν σταθερή Κυβέρνηση.

Ο ισχύων εκλογικός νόμος, δηλαδή το Προεδρικό Διάταγμα '92 του 1994 παραβιάζει τη συνταγματική αρχή της ισότητας της ψήφου που θεμελιώνεται, κατά την ορθότερη άποψη, στη δημοκρατική αρχή με τη μορφή της λαϊκής κυριαρχίας.

Η αρχή αυτή επιβάλλει και την ισότιμη επίδραση της εκφρασμένης θέλησης των πολιτών για την ανάδειξη των Βουλευτών. Τα στρεβλωτικά και άδικα αποτελέσματα του ισχύοντος εκλογικού νόμου νομίζω ότι είναι πρόδηλα και γνωστά σε όλο τον Ελληνικό Λαό και σε όλα τα Κόμματα.

Η καθιέρωση του εκλογικού συστήματος της απλής αναλογικής θα οδηγήσει, αν καθιερωθεί, μεταξύ άλλων, σε δίκαιη εκπροσώπηση των Κομμάτων, σε κατευασμό της οξείας πολιτικής διαμάχης και των πολιτικών παθών και κυρίως στη διευκόλυνση της δημιουργίας Κομμάτων αρχών.

Ένα από τα κυριότερα πλεονεκτήματα για τους μεν και μειονεκτήματα για τους δε -αυτούς που διατυπώνουν αντίθετες απόψεις- είναι ότι, το σύστημα της απλής αναλογικής απομακρύνει δήθεν τον εκλεγμένο Βουλευτή από τους εκλογείς τους. Η απλή αναλογική, λένε, επιβάλλει άμεσα ευρείες εκλογικές περιφέρειες -και επιβάλλει- και τον βάζει σε σχέση εξάρτησης από το πολιτικό Κόμμα, το οποίο καθορίζει τις λίστες και τη σειρά εκλογής των υποψηφίων.

Λέγοντας, όμως, ότι η απλή αναλογική απομακρύνει τον εκλεγμένο Βουλευτή από τους εκλογείς, ομολογούμε ή

ομολογούν αυτοί έμμεσα ότι οι Βουλευτές πρέπει να είναι δίπλα από τους εντολείς τους, στους οποίους πρέπει να αποδίδουν ατομικές υπηρεσίες, δηλαδή πελαταιακό σύστημα, πράγμα όμως που είναι ασυμβίβαστο με την αναλογική εκπροσώπηση.

Η αμφισβήτηση ισχύος των πολιτικών Κομμάτων αποτελεί παραγνώριση του ρόλου τους στα πλαίσια της λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Τέλος, το επιχείρημα του συντελούμενου κατακερματισμού των πολιτικών δυνάμεων με την εισαγωγή της απλής αναλογικής ανηκρούεται από το αναμφισβήτητο γεγονός ότι ο μεγάλος ή ο μικρός αριθμός των πολιτικών Κομμάτων είναι προϊόν της κοινωνικοπολιτικής δομής και όχι της μορφής του εκλογικού συστήματος. Και αυτό αποκρύβεται σκόπιμα από τα μεγάλα Κόμματα.

Με το σύστημα της απλής αναλογικής επιτυγχάνεται, κύριοι συνάδελφοι, η εκπροσώπηση στο Κοινοβούλιο όλων των αξιόλογων πολιτικών κατευθύνσεων που εκδηλώνονται σε ένα Κράτος ώστε το Κοινοβούλιο να αποτελεί όπως συνήθως λέγεται, την εν μικρῶ εικόνα του Λαού. Ο εκλογικός νόμος δεν οφείλει και δεν πρέπει να έχει ως αντικείμενο τη δημιουργία μιας τεχνητής Πλειοψηφίας για την εξασφάλιση μιας δήθεν σταθερότητας, αλλά μόνο να διασφαλίσει στο σύνολο των πολιτών μια δίκαιη αντιπροσώπευση.

Η καθιέρωση της απλής αναλογικής πραγματοποιεί πληρέστερα, με άλλα λόγια, την αρχή της ισότητας που εκφράζεται με την αρχή της ισοδυναμίας της ψήφου. Η βάση της ισότητας ισοδυναμίας της ψήφου έχει ίση επίδραση επί του εκλογικού αποτελέσματος και δεν περιορίζεται ούτε χρονικά ούτε κατά περιεχόμενο, αλλά αφορά κυρίως την εκπροσώπηση κάθε εκλογέα στη Βουλή. Πράγματι, μόνο με την ίση εκπροσώπηση όλων των εκλογέων στη Βουλή πραγματοποιείται η ίση συμμετοχή των πολιτών στο σχηματισμό της κρατικής θέλησης και επιτυγχάνεται στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό η εφαρμογή της λαϊκής κυριαρχίας.

Το ισχύον σύστημα, όπως ξέρουμε, μπορεί να μην επιβάλλει το σύστημα της απλής αναλογικής, πλην όμως έμμεσα αλλά σαφώς το υπογορεύει, αφού θεωρείται περισσότερο σύμφωνο με την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας, δεδομένου, ότι ο κάθε πολίτης έχει δικαίωμα να συμμετέχει στην πολιτική ζωή της Χώρας ασκώντας την ίδια επιρροή σ'αυτήν με οποιονδήποτε άλλο. Αντίστροφα το ισχύον εκλογικό σύστημα, το απαράδεκτο εκλογικό σύστημα, διαστρέφοντας την απλή αυτή σχέση απομακρύνεται από την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας και αν δεν θεωρείται αντισυνταγματικό, πάντως δεν επιδοκιμάζεται από τη λογική του ίδιου του Συντάγματος.

Η πρόταση με λίγα λόγια του ΔΗ.Κ.ΚΙ. είναι η εξής: 'Ενα γνήσιο σύστημα απλής αναλογικής συνεπάγεται σχεδόν υποχρεωτικά, πρώτον, το σύστημα των δεσμευμένων συνδυασμών. Δηλαδή σύστημα λίστας που εμπεριέχεται και στην πρόταση του Κ.Κ.Ε. Δεύτερον, την ευρεία εκλογική περιφέρεια ή μικρό αριθμό τέτοιων περιφερειών. Και τρίτον, η λήψη υπόψη του εκλογικού πληθυσμού και όχι του νόμιμου πληθυσμού που αν και επιβάλλεται από το άρθρο 54 παράγραφος 2 του ισχύοντος Συντάγματός μας, είναι πλασματικός και νοθεύει το σύστημα της γνήσιας απλής αναλογικής.

Πράγματι, κύριοι συνάδελφοι, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 54 του Συντάγματος ο αριθμός των Βουλευτών κάθε εκλογικής περιφέρειας ορίζεται με προεδρικό διάταγμα με βάση το νόμιμο πληθυσμό της περιφέρειας όπως προκύπτει από την τελευταία απογραφή. Γνωρίζουμε όμως ότι αυτός συνήθως είναι πλασματικός.

Είναι πρόδηλο, ότι η διάταξη αυτή του Συντάγματος οδηγεί αλλού σε υπεραντιπροσώπευση και σε άλλες εκλογικές περιφέρειες σε υποαντιπροσώπευσή τους. Πρέπει συνεπώς να αναθεωρηθεί η σχετική διάταξη του Συντάγματός μας.

Καθιέρωση λοιπόν από το άρθρο 54 του Συντάγματος του εκλογικού συστήματος της απλής αναλογικής για να μην εναπόκειται στη βούληση με βάση το κομματικό συμφέρον της κάθε κυβέρνησης, το εκάστοτε εφαρμοζόμενο σύστημα. Και

βέβαια είναι απαράδεκτο ότι η Κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν κάνει αυτό που πολλές φορές είχε ειπωθεί εδώ στην Αίθουσα έγκαιρα και πριν πλησιάσουν οι εκλογές, να φέρει εκλογικό σύστημα, μέχρις ότου γίνει υποχρεωτική η θεσμοθέτησή του από το Σύνταγμα.

Να περιληφθεί στο ισχύον άρθρο 54 κατά την άποψη του ΔΗ.Κ.ΚΙ. η εξής διατύπωση: Απλή αναλογική υπάρχει όταν επιτυγχάνεται η μεγαλύτερη δυνατή μαθηματική αντιστοιχία, ανάμεσα στο ποσοστό των εγκύρων ψήφων που λαμβάνει κάθε Κόμμα ή Συνασπισμός Κομμάτων σε ολόκληρη την Επικράτεια και το ποσοστό των εδρών που θα καταλάβει στη Βουλή, έτσι ώστε να αποφευχθεί η καταστρατήγηση της καθιέρωσης της απλής αναλογικής από τον μελλοντικό εκλογικό νόμο. Εναλλακτική διατύπωση που θα μπορούσε να υπάρξει κατά την άποψη του ΔΗ.Κ.ΚΙ. θα είναι η καθιέρωση από το άρθρο 54 του Συντάγματος του εκλογικού συστήματος του ενιαίου εκλογικού μέτρου του αποκαλούμενου και αυτόματου, ή συστήματος της βάσης, με το οποίο δεν καθορίζεται εκ των προτέρων ο αριθμός των μελών του Κοινοβουλίου, αλλά μόνο ο απαιτούμενος αριθμός ψήφων για την προσκύρωση μιας έδρας. 'Ετσι, οι Βουλευτές του Κοινοβουλίου, θα εξαρτώνται από τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων και θα κυμαίνονται σύμφωνα και με το ισχύον άρθρο 51 από διακόσια το ελάχιστο, μέχρι τριακόσια το μέγιστο.

Κλείνοντας, κύριοι συνάδελφοι, αυτή την παρέμβασή μου, μέσα από την οποία προκύπτει σαφώς η συγκεκριμένη πολιτική τοποθέτηση του ΔΗ.Κ.ΚΙ., θα ήθελα να επισημάνω, ότι η Κυβέρνηση όχι μόνο κράτησε γιατί βόλευε, τον εκλογικό νόμο που ανέφερα προηγουμένως, τον απαράδεκτο, τον αντιδημοκρατικό εκλογικό νόμο -και κατά τη λογική που ανέπτυξα και έμμεσα αντισυνταγματικό- αλλά τελικά επιμένει και αυτή τη στιγμή σε μια λογική και σε μια πρακτική η οποία κάθε άλλο παρά μπορεί να της προσδώσει αντικειμενικά το χαρακτήρα μιας Κυβέρνησης η οποία θέλει να επιφέρει τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής, του πολιτικού συστήματος.

Εμείς πραγματικά θα υπερψηφίσουμε επί της αρχής αυτή την πρόταση νόμου. Βέβαια, επί των άρθρων υπάρχουν προβλήματα τα οποία θα επισημάνουμε αν ψηφιστεί επί της αρχής ο νόμος γιατί πράγματι υπάρχουν διατάξεις μέσα στην πρόταση νόμου που οδηγούν σε αποτελέσματα ενδεχομένως, υπέρβασης των τριακοσίων εδρών και κάποια άλλα ζητήματα που όμως είναι ζητήματα που θα μπορούσαν με τις κατάλληλες παρατηρήσεις και βελτιώσεις, να δώσουν ένα σωστό σύστημα, γνήσιο σύστημα απλής αναλογικής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ(Νικόλαος Κατσαρός): Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να σας ανακοινώσω ότι η Διαρκής Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων, καταθέτει την έκθεσή της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας "Ρύθμιση στρατιωτικών υποχρεώσεων ορισμένων κατηγοριών στρατευσίμων, ανυποτάκτων και οπλιτών, τροποποίηση διατάξεων της στρατολογικής νομοθεσίας, καθιέρωση της εναλλακτικής υπηρεσίας και άλλες διατάξεις".

Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κ. Σφυρίου έχει το λόγο.

ΚΟΣΜΑΣ ΣΦΥΡΙΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε ένα μείζον πολιτικό θέμα που σχετίζεται άμεσα με τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος της Χώρας και βέβαια συζητούμε, όπως κατανοούμε όλοι, και ένα μείζον πολιτικό θέμα που σχετίζεται με τη διακυβέρνηση αυτής της Χώρας.

'Όλοι νομίζω μπορούμε να συμφωνήσουμε σε μια αρχή ότι ασφαλώς το θέμα της διακυβέρνησης της Χώρας, δεν είναι ένα τεχνικό ζήτημα που μετριέται με γνήσιες αποτιμήσεις της αντιπροσώπευσης των πολιτών, (ό,τι αυτό και αν σημαίνει), αλλά είναι κατ'εξοχήν πολιτικό ζήτημα, για το πώς, για το εάν και με πόση αποτελεσματικότητα μπορεί να κυβερνάται ο Τόπος.

'Όταν βάσει του Συντάγματος οδηγουόμεθα στη διεξαγωγή των γενικών βουλευτικών εκλογών, ο σκοπός είναι ένας: Να προκύψει μετά τις εκλογές κυβέρνηση ώστε να κυβερνηθεί ο Τόπος την επόμενη τετραετία. Και βέβαια, όλοι οι συλλογισμοί νομίζω ότι πρέπει να γίνονται γύρω από αυτή την πολιτική

θήση.

'Ηταν αποκαλυπτική η συζήτηση που έγινε σήμερα και την άκουσα με ιδιαίτερη προσοχή. Θεωρητικά μπορεί όλοι να συμφωνήσουμε ότι ένα σύστημα που θα αποτυπώνει επακριβώς σε αυτήν την Αίθουσα, την προτίμηση των πολιτών, όπως βγαίνει από την κάλπη, θα ήταν κάτι που θα ικανοποιούσε όλο τον πολιτικό κόσμο. Και θα μπορούσαν όλα τα πολιτικά Κόμματα να μιλήσουν με αγνές προθέσεις και να πουν ότι αυτό, πράγματι, θα ήταν το αντιπροσωπευτικότερο, δικαιότερο σύστημα. Θα έδινε, όμως, απάντηση στο αν θα κυβερνηθεί η Χώρα και με ποιον τρόπο θα κυβερνηθεί;

Είπε τόσο ο Συνασπισμός, όσο και το Κομμουνιστικό Κόμμα που εισάγει αυτή την πρόταση νόμου, ότι "βεβαίως και θα μπορούσε να κυβερνηθεί". Πώς; "Είτε" -λέει- "μπορεί μετά τις εκλογές να προέκυπταν κάποιες συνεργασίες των Κομμάτων στη βάση κάποιου προγράμματος, είτε κάποια Κόμματα θα έδιναν ψήφο ανοχής προς μία κυβέρνηση για να κυβερνηθεί ο Τόπος".

Φοβούμαι, ότι ήταν αποκαλυπτικές αυτές οι τοποθετήσεις και μάλιστα ήταν ειλικρινής ο κ. Κωστόπουλος μιλώντας προηγουμένως εκ μέρους του Κομμουνιστικού Κόμματος, όταν αποκάλυψε, ότι δεν είναι καθόλου αγνές οι προθέσεις αυτών που προτείνουν το σύστημα της απλής, απλούστατης, ανόθευτης, όπως την ονομάζετε, αναλογικής. "Γιατί δεν κρύβεται" -λέει- "το Κ.Κ.Ε. πίσω από το δάχτυλό του". "Εάν αυτό εψηφίζετο" -είπε, επί λέξει- "θα είχε τη δυνατότητα να εμποδίσει την Κυβέρνηση να βλάψει τα ταξικά συμφέροντα των εργαζομένων".

Δηλαδή, ουσιαστικά λέει, ότι εάν εμείς, κύριοι, μπαίναμε στην στήριξη μιας κυβέρνησης, είτε σε ένα μίνιμουμ κυβερνητικό πρόγραμμα είτε με μία ψήφο ανοχής, εμείς θα κρατούσαμε υπό ομηρία αυτήν την κυβέρνηση, άρα θα μπορούσαμε να τραβούμε το χαλί οποιαδήποτε στιγμή κάτω από τα πόδια και εκβιαστικά να επιβάλλουμε τη δική μας πολιτική, έστω εάν είμαστε το πέντε, κόμμα, τόσο τοις εκατό (και όχι το 4%) όπως είπε ο κ. Κωστόπουλος προηγουμένως. Θα την επιβάλαμε, όμως, σε μία σχετική Πλειοψηφία που είναι πάνω από το 40%.

Αυτό αποκαλύπτει ότι δεν είναι αγνές οι προθέσεις σας. Και μεταβάλλετε ένα άκρως πολιτικό ζήτημα για τον τρόπο διακυβέρνησης της Χώρας σε τεχνικό ζήτημα.

Θα ήταν πολύ πιο καλό και πολύ πιο ειλικρινές, εάν τα πολιτικά Κόμματα συνεργάζονταν πολύ καιρό πριν τις εκλογές, εάν κάθονταν σε ένα τραπέζι και διαμόρφωναν κοινό πρόγραμμα για να απευθυνθούν στο Λαό και να πάρουν πάνω από το 50% των ψήφων του Λαού εφόσον λέτε, κύριε Κωστόπουλε, ότι θα έπρεπε να έχει η κυβερνώσα Παράταξη το 50% συν 1%. Να καθήσουν, λοιπόν και να διαμορφώσουν κοινά προγράμματα σε όλη την έκταση των θεμάτων που απασχολούν τη Χώρα, να απευθυνθούν στο Λαό, να πάρουν πάνω από το 50% και να έρθουν να κυβερνήσουν με τέτοιες μορφές με συνασπισμούς των Κομμάτων.

Η νεότερη ιστορία, τουλάχιστον από την μεταπολίτευση και μετά, έδειξε ότι τέτοια διαμόρφωση κοινών προγραμμάτων ήταν για μία νύχτα -τρόπος του λέγειν- για ένα πολύ μικρό χρονικό διάστημα. Και το έδειξε κυρίως η παραδοσιακή αριστερά. Όποτε έκαναν κοινό πρόγραμμα στην παραδοσιακή αριστερά, είτε το 1974 με την ενωμένη αριστερά είτε το 1977 με τη συμμαχία είτε το 1988-1989 με το συνασπισμό, μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα, το κοινό πρόγραμμα διαλύθηκε, έστω και αν δεν είχαν τη νομή της εξουσίας. Σκεφθείτε να είχαν και τη νομή της εξουσίας, πόσο θα έστεκε κοινό πρόγραμμα για τη διακυβέρνηση του Τόπου.

Ιστορικά, λοιπόν, στην Ελλάδα, βλέπουμε ότι δεν υπάρχει ένα προηγούμενο τέτοιων συνεργασιών και διαμόρφωσης κοινών προγραμμάτων που θα μπορούσε να δείξει εμπιστοσύνη το Εθνικό Κοινοβούλιο, ο Λαός και να πάει έστω σε ένα τέτοιο σύστημα.

Το σύστημα βέβαια αυτό είναι θεωρητικό. Πρακτικά, δεν εφαρμόζεται πουθενά σε καμία χώρα του κόσμου. Και όπου

σχετικά παρόμοια συστήματα εφαρμόστηκαν επί χρόνια, είτε στην Ιταλία είτε στο Ισραήλ, εγκαταλείφθηκαν. Να συζητήσουμε μήπως αυτό που λέμε θεωρητικά απλή, απλούστατη, ανόθευτη αναλογική θα μπορούσε να έχει πρακτική εφαρμογή στην Ελλάδα.

'Ηδη, η παραδοσιακή Αριστερά, με τα κοινά προγράμματα, όποτε τα επεχείρησε, έχει αποδείξει ότι δεν μπόρεσε να γίνει μέχρι τώρα. Δεν ξέρω, ποια είναι η αισιοδοξία που σας διακατέχει, ότι μπορεί να γίνει στο μέλλον. Φοβούμαι ότι μάλλον είναι ουτοπική.

Τώρα, δεν θα συμμεριστώ την άποψη: να απευθύνονται όλα τα Κόμματα αυτόνομα στο Λαό, να παίρνουν την ψήφο του λαού, να βγάζουν -όπως λέτε, με το σύστημα αυτό που προτείνετε- εκατόν είκοσι πέντε το Π.Α.ΣΟ.Κ., εκατόν δέκαπέντε η Νέα Δημοκρατία, δεκαεπτά το Κ.Κ.Ε., δέκα πέντε ο Συνασπισμός, δεκατρείς το Δ.Η.Κ.ΚΙ., εννέα η Πολιτική Άνοιξη, έξι οι λοιποί και να έρχονται στο Κοινοβούλιο. Και για να κυβερνηθεί ο Τόπος, πού θα καταλήξουν;

Πρέπει να κάνουν -λέει- ένα κοινό πρόγραμμα. Μα, το κοινό πρόγραμμα, εάν γίνει ερήμην του Λαού, όπως-όπως, την τελευταία στιγμή, για να σχημασθεί μια κυβέρνηση, για να καταλάβει αυτά τα Υπουργικά τα έδρανα και να πάρει ψήφο εμπιστοσύνης, θα είναι εμπαιγμός για το Λαό. Γιατί το πρόγραμμα αυτό δεν μπορεί παρά να είναι ένα minimum πρόγραμμα. Δεν μπορεί να είναι μείζον πρόγραμμα, το οποίο να καλύπτει όλα τα μεγάλα εθνικά, κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα, γιατί οι διαφωνίες θα είναι τεράστιες και το ξέρετε πάρα πολύ καλά. Και αν αυτή η προεργασία δεν γίνει πολύ καιρό πριν, μετά τις εκλογές είναι αδύνατο να γίνει, είναι ουτοπικό. Και μία κυβέρνηση τέτοιου είδους, η οποία θα έχει ένα minimum πρόγραμμα, για να καλύψει τις ανάγκες της ψήφου εμπιστοσύνης, θα είναι εμπαιγμός για τον Λαό. Και στην πράξη, λόγω των μεγάλων διαφωνιών, δεν πρόκειται να έχει πολιτικό πρόγραμμα. Δεν θα έχει πολιτικό πρόγραμμα σε πάρα πολλά ζητήματα του Τόπου. Και τότε, πώς θα κυβερνηθεί η χώρα; Μέσα από συναλλαγές, ισορροπίες, εκβιασμούς και αντεκβιασμούς, για να το ποιος θα έχει το πάνω χέρι στην Κυβέρνηση; Αυτό ασφαλώς δεν αποτελεί λύση.

Όπως δεν αποτελεί λύση, κατά τη γνώμη μας, η μειοψηφική Κυβέρνηση, με ψήφο ανοχής. Μα, αυτοί που θα παρέχουν την ψήφο ανοχής, ουσιαστικά, ανά πάσα στιγμή, θα μπορούν να ρίχνουν την Κυβέρνηση. Και ανά πάσα στιγμή Κόμματα του 5% θα την ρίχνουν για ζητήματα στα οποία διαφωνούν με το 41% ή 42% και θα λένε: Αν δεν το κάνετε αυτό, εμείς θα ρίξουμε την Κυβέρνηση.

Αυτή θα είναι ειλικρινής έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας; Και αποτελεί απόρριψη της Δημοκρατίας, εάν ένα ικανότατο ποσοστό σχηματίσει μία κυβέρνηση;

Εγώ, κύριοι συνάδελφοι, θα συμφωνούσα μαζί σας με έναν όρο: Να δούμε τα πολιτικά Κόμματα, να παρουσιάζουν και να αναπτύσσουν διάλογο μεταξύ τους τέτοιο, που να καταλήγει, πολύ καιρό πριν, σε κοινό πρόγραμμα για όλα τα μεγάλα θέματα. Δεν λέω, ότι το πρόγραμμα αυτό θα ήταν ένα πρόγραμμα που θα άλλαζε την ταυτότητά του, του Α ή το Β κόμματος. Θα ήταν αποτέλεσμα, ασφαλώς, συμβιβασμών μεταξύ τους. Όμως, θα έπρεπε να απευθύνονται στο Λαό πριν από τις εκλογές, για να διεκδικήσουν πάνω από το 50%.

Αυτήν τη στιγμή, τέτοιες συνθήκες δεν υπάρχουν. Αυτή τη στιγμή εκείνο το οποίο έχει μεγαλύτερη σημασία για τον ελληνικό λαό δεν είναι να δημιουργήσουμε ένα κλίμα εκλογολογίας. Εκείνου που έχει μεγάλη σημασία για το Λαό είναι να εφαρμοσθεί αποτελεσματικά η κυβερνητική πολιτική, που αυτή εμπιστεύθηκε στις 22 Σεπτέμβρη για τα μεγάλα εθνικά θέματα, για τα οικονομικά και κοινωνικά θέματα, επ' ωφελεία του Λαού και της χώρας.

Άκουσα προηγουμένως κάποια επιχειρηματολογία που συνέδεε με τον εκλογικό νόμο το ζήτημα αξιοπιστίας της πολιτικής ζωής.

Η συνεπής εφαρμογή μιας διακηρυγμένης πολιτικής, η ειλικρίνεια έστω και αν τα πραγματικά δεδομένα δείχνουν ότι μερικές από τις εφαρμοζόμενες πολιτικές δεν είναι οι επιθυμητές, αλλά είναι οι αναγκαίες, έστω και αν καμιά φορά

γίνονται δυσάρεστες, για να μπορεί να προωθηθεί, κατά την άποψη της κυβερνητικής πολιτικής, αυτό που συμφέρει το κοινωνικό σύνολο και κατ' επέκταση τη χώρα, δεν έχει σαν αποτέλεσμα την αναξιοπιστία της πολιτικής ζωής.

Αναξιοπιστία της πολιτικής ζωής θα υπήρχε εάν απευθύνονται στον ελληνικό λαό τα κόμματα, δεν σχηματίζει κανένας κυβέρνηση και αρχίζουν και κάνουν συναλλαγές παρασκηνίου, ερήμην του Ελληνικού Λαού για να σχηματίσουν Κυβέρνηση, χωρίς πολιτικό πρόγραμμα ή με μίνιμουμ πολιτικό πρόγραμμα, με το οποίο δεν μπορεί να κυβερνηθεί ο τόπος. Τότε αυτός ο φαύλος κύκλος θα έριχνε νερό στο μύλο της πολιτικής αναξιοπιστίας.

Κύριοι συνάδελφοι, φοβούμαι ότι έτσι έχουν τα πράγματα σε ό,τι αφορά, όχι το τεχνικό μέρος, (πώς μετρίωνται τα κουκιά), αλλά το πώς κυβερνάται η Ελλάδα. Και αυτό, κατά τη γνώμη μου, είναι το μείζον πολιτικό ζήτημα και δεν είναι το τεχνικό ζήτημα της καταμέτρησης των κουκιών.

Επίσης, θα ήθελα να πω πως μια και αυτή είναι η προτεραιότητα, όπως την είπαμε προηγουμένως, για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής που έχει διακηρυχθεί και που η πλειοψηφία, όχι η απόλυτη, αλλά η σχετική, η ισχυρή όμως πλειοψηφία του ελληνικού λαού, έδωσε στις 22 του Σεπτέμβρη, δεν μπορεί και δεν πρέπει να ανοίξει τώρα ένα κλίμα εκλογολογίας, το οποίο αποπροσανατολίζει και δε νομίζω ότι βοηθά στην αποτελεσματική προώθηση της αναγκαίας για τη Χώρα πολιτικής.

Βέβαια, καλό θα είναι να απορριφθεί η πρόταση του Κομμουνιστικού Κόμματος που συζητούμε σήμερα, να κλείσει εδώ αυτή η παρένθεση, γιατί είμαι βέβαιος, κύριε Υπουργέ - και σ' αυτό θα απαντήσετε και εσείς στη συνέχεια μιλώντας εκ μέρους της Κυβέρνησης- ότι το ζήτημα θα ξανανοίξει σ' αυτήν την Αίθουσα.

Είμαι βέβαιος ότι θα έρθει αυτό το θέμα σ' αυτήν την Αίθουσα όταν θα κατατεθεί η πρόταση της πλειοψηφίας, του ΠΑ.ΣΟ.Κ., πιθανόν και άλλες προτάσεις από τα πολιτικά Κόμματα που βάσει του Συντάγματος έχουν δικαίωμα (η Νέα Δημοκρατία έχει το δικαίωμα με τη συγκρότηση που έχει το Κοινοβούλιο) για την αναθεώρηση του Συντάγματος. Εκεί ασφαλώς, θα ανοίξει και το θέμα που σχετίζεται με τον τρόπο που κυβερνάται η Χώρα και με την εκλογική διαδικασία.

Βέβαια, η εκλογική διαδικασία έχει και τα τεχνικά θέματα για τα οποία ήδη έχει μιλήσει η Κυβέρνηση, και αναμένουμε σχετικό νομοσχέδιο.

Εκείνο που αποτελεί δέσμευση της Κυβέρνησης και εκφράστηκε από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. κατ' επανάληψη και από τον Πρόεδρό του και Πρωθυπουργό, τον Κώστα Σημίτη, εκφράστηκε και από Βουλευτές πολλές φορές, είναι πως πράγματι δεν πιστεύουμε ότι χρειάζεται να κρατάει η κάθε κυβερνητική πλειοψηφία το πλεονέκτημα του αιφνιδιασμού της τελευταίας στιγμής με την κατασκευή εκλογικού νόμου λίγο πριν από τις εκλογές.

Η πολιτική θέση, ότι πρέπει έγκαιρα να είναι γνωστοί οι κανόνες του πολιτικού παιχνιδιού, είναι θέση που μας έχει εκφράσει και μας εκφράζει και τώρα, και βέβαια είναι θέση την οποία και ο Πρόεδρος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. μιλώντας εδώ στην Εθνική Αντιπροσωπεία, εξέφρασε. Είπε πως η πρόταση της αρμόδιας επιτροπής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. την οποία από το προηγούμενο Κοινοβούλιο είχε διαμορφώσει για την τροποποίηση του Συντάγματος. Μιλούσε για δέσμευση με συνταγματική διάταξη, ο εκλογικός νόμος που θα ψηφίζεται να έχει εφαρμογή για τις μεθεπόμενες εκλογές, πράγμα που συνταγματικά διασφαλίζει ότι δε θα υπάρχει ο αιφνιδιασμός της τελευταίας στιγμής.

Με όλα αυτά, κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι, όταν θα συζητήσουμε την αναθεώρηση του Συντάγματος, θα έχουμε τη δυνατότητα να μιλήσουμε εκτενέστερα γι' αυτά τα θέματα και μέχρι τότε, νομίζω ότι θα πρέπει να κλείσουμε οποιαδήποτε συζήτηση πάνω στα πολιτικά θέματα του εκλογικού συστήματος.

Για τα τεχνικά εκλογικά θέματα, αυτά τα οποία είναι αναγκαία να ρυθμιστούν νομοθετικά -και για τα οποία έχει αναλάβει και

μία σχετική δέσμευση η Κυβέρνηση κύριε

Υπουργέ, για να αντιμετωπιστούν τα τεχνικά ζητήματα που σχετίζονται με τις εκλογές- πιστεύουμε ότι γρήγορα θα μας καταθέσει το σχετικό νομοσχέδιο η Κυβέρνηση.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ε' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ).

Υπάρχουν ζητήματα που απασχολούν τους Έλληνες πολίτες σε ό,τι αφορά τους ετεροδημότες, σε ό,τι αφορά την ανασύνταξη των εκλογικών καταλόγων και την εκκαθάριση με σύγχρονα μέσα από τυχόν διπλοεγγεγραμμένους και πεθαμένους ή ο,τιδήποτε, (ώστε να μην υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία ότι οι εκλογικοί κατάλογοι είναι απόλυτα εκκαθαρισμένοι), η απλούστευση ορισμένων εκλογικών διαδικασιών, τα θέματα που σχετίζονται με το εύρος εκείνων που διορίζονται ως δικαστικοί αντιπρόσωποι, τα θέματα που σχετίζονται με τη φρούριση ή και άλλα τεχνικά και διαδικαστικά θέματα κατά τη διεξαγωγή των εκλογών. Αυτά νομίζουμε ότι πρέπει να έρθουν και καλό θα είναι να έρθουν όταν θα έχουμε την ευκαιρία να συζητήσουμε εδώ κάποιο εκλογικό νομοσχέδιο. Δεν ξέρω αν αυτό το εκλογικό νομοσχέδιο θα αγγίξει και τα θέματα που σχετίζονται με τη διεξαγωγή άλλου είδους εκλογών νομαρχιακών ή δημοτικών. Πάντως σε καμιά περίπτωση εμείς σαν ΠΑ.ΣΟ.Κ., σαν πλειοψηφία δε θέλουμε -το τονίζουμε ιδιαίτερα- δε θέλουμε να ανοίξει σήμερα θέμα τροποποίησης του εκλογικού συστήματος.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΑΡΑΜΑΡΙΟΣ: Σήμερα, αλλά αύριο;

ΚΟΣΜΑΣ ΣΦΥΡΙΟΥ: Δεν απασχολεί και δε νομίζω ότι πρέπει να απασχολήσει την Κυβέρνηση, θέμα τροποποίησης του εκλογικού συστήματος.

Κύριε συνάδελφε, που ρωτήσατε για το σήμερα, όταν έρθει η πρόταση για αναθεώρηση του Συντάγματος, τότε θα δούμε ποια είναι ακριβώς η υπεύθυνη θέση των πολιτικών Κομμάτων και για το χρόνο κατάθεσης και ψήφισης των εκλογικών νόμων και βεβαίως σε ό,τι αφορά την ουσία του θέματος τον εκλογικού συστήματος που υποστηρίζει το κάθε κόμμα. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Η κα Άννα Ψαρούδα Μπενάκη, ζητά άδεια ολιγοήμερης απουσίας στο εξωτερικό, προκειμένου να συμμετάσχει στη συνεδρίαση της νομικής επιτροπής του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος στις Βρυξέλλες. Η Βουλή εγκρίνει;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Το λόγο έχει ο Υφυπουργός Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Παπαδόμας για 30 λεπτά.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ (Υφυπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Δε θα σας απασχολήσω πολύ, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι. Η θέση της Κυβέρνησης έχει εκφραστεί επανειλημμένα για το θέμα αυτό και από τον Πρωθυπουργό και από τον Υπουργό Εσωτερικών.

Η Κυβέρνησή μας με πρόσφατη τη λαϊκή εντολή δεν απασχολείται με το θέμα του εκλογικού συστήματος. Πήραμε αυτήν τη λαϊκή εντολή, για να μπορέσουμε να υλοποιήσουμε μεγάλους στόχους, που θέσαμε οι ίδιοι στον εαυτό μας και τους θέσαμε ενώπιον του ελληνικού λαού για να μας δώσει αυτή την εντολή. Αυτοί οι μεγάλοι στόχοι, όπως είναι η ανόρθωση της οικονομίας, η ανασυγκρότηση της Δημόσιας Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης, η σύγκλιση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες για ισότιμη εισοδήμας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, απασχολούν έντονα αυτήν τη στιγμή την Κυβέρνηση. Δεν την απασχολεί θέμα εκλογικού συστήματος.

Την απασχολεί, όμως, θέμα αλλαγής του εκλογικού νόμου στο μέρος που αφορά τις εκλογικές διαδικασίες οι οποίες είναι δεδομένο ότι χρειάζονται αναθεώρηση και εκσυγχρονισμό. Χρειάζεται να απλουστευθούν και στο θέμα της διαδικασίας της τήρησης των βιβλίων των εφορευτικών επιτροπών και στο θέμα της κατάργησης του κωλύματος εντοπιότητας των δικαστικών αντιπροσώπων και στο θέμα της ρύθμισης της φρούρησης των εκλογικών κέντρων. Στο θέμα της ψήφου των ετεροδημωτών όπου είχαμε την ευκαιρία στην προηγούμενη Βουλή να συζητήσουμε και μια σχετική πρόταση

νόμου που είχε κατατεθεί από άλλο Κόμμα. Στο θέμα της εκκαθάρισης των εκλογικών καταλόγων, όπου πράγματι είναι πάρα πολύ σημαντική η δουλειά που ξεκινάει με την ψήφιση του νομοσχεδίου που προπιθέμεθα να φέρουμε στη Βουλή πολύ σύντομα για να εκκαθαρίσει εκλογικούς καταλόγους από διπλοεγγραφές, από εγγραφές αποβιωσάντων που δημιουργούν ένα πάρα πολύ μεγάλο πρόβλημα σ' αυτούς που έχουν την ευθύνη μιας ομαλής διεξαγωγής των εκλογών.

Αυτό το προσχέδιο νόμου αφού τεθεί πρώτα υπόψη μιας Διακομματικής Επιτροπής, στη συνέχεια θα έρθει στη Βουλή και θα μας δώσει τη δυνατότητα να βελτιώσουμε όλο το σύστημα των εκλογικών διαδικασιών.

Παράλληλα, όμως, με το θέμα που βάζει σήμερα με την πρόταση νόμου το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, ανοίγουν πολύ σύντομα οι διαδικασίες συζήτησης για την πρόταση αναθεώρησης του Συντάγματος από την επόμενη Βουλή, η οποία θα είναι αναθεωρητική. Διαδικασίες οι οποίες είχαν ξεκινήσει στην προηγούμενη Βουλή. Υπήρξε τότε πρόταση της επιτροπής αναθεώρησης του Συντάγματος. Εκεί έχουν εκφραστεί οι θέσεις των Κομμάτων και αυτές τουλάχιστον του δικού μας Κόμματος, δεν έχουν αλλάξει από τότε. Εκφράζονται μέσα από τη συγκεκριμένη πρόταση, την οποία είχε κάνει η επιτροπή αναθεώρησης του Συντάγματος της προηγούμενης Βουλής.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ**)

Με όλο αυτό το σκεπτικό η Κυβέρνηση δεν αποδέχεται την πρόταση νόμου, την οποία έχει υποβάλει το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, για καθιέρωση της απλής αναλογικής ως παγίου εκλογικού συστήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο κ. Σιούφας έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Κύριοι συνάδελφοι, η πρόταση την οποία κατέθεσε το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας για την καθιέρωση του συστήματος της απλής αναλογικής στις βουλευτικές εκλογές, έχει τη σημασία της. Γιατί δίνει την ευκαιρία στις πολιτικές δυνάμεις της χώρας, αλλά κύρια στην Κυβέρνηση, να ξεκαθαρίσουν τις θέσεις τους γύρω από το μεγάλο αυτό ζήτημα. Και το λέμε αυτό, γιατί, παρά τις διαβεβαιώσεις του ίδιου του Πρωθυπουργού, βεβαίως με την ιδιαίτερα προσεκτική διατύπωση, την οποία έκανε τη δεύτερη φορά, που εκλήθη από τη Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας, την κα Μπακογιάννη, άφραξε περιθώρια, παρά το ότι δεν είναι στις προθέσεις του όπως είπε η αλλαγή του εκλογικού νόμου. Αυτό έχει έναν χρονικό προσδιορισμό, το σήμερα, χωρίς αυτό βεβαίως, να αποκλείει ότι δεν μπορεί να αλλάξει άποψη αργότερα και να τροποποιήσει τον εκλογικό νόμο. Αυτό είναι το ένα θέμα.

Βεβαίως ο Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης έχει τοποθετηθεί με την ίδια ακριβώς διατύπωση που ακούσαμε πριν από λίγο από τον Υφυπουργό. Σας ανέφερα τη διατύπωση, την οποία έκανε ο Πρωθυπουργός, αλλά ακούστηκε πρόσφατα από άλλο αξιότατο και αξιόλογο μέλος της Κυβέρνησης να ομιλεί κατηγορηματικά ότι ο ισχύων εκλογικός νόμος δεν πρόκειται να αλλάξει. Εμείς, βεβαίως, από τα συμφραζόμενα και κυρίως από τις διαρροές τις γενικότερες που υπάρχουν γύρω από τα ζητήματα εκλογικού συστήματος είτε αφορούν βουλευτικές εκλογές είτε μελλοντικά τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, δεν παύουμε να πιστεύουμε ότι βρίσκεται σε εξέλιξη σενάριο από την πλευρά της Κυβέρνησης, το οποίο δεν το αποκαλύπτει αυτήν την ώρα και οι στόχοι είναι προφανείς.

Κρατά τον εκλογικό νόμο σε εκκρεμότητα στα πλαίσια της κεντροαριστερής πλατφόρμας για να ρυμουλκήσει από τα αριστερά, προφανώς αύριο με κάποιον σχεδιασμό, προς το κυβερνών Κόμμα, ή να αντιμετωπίσει τυχόν υπάρχοντα προβλήματα στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του κυβερνώντος Κόμματος, πάλι στη βάση μιας εσωτερικής απειλής με βάση τον εκλογικό νόμο. Αυτή είναι η πρώτη παρατήρηση, την οποία θα ήθελα να κάνω εισαγωγικά.

Η δεύτερη σε ό,τι αφορά τη Νέα Δημοκρατία. Η Νέα Δημοκρατία ήταν και είναι σταθερά υπέρ εκλογικού συστήματος ενισχυμένης αναλογικής, διότι οι εκλογές γίνονται, όχι για να απογράφουν τις πολιτικές δυνάμεις μίας χώρας ούτε για να αναδείξουν τους ταξικούς συσχετισμούς, όπως είπε πριν από λίγο ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Συνασπισμού.

Τα θέματα των μαρξιστικών αναλύσεων για την ταξική διάρθρωση της κοινωνίας τα έχουμε αναλύσει πολλές φορές. Δε συμφωνούμε με τέτοια κοινωνιολογική και πολιτική προσέγγιση. Για μας η αντίστοιχη ορολογία είναι ότι εμείς μιλούμε για κοινωνικές ομάδες που πρέπει να συνεργάζονται και όχι για τάξεις οι οποίες να αντιπαράθρονται. Αυτή είναι μία βασική ιδεολογική διαφορά με τον κόσμο της ευρύτερης Αριστεράς.

Πιστεύουμε ότι τα εκλογικά συστήματα πρέπει να αναδεικνύουν κύρια και πάνω απ' όλα ισχυρές Κυβερνήσεις και πολύ περισσότερο για την πατρίδα μας η ύπαρξη ισχυρής Κυβέρνησης, με τα τεράστια εθνικά και οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει, είναι *sine qua non* για την επιβίωσή της.

Αν, βεβαίως ετίθετο θέμα απογραφής των πολιτικών δυνάμεων, τότε θα συζητούσαμε. Και υπάρχουν διαδικασίες που απογράφουν τις πολιτικές δυνάμεις. Το ζητούμενο μιας εκλογικής αναμέτρησης και της υπάρξεως ενός εκλογικού νόμου είναι να δίνει στον Τόπο σταθερές και ισχυρές Κυβερνήσεις.

Θέλω επίσης να κάνω και μία δεύτερη παρατήρηση, ότι διαφαίνεται απ' ό,τι σας είπα και πριν, η ύπαρξη διαφόρων σεναρίων. Πρέπει, όμως, να γνωρίζει η Κυβέρνηση ότι παιχνίδια γύρω από τον εκλογικό νόμο, ο πρώτος που πλήττονται είναι εκείνος που τα μεθοδεύει και τα μηχανεύεται. Αυτό το πράγμα ας μην το ξεχνά και ας μην το λησμονεί η Κυβέρνηση.

Θέλω, επίσης, με την ίδια ευκαιρία να σημειώσω ότι δεν είναι μόνο οι διαρροές για την τροποποίηση του εκλογικού νόμου. Είναι και διαρροές που σχετίζονται με κάποια άλλα σενάρια. Δηλαδή βουλευτικές εκλογές το 1999 μαζί με τις ευρωεκλογές. Και εσπευσμένα τρέχει πίσω από τη Νέα Δημοκρατία η Κυβέρνηση ύστερα από τη σημαντική πρωτοβουλία που πήρε για την Αναθεώρηση του Συντάγματος. Επί οκτώ μήνες είχε ξεχάσει την Αναθεώρηση του Συντάγματος. Με ευθύνη του Π.Α.Σ.Ο.Κ. και του σημερινού Πρωθυπουργού χάθηκε η τρομακτική ευκαιρία το 1996 αυτή η Βουλή να ήταν η Αναθεωρητική ώστε να προετοιμαστεί σωστά το πλαίσιο λειτουργίας του πολιτεύματος, για να υποδεχθούμε τον αιώνα που έρχεται, αντιμετωπίζοντας μεγάλα και κείριας σημασίας ζητήματα, που έχουν προκύψει. Ταυτόχρονα αυτές οι διαρροές βρίσκονται στον ίδιο άξονα της σκοπιμότητας.

Και εννοώ αυτό που λέω, κύριοι συνάδελφοι, γιατί και η Αναθεώρηση του 1986 μετέτρεψε το πολίτευμα από Προεδρευόμενη Δημοκρατία σε Πρωθυπουργοκεντρική δημοκρατία. Και ήταν μία αναθεώρηση σκοπιμότητας. Φαίνεται ότι η σημερινή Κυβέρνηση με τα τεράστια προβλήματα, τα οποία αντιμετωπίζει και τη δραματική φθορά που έχει στον ελληνικό λαό, μεθοδεύει κάτι αντίστοιχο, για να προλάβει την εκλογή Προέδρου Δημοκρατίας το 2000, αφού κάνει ταυτόχρονες εκλογές -αυτά λένε οι σεναριογράφοι- το 1999 μαζί με τις ευρωεκλογές. Αυτό θα το κάνει για να αντιμετωπίσει εκλογή Προέδρου Δημοκρατίας με μείωση του απαιτούμενου αριθμού για την εκλογή του, τον αριθμό δηλαδή που έχει μία απλή πλειοψηφία, εκατόν πενήντα ένα Βουλευτές. Έτσι θα ακυρώσουμε αυτόν τον αποδυναμωμένο Πρόεδρο της Δημοκρατίας -που, εν πάση περιπτώσει, και παρ' όλη την αποδυναμωση την οποία έχει, εξακολουθεί να είναι κυρίαρχο στοιχείο του πολιτεύματός μας- και ουσιαστικά θα τον μετατρέψουμε σε υπάλληλο ή σε ένα αποδυναμωμένο κομματικό στέλεχος.

Πιστεύω ότι θα υπάρξουν καλύτερες εκπιμήσεις στον κυβερνητικό χώρο. Δεν είναι τυχαίο ότι σήμερα κυβερνητικός Βουλευτής, διακεκριμένο στέλεχος του κυβερνώντος Κόμματος, αντέδρασε έντονα σ' αυτές τις διαρροές και επεσήμανε ότι δεν μπορεί να γίνονται παιχνίδια με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Θέλω ακόμη να κάνω μία τοποθέτηση για τη θέση της Νέας Δημοκρατίας. Η Αναθεώρηση του Συντάγματος για τη Νέα Δημοκρατία πρέπει να γίνει μακριά και πάνω από μικροκομματι-

ικές σκοπιμότητες, γιατί αλλιώς η Πατρίδα μας δε θα αποκτήσει το σύγχρονο πλαίσιο που χρειάζεται, για να αντιμετωπίσει και την πορεία προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, για να μπορέσει να αναθεωρήσει τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος, για να αναδείξει νέες και σοβαρές δυνάμεις, να ξανακάνει ελκυστική την πολιτική για τους πολίτες, να ξαναφέρει τους πολίτες στα κοινά. Πρέπει να δει έξω από τέτοιες σκοπιμότητες την Αναθεώρηση του Συντάγματος η Κυβέρνηση.

Προς αυτήν την κατεύθυνση και γι' αυτό είναι επίκαιρη και χρήσιμη η πρωτοβουλία του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος, ανεξάρτητα από το ότι η Νέα Δημοκρατία δε δέχεται το σύστημα της απλής αναλογικής για τις βουλευτικές εκλογές-Κυβέρνηση οφείλει να ξεκαθαρίσει το πότε και αν θα αλλάξει τον εκλογικό νόμο. Γιατί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Νέα Δημοκρατία έδωσε και εδώ ανεξάρτητα αν αυτό της κόστισε, τις επιτυχέστερες των εξετάσεων, να θεωρεί το πολιτικό κόστος, πολιτική ωφέλεια για την Πατρίδα. Η Νέα Δημοκρατία, όπως είχε δεσμευτεί ψήφισε εκλογικό νόμο το 1990 τον πρώτο χρόνο της κυβερνητικής της θητείας για να είναι έγκαιρα γνωστό κάτω από ποιο εκλογικό νόμο θα οδηγηθεί σε εκλογές η πατρίδα μας. Και μέχρι την τελευταία στιγμή παρέμεινε πιστή σ' αυτήν τη διακήρυξη έστω και αν αυτό της стоίχισε τις εκλογές το 1993.

Συνεπώς, δεν μπορεί να σιωπά η Κυβέρνηση. Μπορεί να λέει ότι δεν την απασχολεί ο εκλογικός νόμος, αλλά αυτή η σιωπή, αφήνοντας ανοικτό το θέμα μελλοντικής τροποποίησης του εκλογικού νόμου, για μας δεν είναι υπεύθυνη σοβαρή πολιτική στάση και μας θυμίζει τα ανάλογα της δεκαετίας του 1980, διότι πολύ στοίχισε στην πατρίδα μας ο τελευταίος της εκλογικός νόμος το 1989 τρεις μήνες πριν τις εκλογές που οδήγησε σε τρεις αλλεπάλληλες εκλογικές αναμετρήσεις, για να μπορέσει να αποκτήσει η Χώρα κυβέρνηση του ενός Βουλευτή.

Πρέπει να γνωρίζει η Κυβέρνηση ότι ο Ελληνικός Λαός θα τιμωρήσει παραδειγματικά κάθε προσπάθεια παραπλάνησης και εμπαιγμού του από την Κυβέρνηση πάνω σ' αυτό το μεγάλο θέμα του εκλογικού νόμου. Θέλω να κλείσω με τη διαβεβαίωση προς την Εθνική Αντιπροσωπεία και προς τον ελληνικό λαό ότι η Νέα Δημοκρατία θα είναι εδώ άγρυπνη για να αποκαλύψει τυχόν τέτοιους σχεδιασμούς πολιτικούς και επιδιώξεις της Κυβέρνησης και εν πάση περιπτώσει μαζί με τις άλλες πολιτικές δυνάμεις και μαζί με τον ελληνικό λαό να αποτρέψει τέτοια σχέδια από την πλευρά της Κυβέρνησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να προτείνω στο Σώμα την τροποποίηση του άρθρου 3 του Οργανισμού του Ταμείου Αρωγής των Υπαλλήλων της Βουλής.

Αυτή η ανάγκη προέκυψε εκ του λόγου ότι με το νέο Κανονισμό-Μέρος Β' Προσωπικό που ψηφίσαμε δεν υπάρχει ο Βαθμός του Γενικού Διευθυντή, ούτε του Αναπληρωτή Διευθυντή ούτε του Διευθυντή. Υπάρχουν Προϊστάμενοι Γενικής Διευθύνσεως και Προϊστάμενοι Διευθύνσεως. Εις το Καταστατικό ορίζεται ότι το Ταμείο διοικείται από μία εννεαμελή επιτροπή που επικεφαλής της είναι ο Γενικός Διευθυντής της Βουλής.

Η πρόταση, λοιπόν, είναι να είναι ένας από αυτούς τους Προϊσταμένους Γενικής Διευθύνσεως, γιατί τώρα έχουμε τρεις Γενικές Διευθύνσεις, που ορίζεται από τον Πρόεδρο της Βουλής. Δηλαδή, αν υπάρχουν περισσότεροι, θα ορίζεται από τον Πρόεδρο και αν είναι μόνο ένας αυτός θα ορίζεται αυτοδικαίως. Στη θέση των τεσσάρων Διευθυντών που ορίζοντο κατ' αρχαιότητα, να ορίζονται τέσσερις Προϊστάμενοι Διευθύνσεως. Και επειδή η αρχαιότητα δεν ισχύει να ορίζονται κατά σειρά με βάση τα περισσότερα χρόνια που έχουν στον Α' βαθμό. Το ίδιο να ισχύει και για τους αναπληρωτές τους.

Σε ό,τι αφορά στον Πρόεδρο της Επιτροπής, τον Προϊστάμενο Γενικής Διευθύνσεως τον οποίο αναπληρούσε ένας από τους αναπληρωτές Γενικούς Διευθυντές, εφόσον τώρα δεν υπάρχει αυτός ο βαθμός, θα τον αναπληρώνει ο αρχαιότερος από

πλευράς χρόνου υπηρεσίας στον Α' βαθμό Προϊστάμενος Διευθύνσεως.

Τα άλλα τέσσερα μέλη, ορίζει τώρα ο Κανονισμός, ότι είναι υπάλληλοι με βαθμό 7ο και ανώτερο, που εκλέγονται από τους υπαλλήλους. Γι' αυτούς, πρέπει να βάλουμε βαθμό τουλάχιστον Γ', που είναι η αντιστοιχία του παλαιού 7ου βαθμού.

Η σχετική Πρόταση - Απόφαση έχει ως εξής:

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Η ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. α. Το άρθρο 65 παρ. 1 και 6 του Συντάγματος και
- β. Τα άρθρα 1 παρ. 1, 91 και 100 του Κανονισμού της Βουλής (Μέρος Β' Προσωπικό).
2. τις διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 1-6 του Κανονισμού του Οργανισμού του "Ταμείου Αρωγής Υπαλλήλων της Βουλής" (Τ.Α.Υ.Β.)
3. Την ανάγκη τοπικής προσαρμογής των διατάξεων του άρθρου 3 παρ. 1-6 του Οργανισμού του "Ταμείου Αρωγής Υπαλλήλων της Βουλής" στην ισχύουσα με βάση τον Κανονισμό της Βουλής (Μέρος Β' Προσωπικό - ΦΕΚ 51Α/10.4.1997) νέα δομή των υπηρεσιών της Βουλής και υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων της.

Αποφασίζει ομοφώνως:

"Οι παράγραφοι 1 έως και 6 του άρθρου 3 του Οργανισμού του Ταμείου Αρωγής Υπαλλήλων της Βουλής αντικαθίστανται ως εξής:

"1. Το Ταμείο, που αποτελεί ίδιο νομικό πρόσωπο, τελεί υπό την άμεση εποπτεία και έλεγχο του Προέδρου της Βουλής και διοικείται από εννεαμελή Επιτροπή στην οποία μόνιμα μέλη, είναι ένας προϊστάμενος Γενικής Διευθύνσεως της Βουλής και τέσσερις (4) προϊστάμενοι Διευθύνσεως της Βουλής.

2. Ο Προϊστάμενος της Γενικής Διευθύνσεως, που μετέχει στην Επιτροπή, ορίζεται με απόφαση του Προέδρου της Βουλής, εκτός αν υπάρχει μόνο ένας οπότε αυτός μετέχει αυτοδικαίως στην Επιτροπή αυτή. Σε περίπτωση απουσίας, κωλύματος ή μη υπαρξεως του παραπάνω, τη θέση του καταλαμβάνει ο Προϊστάμενος Διευθύνσεως της Βουλής, που έχει τα περισσότερα χρόνια υπηρεσίας στο Βαθμό Α'. Οι κατά την παρ. 1 τέσσερις (4) Προϊστάμενοι Διευθύνσεως της Βουλής μετέχουν της Επιτροπής, κατά σειρά με βάση το χρόνο υπηρεσίας τους στο Βαθμό Α'.

Στην περίπτωση του ανωτέρω εδ. β' καθώς και σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας οποιουδήποτε από τους ανωτέρω τέσσερις (4) Προϊσταμένους Διευθύνσεως, η αναπλήρωσή του γίνεται με βάση το χρόνο παραμονής στο βαθμό Α' κατά σειράν από τους λοιπούς Προϊσταμένους Διευθύνσεως.

3. Μη μόνιμα μέλη της Επιτροπής είναι τέσσερις (4) μόνιμοι υπάλληλοι της Βουλής με βαθμό, τουλάχιστον, Γ που εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία από τους μετόχους του ταμείου με σχετική πλειοψηφία, κατά τη σειρά της εκλογής τους.

4. Η θητεία των αιρετών μελών της Επιτροπής είναι δύο ετών.

5. Η θέσεις των αιρετών μελών που, τυχόν, θα κενωθούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους, συμπληρώνονται από τους επιλαχόντες και κατά τη σειρά εκλογής τους.

6. Της Επιτροπής Διοικήσεως του Ταμείου προεδρεύει ο κατά την παράγραφο 2 εδ. α' ή β' προϊστάμενος Γενικής Διευθύνσεως ή διευθύνσεως και σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός του εκείνος από τους λοιπούς προϊσταμένους διευθύνσεως που έχει τα περισσότερα χρόνια υπηρεσίας στο βαθμό Α'.

7. Η ισχύς της παρούσης αρχίζει από της δημοσίευσής της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως".

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Εγκρίνει η Βουλή;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Εγκρίνει η Βουλή, εφ' όσον από την τοποθέτηση και την ανακοίνωση την οποία κάνατε, πρόκειται για διαδικαστικό θέμα προσαρμογής στα νέα δεδομένα που ισχύουν, δηλαδή, αντί Διευθυντών, Προϊσταμένων Διευθύνσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ακριβώς.

Συνεπώς η Βουλή εγκρίνει ομοφώνως την Πρόταση-Αποφάσεως της Ολομελείας που ετέθη υπόψη της.

Παρακαλώ το Σώμα να εξουσιοδοτήσει το Προεδρείο για την υπ' ευθύνη του επικύρωση των Πρακτικών της σημερινής Συνεδριάσεως ως προς την έγκριση της παραπάνω Αποφάσεως.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Παρεσχέθη η ζητηθείσα εξουσιοδότηση.

Ο Καινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Ορέστης Κολοζώφ, έχει το λόγο.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Κύριοι Βουλευτές, η πρόταση νόμου που σήμερα φέρνει για ψήφιση στη Βουλή το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, βρίσκεται σε πλήρη αρμονία με τις πάγιες αρχές της δημοκρατίας και της ανάγκης της δημοκρατικής λειτουργίας του Ελληνικού Κράτους.

Στα ογδόντα χρόνια ύπαρξής του το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας έχει δώσει πολλές μάχες για να μπορεί να εκφραστεί ελεύθερη και ανόθευτη η ψήφος του Ελληνικού Λαού και το εκλογικό αποτέλεσμα να αντιστοιχεί κάθε φορά στη δική του βούληση.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ε' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Β. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ**)

Δυστυχώς, η ζωή της Χώρας μας έχει γνωρίσει πληθώρα από εκλογικά συστήματα, που το κύριο χαρακτηριστικό τους ήταν η εξεύρεση τρόπων για νόθευση της λαϊκής ετυμηγορίας και ενίσχυση κάθε φορά του κόμματος που ήταν στην κυβέρνηση.

Ακόμα, οι εκλογικοί νόμοι που μέχρι σήμερα ίσχυσαν κατά κανόνα, αφαιρούσαν έδρες από την Αριστερά, ιδιαίτερα από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος.

Μετά τη δικτατορία όταν η απαίτηση του Λαού μας για δημοκρατία ήταν έντονη, το μόλις ιδρυμένο τότε ΠΑ.ΣΟ.Κ. πρόβαλε με μεγάλη έμφαση το δικαίωμα του λαού μας να εκλέγει αυτούς που ψηφίζει και όχι να ψηφίζει, όπως έλεγαν, Αριστερούς Βουλευτές και να βγαίνουν στη θέση τους Βουλευτές της δεξιάς ή του Κέντρου. Άλλωστε πριν από λίγο ο κ. Κατσιμπάρδης μας υπενθύμισε τους μεγάλους αγώνες, που εδώ μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα, πρωτοκλασάτα στελέχη του ΠΑ.ΣΟ.Κ. έδωσαν για την απλή αναλογική.

Φυσικά, οι τότε διακηρύξεις του ΠΑΣΟΚ για την απλή αναλογική, ήταν το ίδιο δημαγωγικές, όπως δημαγωγικές ήταν οι θέσεις του για το κλείσιμο των βάσεων, τη διάλυση του ΝΑΤΟ, τις κοινωνικοποιήσεις και μια σειρά άλλα.

Σήμερα και στο ζήτημα του εκλογικού νόμου, διακηρύσσεται, μπορώ να πω χωρίς ντροπή, ο καιροσκοπισμός σαν ύψιστη ηθική αρχή στη πολιτική από αυτό ακριβώς το Κόμμα, όπως προηγούμενα διακηρυσσόταν από τη Νέα Δημοκρατία. Από τότε που ανέβηκε στη Κυβέρνηση το ΠΑ.ΣΟ.Κ., ανακάλυψε αυτό που η Νέα Δημοκρατία το εφαρμόζει από την ίδρυσή της, δηλαδή, πως το βωμό της ισχυρής κυβέρνησης, μπορεί άνετα να θυσιασθεί η δημοκρατία και η λαϊκή έκφραση και θέληση του λαού μας.

Μας θυμίζουν τα κόμματα του δικομματισμού, ότι στα κατεστημένα του κεφαλαίου, στις χώρες της Ευρώπης, πουθενά δεν υπάρχει σαν εκλογικό σύστημα η απλή αναλογική. Έχει εφεύρει ακόμα τη θεωρία, ότι με την απλή αναλογική μόνο κυβερνήσεις συνασπισμού και επομένως αδύναμες, μπορούν να προκύψουν, γιατί ένα μικρό κόμμα θα εκβιάζει το πιο μεγάλο, με την απειλή να δημιουργήσει κυβερνητική κρίση εφ' όσον το μεγάλο κόμμα δεν αποδεχτεί τη θέση του μικρού κόμματος. Και μας το ανέλυσε με πολλές λεπτομέρειες ο Καινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. που στάθηκε πάρα πολύ στο ζήτημα αυτό.

Φυσικά, στη πολιτική τα πράγματα δε λειτουργούν με αυτό τον τρόπο. Και όποιος ισχυρίζεται ότι οι κυβερνήσεις συνεργασίας είναι συνέπεια του εκλογικού συστήματος της απλής αναλογικής, λέει πράγματα που δε στέκουν, ή αν προτιμάτε,

συνειδητά προσπαθεί να ξεγελάσει τον ελληνικό λαό.

Υπενθυμίζουμε, λοιπόν, πως κυβερνήσεις συνεργασίας, προκύπτουν με όλα τα εκλογικά συστήματα. Συγκεκριμένα, σας υπενθυμίζουμε πως η κυβέρνηση της Βόννης είναι συμμαχική, η Κυβέρνηση της Γαλλίας είναι συμμαχική, για να μην αναφερθώ στην Ιταλία -που συχνά, πυκνά μας τη φέρνουν για παράδειγμα προς μίμηση, και εδώ ακόμη επιπώθηκε κάτι τέτοιο- πως όλες οι Κυβερνήσεις που προέκυψαν σ' αυτήν τη Χώρα μετά την κατάργηση της απλής αναλογικής, είναι πολυκομματικές κυβερνήσεις.

Το επιχείρημα, λοιπόν, της μονοκομματικής και επομένως ισχυρής κυβέρνησης γιατί τάχα το Κόμμα που κυβερνάει εφαρμόζει το δικό του χωρίς νοθεύσεις πρόγραμμα, δε στέκει. Ή μήπως οι κυβερνήσεις Κολ δε θεωρούνται ισχυρές κυβερνήσεις; Όλα αυτά είναι φθηνές δικαιολογίες για να ξεγελάσουν το λαό μας πριν από τις εκλογές. Αλλά, και το επιχείρημα των δήθεν ισχυρών κυβερνήσεων, που προκύπτουν από το καλπονοθευτικό σύστημα, πως αυτό πρέπει να είναι το ζητούμενο, αλλιώς οι κυβερνήσεις είναι δήθεν ασταθείς και αυτό είναι σαθρό. Πρέπει να επισημάνω πως μία κυβέρνηση, πέρα από το γεγονός που κανένας δεν μπορεί να αμφισβητήσει, πως για να είναι σταθερή, πρέπει να ασκεί μία πολιτική που να βρίσκεται σε αρμονία με τα συμφέροντα του ελληνικού λαού και πως όταν διαταράσσεται αυτή η σχέση, η οποία κυβέρνηση δεν μπορεί να κρατηθεί στην εξουσία, παρά μόνο με αυταρχικές μεθόδους, πρέπει επίσης να στηρίζεται και στην εκφρασμένη πλειοψηφία του ελληνικού λαού, διαφορετικά δεν μπορεί να σταθεί. Αργά ή γρήγορα, θα δημιουργήσει εντάσεις. Και είναι πράγματι μεγάλη υποκρισία από μέρους του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και όποιου άλλου προσπαθεί να στηρίξει αυτήν την άποψη, τη στιγμή που κυβερνήσεις με μεγάλη κοινοβουλευτική πλειοψηφία διαλύονται, παραιτούνται πρόωρα και προσφεύγουν σε πρόωρες εκλογές για λόγους καθαρά σκοπιμότητας και φυσικά όχι για λόγους εξυπηρέτησης της Δημοκρατίας. Τελευταίο παράδειγμα, οι τελευταίες εκλογές που έγιναν χωρίς να υπάρχει κανένας λόγος ουσιαστικός. Παρά τη μεγάλη κοινοβουλευτική πλειοψηφία που είχε η Κυβέρνηση για καθαρά καιροσκοπικούς λόγους, διέλυσε τη Βουλή.

Πέρα όμως από αυτά, η εφαρμογή αντιλαϊκής πολιτικής, όπως αυτή που ασκείται στις μέρες μας, είναι αυτή που τελικά απορρίπτεται από τη μεγάλη πλειοψηφία του Λαού, που απομονώνει την Κυβέρνηση που εφαρμόζει μία τέτοια πολιτική και την αναγκάζει τελικά σε παραίτηση, όπως έχει συμβεί πολλές φορές σ' αυτόν τον Τόπο. Άλλωστε, αυτός είναι και ο λόγος της μεγάλης επίθεσης, που γίνεται στην εποχή μας, ενάντια στο εργατικό και συνδικαλιστικό κίνημα, μοχλό στις μεγάλες κινητοποιήσεις του λαού μας. Ενάντια σε κάθε προσπάθεια αντίστασης σήμερα παίρνονται μέτρα. Στέλνουν σε δίκες όσους αντιστέκονται αγρότες, εργάτες. Χθεσινές είναι οι καταδικές των αγροτών, χθεσινή είναι και η άρνηση της Κυβέρνησης να ρυθμίσει νομοθετικά το ζήτημα, ώστε να μην καταδικασθούν ποινικοποιώντας έτσι τις κινητοποιήσεις του Λαού μας.

Φοβούνται αυτοί που έχουν την εξουσία, οι βιομήχανοι και οι πολυεθνικές, πως οι κυβερνήσεις τους, αυτές οι κυβερνήσεις που εξυπηρετούν τα δικά τους συμφέροντα, μπορεί να ανατραπούν από τη λαϊκή πάλη, εάν οι εργαζόμενοι διατηρήσουν και δυναμώσουν την οργανωμένη κοινοτική παρέμβασή τους. Γνωρίζουν από το παρελθόν, διαθέτουν την απαραίτητη εμπειρία, για να καταλάβουν πως η όποια κοινοβουλευτική πλειοψηφία καταρρέει σαν χάρτινος πύργος κάτω από τη συντονισμένη πάλη των εργαζομένων. Να, γιατί -δεν τους φθάνει να εξασφαλίσουν την κοινοβουλευτική πλειοψηφία- παρεμβαίνουν σε όλα τα επίπεδα, προκειμένου να εξασφαλίσουν την κυριαρχία τους συνολικά στην ελληνική κοινωνία.

Ο Εισηγητής του ΠΑ.ΣΟ.Κ., για να απορρίψει την πρόταση νόμου του Κ.Κ.Ε., για το εκλογικό σύστημα της απλής και ανόθευτης αναλογικής, που κατά τα άλλα το θεωρεί και το πιο αντιπροσωπευτικό σύστημα, και για να δικαιολογήσει την απόρριψή του, μας παρομοιάζει με το ΠΑΣΟΚ και εκφράζει τη βεβαιότητα πως και το Κ.Κ.Ε., όπως έκανε το ΠΑ.ΣΟ.Κ., θα

συμπεριφερόταν καιροσκοπικά, αν είχε και αυτό υψηλά ποσοστά. Και για να αποδείξει την αναξιοπιστία δήθεν του Κ.Κ.Ε., αναρωτιέται κατά πόσο είναι δημοκρατικό να πηγαίνει η έδρα στις μονοεδρικές περιφέρειες, στη δεύτερη κατανομή, όταν δεν πιάνεται το μέτρο στη μονοεδρική περιφέρεια από κανέναν υποψήφιο και έτσι να εμφανισθεί το φαινόμενο να πάει αυτή η έδρα σε έναν υποψήφιο, όπου στη μονοεδρική περιφέρεια που εξετάζουμε έχει 4% και όχι σ' αυτόν που πήρε το 40%.

Πρόκειται -και να με συγχωρήσετε για την έκφραση- για καθαρή υποκρισία. Γιατί αν όντως υπήρχε μια τέτοια ευαισθησία, τότε θα έπρεπε αυτή η Κυβέρνηση να είχε αλλάξει από καιρό τον εκλογικό νόμο που υπάρχει σήμερα, όπου κύριο χαρακτηριστικό του είναι ακριβώς αυτή η αυθαίρετη κατανομή των εδρών, όπου κόμματα με μεγάλη πλειοψηφία στην περιφέρειά τους να μην έχουν ούτε ένα Βουλευτή, γιατί οι έδρες τους μοιράστηκαν σε άλλα κόμματα κατά πολύ μικρότερα.

Όμως θα μπορούσε να εκλείψει το πρόβλημα με την κατάργηση των μονοεδρικών, αν αυτό ενοχλεί. Θα μπορούσε να γίνει μία πρόταση σ'αυτή την πρόταση νόμου κατάργησης των μονοεδρικών. Όμως το θέμα της δημοκρατικής ευαισθησίας που θέλει να δείξει ο Εισηγητής της Πλειοψηφίας, θα έπρεπε να το δείξει στην ουσία της θέσης του για αποδοχή των εκλογικών νόμων όπου δίνουν πλειοψηφία σε έδρες, σε ένα κόμμα, χωρίς και να διαθέτει την πλειοψηφία στον ελληνικό λαό. Και η σημερινή Κυβέρνηση είναι κυβέρνηση που δε διαθέτει πλειοψηφία στο Λαό. Παρά τις εκατόν εξήντα δύο έδρες, που της χάρισε το καλπονοθευτικό εκλογικό σύστημα, εξακολουθεί να στηρίζεται στο 41% μόνο του ελληνικού λαού. Δηλαδή, η πλειοψηφία του ελληνικού λαού δεν εγκρίνει αυτήν την Κυβέρνηση. Όταν πρόκειται για την εξασφάλιση της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας, τότε οι δημοκρατικές ευαισθησίες μπαίνουν στην άκρη και κυριαρχεί ο καιροσκοπισμός.

Υπάρχει και μια άλλη πλευρά του ζητήματος, που θα ήθελα να επισημάνω. Με την απλή αναλογική, σε περίπτωση που κανένα κόμμα δεν έχει την απόλυτη πλειοψηφία, τότε τα κόμματα που έχουν συγγενικές απόψεις και κοντινές θέσεις διευκολύνονται να συνεργαστούν για τη συγκρότηση κυβέρνησης. Μία τέτοια διαδικασία θα ήταν θετική για την πολιτική ζωή της Χώρας, γιατί οι θέσεις των κομμάτων και οι πιθανές συνεργασίες τους θα συμβάλουν να ξεκαθαρίσει το πολιτικό τοπίο και να αρθούν οι συγχύσεις που σήμερα υπάρχουν. Και σήμερα γνωρίζετε πολύ καλά ότι αρκετά κόμματα στους βασικούς άξονες της πολιτικής έχουν συγγενικές θέσεις. Μην πάει η σκέψη σας στο Κ.Κ.Ε. ή σε πρόθεσή του να συμπράξει με αυτά τα κόμματα σε κάποια κυβέρνηση.

Μη έχοντας άλλα επιχειρήματα ο Εισηγητής της Πλειοψηφίας προσπαθεί να ανομπάρει -με συγχωρείτε πάλι γι'αυτήν τη λέξη, αλλά δε βρήκα καλύτερη-το Κ.Κ.Ε., λέγοντας ότι η Κυβέρνηση έχει να ασχοληθεί με άλλα σημαντικότερα ζητήματα που καίνε τον Τόπο και όχι με εκλογολογία, που μπορεί να ακυρώσει τις προσπάθειές της να ανταποκριθεί στις προσκλήσεις των καιρών.

Το ίδιο ακούσαμε έκπληκτοι και από τον κύριο Υπουργό. Είπε δύο λόγια για την ουσία του ζητήματος -και θα επανέλθω- και μας είπε ότι δεν είναι ώρα για εκλογολογία, απορρίπτουμε την πρόταση νόμου, χωρίς να μπει στην ουσία του ζητήματος. Θα έλεγα πως η αλαζονεία είναι μία αρρώστια που έχει πάρει διαστάσεις επιδημίας σ'αυτό το κόμμα. Δεν κακίζω τον Εισηγητή. Άλλωστε το ίδιο έκανε και ο Υπουργός του πριν λίγες μέρες, απευθυνόμενος στη Γενική Γραμματέα του Κ.Κ.Ε., η οποία είχε κριτικάρει τότε, αν θυμάσθε, την τοποθέτηση του Υπουργού Παιδείας σχετικά με τα ναρκωτικά. Της είπε ότι δεν πρέπει να μιλάει πολύ. Φυσικά η Κυβέρνηση κρατάει για τον εαυτό της το δικαίωμα να θέλει να μιλάνε- δείχνοντας πόσο ευαίσθητη είναι στο διάλογο- μόνο όσοι συμφωνούν μ' αυτήν και όσοι δε συμφωνούν να μην πολυμιλάνε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι τυχαίο που την απλή αναλογική, ανεξάρτητα από το πώς η δική μας πρόταση νόμου τη συγκεκριμενοποιεί, σαν αρχή για τη διενέργεια των εκλογών, την απορρίπτουν τα δύο μεγάλα Κόμματα.

Ακούσαμε και τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους των δύο αυτών Κομμάτων και τους Βουλευτές τους να συγκλίνουν. Και τα δύο αυτά Κόμματα στο ξέφρενο βάλει της εναλλαγής τους στην εξουσία, συμφωνούν στην αρχή της νόθευσης της λαϊκής ευθυμίας με καλπονοθευτικά συστήματα που κάθε φορά οι καλοπληρωμένοι τεχνοκράτες τους θα επεξεργάζονται και έχουν αυτή την ευχέρεια.

Αυτός είναι ο λόγος που σήμερα απορρίπτουν την πρόταση νόμου του Κ.Κ.Ε. Τα δύο Κόμματα θεωρούν ότι αυτά τα συστήματα στηρίζουν το δικομματισμό και γι' αυτό τα επιδιώκουμε και γι' αυτό προωθούν ακόμα και συνταγματική ρύθμιση, έτσι ώστε να διαιωνίσουμε το δικομματισμό σ' αυτόν τον Τόπο. Μα προσέξατε την ταύπισή τους; Προσέξατε τους σχεδιασμούς τους; Τι έμεινε από αυτά που μας είπε ο κ. Κασιμπάρδης για τους μεγάλους αγώνες, για την απλή αναλογική, για την πάλη να κατοχυρωθεί συνταγματικά η απλή αναλογική; Έμεινε η συνταγματική κατοχύρωση αλλά όχι της απλής αναλογικής. Της ενισχυμένης αναλογικής. Αυτό που δεν τολμούσε να κάνει η δεξιά τόσα χρόνια, σήμερα σε πλήρη σύμπνοια Νέα Δημοκρατία και ΠΑ.ΣΟ.Κ. έρχονται να το φέρουν με συνταγματική ρύθμιση, θεωρώντας πως ωρίμασε πια το πράγμα και μπορούν να επιβάλουν στο Λαό μας εφ' όρου ζωής καλπονοθευτικά συστήματα.

Είναι γεγονός πως τα μικρά Κόμματα, σε βάρος των οποίων γίνεται η νοθεία στέκονται θετικά στην πρόταση νόμου και τοποθετούνται θετικά επί της αρχής. Δε θα μπορούσε άλλωστε να είναι διαφορετικά.

Κατά τη συζήτηση στην Επιτροπή ακούστηκαν και θετικές φωνές από ορισμένους συναδέλφους του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και εδώ μέσα σήμερα ακούσαμε, που όμως συνέδεσαν την ψήφιση του εκλογικού νόμου με την α priori συμφωνία των αριστερών ή μικρών κομμάτων, με το άνοιγμα μία διαδικασίας διαμόρφωσης, μία προγραμματικής σύγκλησης που θα δίνει εγγυήσεις ότι οι κυβερνήσεις συνεργασίας που θα προκύψουν θα είναι σε θέση να συγκυβερνήσουν.

Ουσιαστικά, με έμμεσο τρόπο προτείνουν στα μικρά Κόμματα να προσχωρήσουν στη διαδικασία αυτού που συνηθίζεται να λέγεται στην Ευρώπη κεντροαριστερά, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της οποίας είναι ήδη γνωστά.

Εμείς θα λέγαμε σ' αυτούς τους συναδέλφους, πως αν όντως αισθάνονται την ανάγκη να συμβάλουν, έτσι ώστε κάτι να αλλάξει προς το καλύτερο σ' αυτόν τον Τόπο, αντί να αρχίζουν τη διερεύνησή τους από τις διαδικασίες, ας αρχίσουν με την καθαρή διατύπωση των θέσεών τους για να μπορούμε ο οποιοσδήποτε να εκτιμήσει το μέγεθος των αλλαγών, που οι συνάδελφοι αυτοί σκέπτονται να προωθήσουν στην πολιτική ζωή της χώρας.

Σήμερα, τους δίνεται μία ευκαιρία, να εκφράσουν συγκεκριμένα μία θέση που το προοδευτικό κίνημα της χώρας από καιρό επιδιώκει να υλοποιήσει, όπως και οι ίδιοι παραδέχθηκαν σ' αυτήν την Αίθουσα.

Εμείς, δεν πρόκειται να μείνουμε αδιάφοροι σε διαφοροποιήσεις που θα πηγαίνουν προς την πολιτική απόκρουση των συνεπειών από μία αντιλαϊκή πολιτική, που τη σφραγίδα της τη βάζει το διευθυντήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι ιμπεριαλιστές του ΝΑΤΟ, μέσω της Κυβέρνησης.

Πρέπει όμως να πούμε με κάθε ειλικρίνεια ότι έχουμε την ανησυχία πως το όποιο φραστικό άνοιγμα προς το Κ.Κ.Ε., αν δεν ακολουθηθεί από πρακτικά και συγκεκριμένα μέτρα, θα φαντάζει σαν μία προσπάθεια που έχει να κάνει με μίζερες εσωκομματικές αντιπαλοότητες, μακριά από τη δύσκολη πραγματικότητα που ζει ο Λαός μας και τα όλο και πιο ασφυκτικά δεσμά της Χώρας μας στο άρμα του ιμπεριαλισμού.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ο κύριος Υπουργός, όπως είπα και προηγουμένως, απέφυγε να τοποθετηθεί επάνω στην ουσία της πρότασης νόμου που κάνουμε. Δεν έχει σημασία αν η Κυβέρνηση για όποιο λόγο, απορρίπτει την πρότασή μας. Θα θέλαμε όμως να ακούσουμε επί της ουσίας την πρόθεσή της. Το απέφυγε ο κύριος Υπουργός. Το έκανε ο Εισηγητής, το έκαναν άλλοι ομιλητές αλλά ο κύριος Υπουργός το απέφυγε. Τι μας προτείνει όμως ουσιαστικά ο κύριος Υπουργός; Αφού

μίλησε για ορισμένα προβλήματα που υπάρχουν στο εκλογικό μας σύστημα είπε: "Μη στεναχωριέστε είναι ένα ζήτημα που θα το αντιμετωπίσουμε. Ο εκλογικός νόμος θα συζητηθεί όταν θα ανοίξει η διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος".

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Έχει τα πρωτεία το Κ.Κ.Ε., όπως το βλέπουμε από κάτω, στην έδρα Πρόεδρος του Κομμουνιστικού Κόμματος, στο Βήμα από το Κομμουνιστικό Κόμμα.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Και είχα ακριβώς τον πειρασμό, απευθυνόμενος στο Σώμα, να απευθυνθώ στους συντρόφους και στις συντρόφισσες.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Και τα μικρά Κόμματα, κύριε Κολοζώφ, τα έχετε μαζί σας, είστε στα πάνω σας σήμερα.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Όχι μόνο σήμερα, κύριε Σιούφα.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Έτσι το βλέπουμε εμείς από κάτω.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Τα ζητήματα αυτά, παρ' όλη τη συγκυρία της σημερινής συζήτησης, όπως σωστά και σεις επισημάνατε, άνοιξαν ένα σοβαρό θέμα, το οποίο πρέπει να ανοίξει στην ελληνική κοινωνία. Δεν μπορούν να μας πάνε έτσι, στα πεταχτά σε μια συνταγματική αναθεώρηση, όπου μπαίνουν τέτοιου είδους ζητήματα, χωρίς να το πάρει χαμπάρι ο ελληνικός λαός. Και έχει την επικαιρότητά της αυτή η πρόταση νόμου που κάνουμε, ακριβώς γιατί ανοίγει αυτή τη συζήτηση μέσα στον Ελληνικό Λαό.

Κύριε Σιούφα, λέτε ότι οι κοινωνικές ομάδες που υπάρχουν στην κοινωνία μας, πρέπει να συνεργάζονται. Εσείς έτσι το βλέπετε, δεν το βλέπετε ταξικά. Μας κρύβετε όμως το γεγονός ότι αυτή η συνεργασία των κοινωνικών ομάδων μπορεί να γίνει μόνο κάτω από την ηγεμονία του μεγάλου κεφαλαίου. Ε, αυτό εμείς δεν το θέλουμε. Και αυτό θέλουμε να ανατρέψουμε. Διαφορετικά, οι κοινωνικές ομάδες δείχνουν αλληλεγγύη μεταξύ τους, όπως έδειξαν στους τελευταίους αγώνες, που έκαναν οι εργαζόμενοι στη Χώρα μας.

Για να τελειώνω, κύριοι Βουλευτές, θα ήθελα να πω ότι όσοι από σας κάποτε συγκινηθήκατε από την πάλη του ελληνικού λαού για την εξασφάλιση ενός τίμιου εκλογικού νόμου, που θα εξασφαλίζει την ισοτιμία της ψήφου στον Έλληνα πολίτη, όσοι παλέψατε για την απλή αναλογική, σας δίνεται σήμερα η ευκαιρία να εκφράσετε και με την ψήφο σας, υπερψηφίζοντας την πρόταση νόμου του Κόμματός μας, τη θέληση του ελληνικού λαού για ένα δίκαιο και ανόθευτο εκλογικό σύστημα, την απλή και ανόθευτη αναλογική.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Ο κ. Σιούφας έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Και βέβαια δεν ανέμενα ότι ο κ. Κολοζώφ θα συμφωνούσε με τη φιλελεύθερη ανάλυση, την οποία έκανα για τις πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις. Αναμφίβολα για μας η συνεργασία είναι προτιμότερη από την αντιπαράθεση, είναι προτιμότερη από την προσπάθεια να κυριαρχήσει μία τάξη πάνω στην άλλη.

Βεβαίως, δε συμφωνώ και με τη δεύτερη άποψη περί του τι τα δύο μεγάλα Κόμματα επιθυμούν, όσον αφορά το ποιος θα ηγεμονεύει. Εμείς θέλουμε να ηγεμονεύει απλά και μόνο ολόκληρος ο ελληνικός λαός. Αυτή είναι η άποψη της Νέας Δημοκρατίας. Πιστεύω να είναι ίδια και η άποψη του ΠΑΣΟΚ. Δε δεχόμεθα την ηγεμονία ενός Κόμματος. Και αυτή είναι η μεγάλη μας ιδεολογική διαφορά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Κύριοι Βουλευτές, δεν εκδηλώθηκε έντονη επιθυμία για δευτερολογίες και επειδή ο χρόνος είναι καταπιεστικός, το Προεδρείο προτείνει να κηρύξουμε περαιωμένη τη συζήτηση.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα το λόγο, για μια ερώτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Τι θέλετε, κύριε Τσαφούλια;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Είπε προηγουμένως ο κύριος Υπουργός ότι τώρα με την πρόταση περί αναθεώρησης του Συντάγματος, θα είναι ευκαιρία να συζητηθούν θέματα σχετικά με τη σημερινή πρόταση νόμου. Ερωτώ τον κύριο Υπουργό, εάν η Κυβέρνηση έχει αποδεχθεί συνταγματική κατοχύρωση εκλογικού συστήματος και αν θα το επιδιώξει με την πρόταση της αναθεώρησης και ποίου εκλογικού συστήματος.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Κύριε Βουλευτά, ο κύριος Υπουργός με σαφήνεια τοποθετήθηκε ...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Δεν τοποθετήθηκε για το τι θα κάνει η Κυβέρνηση. Θα έρθει μια πρόταση εδώ για αναθεώρηση.

Η Κυβέρνηση που θα φέρει την πρόταση τι θα κάνει; Θα μας πει γι'αυτά τα δύο πράγματα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Κύριε Τσαφούλια κάνατε το ερώτημα. Δε χρειάζεται επανάληψη. Νομίζω ότι είναι σε θέση να το ακούσει ο κύριος Υφυπουργός και αν νομίζει ότι χρειάζεται απάντηση, να τη δώσει.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ (Υφυπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Κύριε Πρόεδρε, το λόγο μόνο για ένα λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Ορίστε, κύριε Υφυπουργέ.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ (Υφυπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Η θέση της Κυβέρνησης εκφράστηκε στην πρωτολογία μου. Είπαμε ότι θα ανοίξει σύντομα ο διάλογος για την αναθεώρηση του Συντάγματος. Είπαμε ότι υπήρξε και ένα προηγούμενο της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος της προηγούμενης Βουλής. Σε εκείνη την Επιτροπή Αναθεώρησης υπήρξε μία συγκεκριμένη πρόταση για συνταγματική κατοχύρωση από το Π.Α.Σ.Ο.Κ. Δεν έχει αλλάξει αυτή η θέση, παρ' ό,τι απ' ό,τι ξέρετε στην καινούρια Επιτροπή πιθανότατα να αναπτυχθεί ένας προβληματισμός και ίσως σε κάποιο σημείο της να τροποποιηθεί. Δεν μπορούμε να προεξοφλήσουμε απ' αυτήν τη στιγμή πώς θα γίνει ο διάλογος στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος. Το ένα είναι αυτό.

Το δεύτερο, που θα ήθελα να διαβεβαιώσω το Σώμα -και δεν θα είναι η πρώτη φορά που διαβεβαιώνεται, αυτό έγινε και δια στόματος Πρωθυπουργού- είναι ότι ούτε στις αρχές ούτε στις πρακτικές της σημερινής Κυβέρνησης αρμόζει αιφνιδιασμός του Σώματος. Αυτό είναι έξω και από τις αρχές μας και από τις πρακτικές μας.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΑΡΑΜΑΡΙΟΣ: Έτσι έγινε το 1989, όμως.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ (Υφυπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Ήταν ένας φόβος, ο οποίος εκφράστηκε από εσάς.

Όσον αφορά το θέμα της πρόωρης προσφυγής στις κάλπες νομίζω ότι η Κυβέρνηση δικαιώθηκε απόλυτα γι' αυτήν την προσφυγή της από τα αποτελέσματα που έχουμε σήμερα στην οικονομία μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Κύριοι Βουλευτές, κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση επί της προτάσεως νόμου του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος "Καθίερωση του συστήματος της απλής αναλογικής για την εκλογή των Βουλευτών".

Όσοι αποδέχονται την πρόταση νόμου παρακαλώ να εγερθούν.

(Εγείρονται οι αποδεχόμενοι την πρόταση νόμου).

Παίρνοντας υπόψη τις θέσεις των Κομμάτων και όλα τα δεδομένα κρίνουμε ότι δεν ηγέρθη ο απαιτούμενος από το Σύνταγμα και τον Κανονισμό της Βουλής, αριθμός Βουλευτών και συνεπώς η πρόταση νόμου του ΚΚΕ απορρίπτεται.

Κύριοι Βουλευτές, δέχεστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 15.20' λύεται η συνεδρίαση για αύριο Παρασκευή 30 Μαΐου 1997 και ώρα 10.00' με αντικείμενο εργασιών του Σώματος Κοινοβουλευτικό Έλεγχο, συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων και στη συνέχεια συζήτηση επερωτήσεων Βουλευτών της Νέας Δημοκρατίας κατά του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη.

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ